

Ristijärven kunta

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2020

Kunnanhallitus 29.03.2021
Kunnanvaltuusto 09.06.2021

Sisällys

1 TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	4
1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	7
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	9
1.1.5 Ristijärven kunnan henkilöstö	10
1.1.6 Ympäristöasiat.....	15
1.1.7 Arvio tulevasta kehityksestä.....	15
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	16
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	18
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	19
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	19
1.3.2 Toiminnan rahoitus.....	20
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	21
1.5 Kunnan kokonaistulot ja –menot.....	24
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	24
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	24
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	26
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	26
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä	27
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	27
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	28
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	33
1.7.1 Asiaa koskeva sääntely	33
1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely.....	33
1.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	33
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	35
2.1 Seurantaa koskeva sääntely	35
2.2 Tavoitteiden toteutuminen.....	35
2.2.1 Yleiset strategiset tavoitteet.....	35
2.2.2 Talousarvion mukaiset talouden tasapainottamistavoitteet ja tasapainottamistoimenpiteet.....	36
2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	36
2.3.1 Käyttötalous	36
2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	64
2.3.3 Verotulojen ja valtionosuuksien erittely.....	65
2.3.4 Investointiosan toteutuminen.....	66

2.3.5 Rahoitusosan toteutuminen.....	67
2.3.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	68
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	70
3.1 Tuloslaskelma.....	70
3.2 Rahoituslaskelma	71
3.3 Tase	72
3.4 Konsernilaskelmat	74
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	82
4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	82
4.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät.....	82
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperusteet.....	82
4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	83
4.3 Tasetta koskevat liitetiedot.....	87
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	87
4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	92
4.4 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot...	96
4.5 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	97

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Suomeen on julistettu toistamiseen poikkeusolot vuosi sitten alkaneen koronapandemian takia. Koronavirus muuttaa muotoaan ja pandemia on uudelleen kasvussa myös Suomessa. Rokotukset Suomessa ovat lähteneet hitaasti käyntiin johtuen rokotteen saatavuudesta. Ristijärven kunnassa virus ei ole isommin nostanut päätään. Olemme toistaiseksi selvinneet yhdellä pienellä säikähdyksellä.

Suomi on selvinnyt taloudellisesti koronavuodesta kohtuullisen hyvin. Pelättyä syvää taantumaa ei tullut, vaikka joitakin toimialoja, muun muassa matkailu- ja ravintola-aloja, pysähdys on koetellut kovasti. Suuremmilta lomautuksiltakin näytetään selvinneen. Kuntakenttä selvisi lisääntyneiden valtionavustusten myötä koronavuodesta ja koronan aiheuttamista tulojen menetyksistä ja lisäkustannuksista kohtuullisen hyvin. Pandemian jatkuessa tukea tarvitaan myös tulevana vuotena.

Ristijärven kunnan vuoden 2020 talous on 82 645 euroa alijäämäinen. Tilinpäätösvuoteen lähettiin 397 455 euroa alijäämäisellä talousarviolla. Tulosta voidaan pitää tyydyttävänä, kun sitä verrataan talousarvioon. Tulosta paransivat omasta toiminnasta aikaan saadut säästöt, kertaluonteiset tuotot, investointivarausten purkaminen ja 322 000 euron valtion koronatukipaketti. Tulosta heikensi Kainuun Sote ky:n alijäämä, josta Ristijärven kunnan maksettavaksi tuli 494 143 euroa. Ilman soten lisäalijäämää kunnan tulos olisi ollut 417 404 euroa.

Vuoden aikana nostettiin talousarviolainaa 400 000 euroa, jolla lyhennettiin lyhytaikaista kasalainaa. Lyhytaikaisen lainan määrä pieneni 400 000 euroa.

Korona pandemian takia perusopetus oli osittain etäopetuksessa alkuvuodesta. Kansalaisopiston lopettaessa toimintansa keväällä, oli Virtaalan monitoimikeskus osin vailla toimintaa. Kirjasto oli myös suljettuna keväällä. Näitten takia osa henkilöstöä oli lomautettuna kuu-kauden ajan. Koronapandemiasta aiheutui reilun kymmenen tuhannen euron kuluja suojainhankintoihin, tulojen menetyksiä varhaiskasvatuksen maksuissa ja Virtaalan monitoimikeskuk- sen lipputuloina.

Toiminta uudessa palvelutalossa pääsi käyntiin 2.3.2020. Kunnan varhaiskasvatus sai uudet tilat, Kainuun sotelle valmistuivat uudet tilat terveysasematoimintaa ja hoivakotitoimintaa var- ten. Kunnan ja soten tarvitsemat ateriapalvelut tuotetaan samassa palvelutalossa. Samaan palvelutaloon tulivat tilat myös yksityiselle hoiva-alayrittäjälle. Kunta ja Kainuun sote ovat vuok- ralaisina palvelutalossa. Kainuussa muualla ei ole tiedossa tämän kaltaista toimintamallia, jossa sekä yksityinen että kunta ja sote tuottavat palveluita kuntalaisille samassa talossa. Uu- den palvelutalon myötä kunnassa on nyt erinomaiset puitteet lähipalveluina tuotettavien sote- palveluiden toteuttamiseen ja myös varhaiskasvatukselle. Kesällä 2020 saatiin käyttöön Aho- lantie 30 saneerattu asuinkerrostalo. Pienille vuokra-asunnoille on kunnassa ollut hyvin kysyn- tää. Vuokra-asuntojen käyttöaste on yli 95 %.

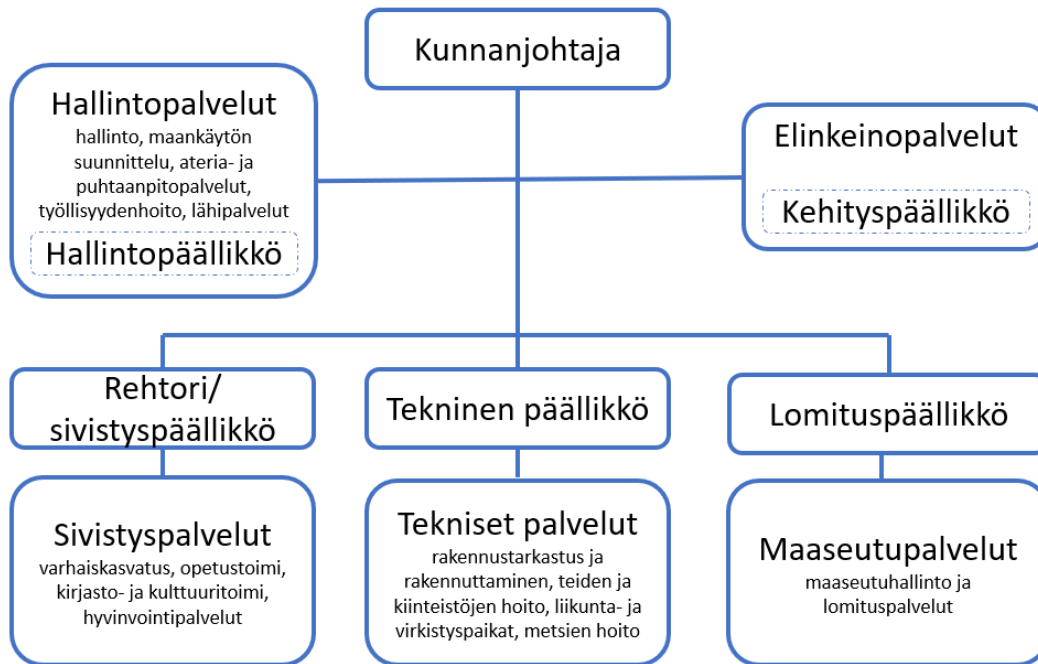
Talouden tasapainoon saaminen edellyttää toimenpiteitä niin kunnassa kuin sotessakin. Kun- nan omassa toiminnassa aikaansaavat säästöt eivät yksin riitä yhä paisuvien sote-menojen kattamiseen.

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Henkilöstöorganisaatio ja toiminnot

Henkilöstöorganisaatio jakautuu palvelu- ja tehtäväalueisiin, joita ovat hallintopalvelut, sivistyspalvelut, tekniset palvelut sekä maaseutupalvelut.

Vuoden lopussa Ristijärven kunnassa työskenteli 98 henkilöä.

Kuva 1. Henkilöstöorganisaatio.

Toimielinorganisaatio

Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuustossa on 15 valtuutettua, joista yksi valtuutettu on eronnut edellisestä vuonna eikä uutta valtuutettua ole ollut valittavissa. Valtuusto kokoontui vuoden aikana neljä (4) kertaa.

Jäsen	
Haapamäki Marja	VAS
Heikkinen Eineliisa	KESK
Heikkinen Mauno	KESK
Hälinen Hannu	KESK
Karppinen Leila	KESK
Keränen Hanna-Leena	KOK
Klemetti Arto	KESK
Oikarinen Olavi	KESK
Oikarinen Paavo	KESK
Pietilä Olli	KOK
Salonen Outi	KESK
Tolonen Ritva	KESK
Tolonen Helka	KESK
Tolonen Tarja	KESK

Puheenjohtaja	Ritva Tolonen
I varapuheenjohtaja	Arto Klemetti
II varapuheenjohtaja	Hanna-Leena Keränen

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus kokoontui 15 kertaa ja siinä on seitsemän (7) jäsentä.

Jäsen		Varajäsen
Hälinen Hannu	KESK	Heikkinen Matti
Karppinen Leila	KESK	Oikarinen Olavi
Pikkarainen Tapio	KESK	Kurkinen Kaarlo
Oikarinen Paavo	KESK	Heikkinen Mauno
Tolonen Helka	KESK	Heikkinen Hilikka
Pietilä Olli	KOK	Tähkääpä Liisa
Tolonen Tarja	KESK	Heikkinen Eineliisa

Puheenjohtaja	Paavo Oikarinen
Varapuheenjohtaja	Tarja Tolonen

Lupa- ja valvontalautakunta

Lautakunta kokoontui kolme (3) kertaa.

Jäsen		Varajäsen
Haapamäki Marja	VAS	Kyllönen Esko
Heikkinen Mauno	KESK	Kinnunen Simo
Pikkarainen Tapio	KESK	Heikkinen Eineliisa
Raninen Pertti	VIHREÄ LIITTO	Kurkinen Kaarlo
Salonen Outi	KESK	Keränen Riikka

Puheenjohtaja	Mauno Heikkinen
Varapuheenjohtaja	Pertti Raninen
Hallituksen edustaja	Hannu Hälinen

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kokoontui viisi (5) kertaa.

Jäsen		Varajäsen
Haapamäki Marja	VAS	Juntunen Anja
Klemetti Arto	KESK	Trumf Jorma
Pikkarainen Tapio	KESK	Tervonen Timo
31.5.2018 saakka		
Kemppainen Anu	KESK	Tervonen Timo
1.6.2018 alkaen		
Roimela Katariina	KESK	Laakso Minna-Liisa 1.6.2018 alkaen
Tolonen Arto	KOK, sit.	Keränen Hanna-Leena

Puheenjohtaja	Arto Klemetti
Varapuheenjohtaja	Marja Haapamäki

Keskusvaalilautakunta

Jäsen	Varajäsen
-------	-----------

Heikkinen Irmeli	Tukiainen Hannu
Kemppainen Martti	Romppainen Martti
Savikko Helena	Kemppainen Anu
Tähkääpä Liisa	Pyykkönen Marja-Maija
Tolonen Ari	Härkönen Vesa

Puheenjohtaja	Martti Kemppainen
Varapuheenjohtaja	Liisa Tähkääpä

Tilivelvolliset

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen palvelu- ja tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat, joiden päätösvalta määritellään hallintosäännössä. Näitä ovat

- hallintopalvelut: kunnanjohtaja ja hallintopäällikkö
- sivistyspalvelut: rehtori/sivistyspäällikkö, varhaiskasvatusvastaava, kirjasto- ja kulttuuritoimen vastaava
- tekniset palvelut: tekninen päällikkö
- maaseutupalvelu: lomituspäällikkö

Johtoryhmä

Johtoryhmän kokoonpanosta päättää kunnanjohtaja. Johtoryhmään kuuluvat hallintopäällikkö, kehityspäällikkö, lomituspäällikkö, sivistyspäällikkö ja tekninen päällikkö.

Laajennettu johtoryhmä kokoontuu tarvittaessa ja siihen kuuluvat johtoryhmän jäsenten lisäksi tehtäväalueiden esimiehet.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Kuntaliiton joulukuussa julkaiseman talouskatsauksen mukaan koronapandemia on vaikuttanut kuluneena vuonna voimakkaasti niin kuntien kuin kuntayhtymienkin talouteen. Vaikutukset ovat myös muuttuneet vuoden mittaan pandemian keston pitkittyessä ja hallituksen tehtyä koronavaikutusten taittamiseen liittyviä tukipäätöksiä. Kuluva vuosi on ollut kuntien ja kuntayhtymien taloudessa poikkeuksellinen.

Kuntien tuloja on lisännyt valtion kuntatalouteen myöntämä koronatuki, joka näkyy erityisesti kuntien valtionosuuksien kasvuna, mutta osittain myös kuntien verotuloissa, kun kuntien yhteisövero-osuutta korotettiin vuodelle 2020. Osa valtionosuuksien kasvusta aiheutuu tulevaisuusinvestoinneista, hallitusohjelmassa päätetyistä kuntien laajenevista tehtävistä, kuntien myöntämästä yksityisrittäjien tuesta sekä yrityksille myönnettyjen maksuhelpotusten korvaamisesta vuonna 2020. Tulorekisteri- ja verokorttiuudistuksen vuoksi verotulojen kasvu selittyy osin kunnallisveron tilittymiseen liittyvästä kalenterivuosien välisestä rytmihäiriöstä.

Vuoden 2020 aikana talouskasvu on ollut hidasta, mutta talouskasvu kiihtyy 2,5 prosenttiin vuonna 2021 koronaepidemian hellittäessä, ennustaa valtiovarainministeriö joulukuussa julkaistussa taloudellisessa katsauksessaan. Ennusteen mukaan vuoden 2021 toisella puoliskolla bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan 2,0 prosenttia vuonna 2022 ja 1,4 prosenttia vuonna 2023. Ennuste perustuu oletukselle, että koronaepidemiaan liittyvät tautitapaukset vähenevät voimakkaiden rajoitusten myötä vuodenvaihteen aikana, mutta rokotteiden käyttöönotto kevään aikana palauttaa talouden lähemmäksi normaaleja aikoja.

Julkinen velka kasvaa 69 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2020 ja sen arvioidaan olevan 75 prosenttia vuonna 2025, mikä johtuu väestön ikääntymisestä aiheutu- vasta menojen kasvusta. Julkisen talouden alijäämä syvenee ja pysyy suurena myös 2021, ja jää talouden elvyttyäkin alijäämäiseksi.

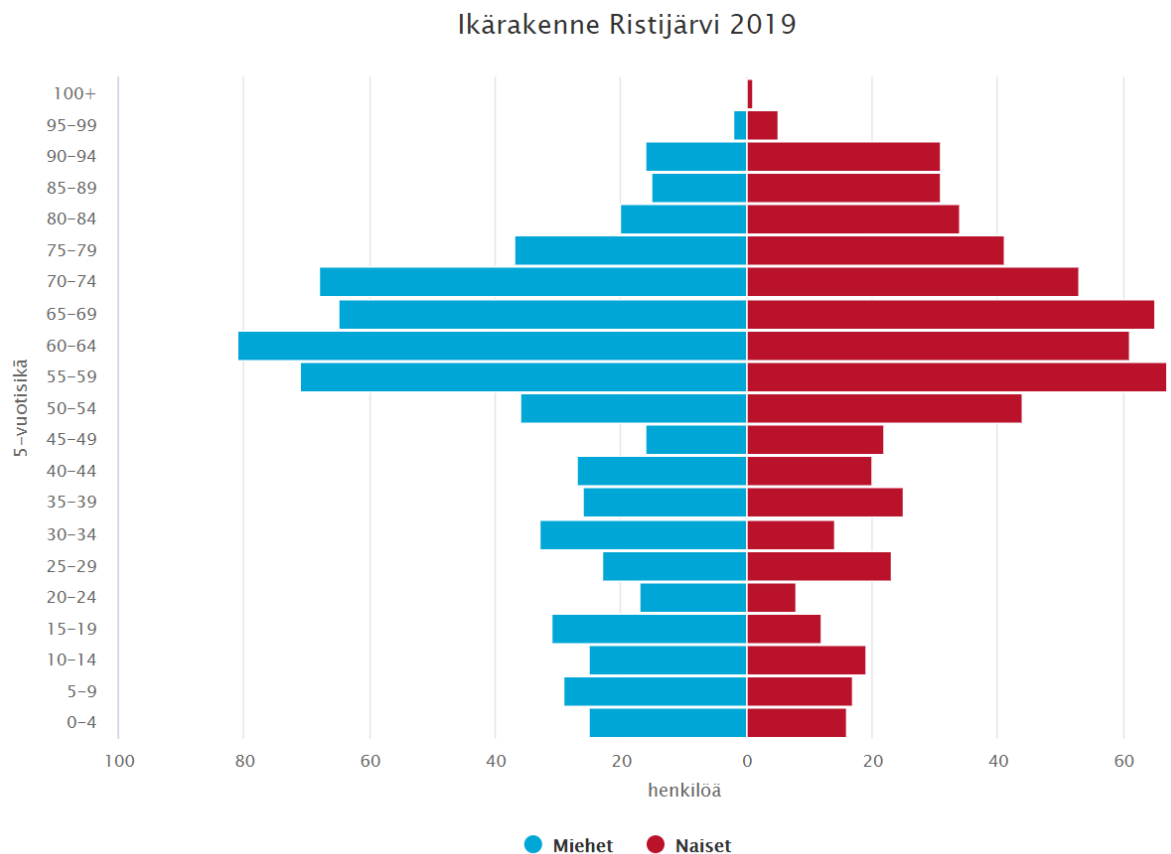
Talous elpyy sitä nopeammin, mitä nopeammin rokotteita on saatavilla, miten suuri osa väes- töstä rokotetaan ja mitä tehokkaampi rokote on. Voimakkaita toimia tuotannon ja kysynnän elvyttämiseksi on aloitettu ja suunnitteilla EU:ssa. Näiden toimien toteutuminen kuten myös Suomen hallituksen päättämät ja suunnittelemat toimet talouden elvyttämiseksi tukevat tuo- tantoa sekä meillä että muualla.

Lähde: Kuntaliitto 2.12.2020 kuntataloustilasto ja valtiovarainministeriön taloudellinen katsaus 7.12.2020.

Oman alueen taloudellinen kehitys

Vuoden 2020 ennakkotietojen mukaan Kainuun väkiluku vuonna 2020 oli 71 680 henkilöä eli väki väheni 626 henkilöllä. Syntyneiden määrä on pysynyt samoissa lukemissa kuin edellis- vuonna, ikärakenteen takia luonnollinen väestönlisäys oli kuitenkin miinuksella 598 henkilöä.

Vaikka korona-aika on lisännyt tulomuuttoa Kainuuseen, on kokonaisuutto vähentynyt 31 henkilöä. Ennakkotiedon perusteella Ristijärven väestömäärä on 1236 eli -36 henkilöä. Risti- järvelle on muuttanut 2 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna ja vauvoja on syntynyt 6. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Kainuun väestö vähenee 6734 asukasta, josta ristijärve- läisiä 145. Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä on 10,3 %, 15-64 vuotiaita 51,7 % ja yli 64- vuotiaita 38,1 % (2019). Ikärakenne-ennusteen mukaan vuonna 2030 suurin ikäryhmä on 70- 74-vuotiaat.

Kuva 2. Ikärakenne Ristijärvellä 2019. Kuntaliitto.

Kainuussa oli joulukuun lopussa 3 828 työtöntä työnhakijaa, mikä on 281 henkeä enemmän (+8 %) kuin vuotta aiemmin. Vaikeinta on löytää terveydenhuollon erityisasiantuntijoita, teollisuustuotteiden kokoonpanijoita, avustavia keittiö- ja ruokatyöntekijöitä, terveydenhuollon asiantuntijoita sekä prosessityöntekijöitä. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta Ristijärvellä oli 12,6 % (65 henkilöä 517 henkilöstä), kun se Kainuussa oli 12,1 %. Työttömät ovat yli 50-vuotiaita ja pitkäaikaistyöttömiä, alle 25-vuotiaita työttömiä ei Ristijärvellä ole. Avoimia työpaikkoja Ristijärvellä oli vuoden lopussa 11.

Kainuun aluetalous on kasvanut vahvasti vuosina 2015-2019. Kaikkien toimialojen liikevaihto ja henkilöstömäärä kasvoi vuoden 2020 ensimmäisellä kvartaalilla. Suurin työllistäjä on terveys- ja sosiaalipalvelut (lähes 5 700 työpaikkaa), mikä on yli 20 prosenttia kaikista työpaikoista. Toiseksi eniten työpaikkoja on hallinto- ja tukipalvelutoimialalla ja kolmanneksi eniten tukku- ja vähittäiskaupan toimialalla. Kaivannaisalan koko maan työpaikoista reilu 13 prosenttia sijaitsee Kainuussa. Suurin suhteellinen kasvu on kolmessa vuodessa ollut informaatio- ja viestintätoimialalla (+24,2 %). Rakentamisen toimiala on kasvanut 23,3 prosenttia.

	verotulot €/as	valtionos. €/as	vuosikate €/as	lainakanta €/as
Kainuu	3 691	3 287	857	3 602
Hyrnsalmi	3 587	4 845	436	1 428
Kajaani	3 771	2 833	1 115	3 854
Kuhmo	3 450	3 918	160	3 916
Paltamo	3 436	3 936	247	5 306
Puolanka	3 350	5 610	547	2 465
Ristijärvi	3 892	4 757	277	4 050
Sotkamo	3 923	2 585	1 414	3 043
Suomussalmi	3 477	3 979	204	1 976

Kainuun kuntien taloustietoja. Lähde: Tilastokeskus 1.1.2020

Ristijärven kunnan taajama-aste Tilastokeskuksen vuoden 2019 tietojen mukaan on 42,1. Kunnan asukasluku oli 1272, joiden lisäksi kesäisin asukasmäärä kesämökkiläisten osalta kasvaa 788 henkilöllä. Aukastiheys kunnassa oli 1,48 as/km². Asuntokuntia oli 641, joista yhden hengen talouksia 281, kesämökkejä 600. Perheiden määrä oli viime vuonna 354, yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä 38,1 % ja eläkeläisiä asukkaista oli 553. Taloudellinen huoltosuhde oli 175,8.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Olennaiset tuloperusteiset muutokset

Ristijärven tuloveroprosentti oli 21,50 %, kuten edellisvuonna. Kiinteistöveroprosentit pysyivät myös 2019 tasossa. Verotulot vähenivät 71 200 euroa verrattuna edellisvuoteen ja jäivät 37 200 euroa alle alkuperäisen arvion. Yhteisöveroja kertyi lähes 30 000 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna, kun taas kiinteistöveroja kertyi 70 000 euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Valtionosuudet kasvoivat 7,25 % eli 438 686 euroa. Peruspalvelujen valtionosuudet vähenivät 236 560 euroa, opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus kasvoi 17 011 euroa.

Ristijärven kunnan vuoden 2020 tulos on -80 538,89 euroa alijäämäinen. Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän alijäämä oli huomattavasti suurempi kuin oli arvioitu. Alijäämä vuonna 2020 oli 26 726 004,55 €, josta Ristijärven kunnan osuus oli 494 142,90 €.

Verovähennyksistä ja muista valtion päättämistä veroperustemuutoksista johtuvia kunnallisverotulojen menetyksiä on vuodesta 2010 lähtien kompensoitu kunnille peruspalvelujen valtionosuuden yhteydessä. Verotulomenetyksen kompensatio oli 840 856 euroa.

Kuntamaiseman talouden sopeuttamishjelmassa sovitut säästötoimenpiteet saatiin pääosin toteutettua, ja toimenpiteitä tullaan jatkamaan ja ohjelmaa päivittämään vuoden 2021 aikana.

Olellaiset toiminnalliset muutokset

Kevään koronapandemia aiheutti välittömästi muutoksia päivittäisen työn tekemiseen valtioneuvoston päätettyä koko Suomea koskevasta valmiuslain käyttöönotosta. Kunnantalon ovet pidettiin suljettuina heinäkuun loppuun saakka ja henkilöstö siirtyi pääosin etätöihin niiltä osin kuin se oli mahdollista. Pandemiasta aiheutui kustannuksia, joihin ei talousarviossa osattu varautua, mm. suojaimet ja kannettavat tietokoneet.

Vuoden alussa tuli voimaan laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019 (tiedonhallintalaki). Lain edellyttämiä toimenpiteitä on käynnistetty ICT -toimintojen ulkoistuksen yhteydessä Atea Oy:n ja Sofigate Oy:n kanssa ja ne saatetaan loppuun vuoden 2021 aikana. Vuoden aikana toteutettiin lain digitaalisista palveluiden tarjoamisesta 306/2019 (saavutettavuusdirektiivi) mukaiset toimenpiteet niin ikään ostopalveluna. Kunnan nettisivut www.ristijarvi.fi uusittiin EU:n saavutettavuusdirektiivin mukaiseksi. Järjestelmä uudistuksiin ei kaikilta osin osattu varautua talousarviota tehdessä.

Kunnan elinkeinotoimi toteutti vuoden aikana työ- ja elinkeinoministeriön yksinyrittäjille suunnatun koronatuen myöntämisen.

Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut siirtyivät Kainuun sote -kuntayhtymältä Monetra Oy:lle 1.1.2020 alkaen. Käyttöönottokustannukset pysyivät budjetin mukaisena, vaikka käyttöönotto olikin haasteellinen ja aiheutti henkilöstölle huomattavan pitkiä päiviä.

Attendo Ristijärven palvelukeskus, Attendo Onnentupa aloitti toimintansa 1.3.2020 ja avajaisia pidettiin 12.6.2020. Ateriapalvelut siirtyivät Attendo Oy:lle hoivatalon toiminnan aloittamisen yhteydessä 1.3.

Henkilöstön palkkamäärärahoja siirrettiin tekniseltä toimialalta hallintopalveluihin hallintopäällikön sijaisuutta varten. Hallintopäällikön sijainen oli palkattuna 1.11.-31.12.2020.

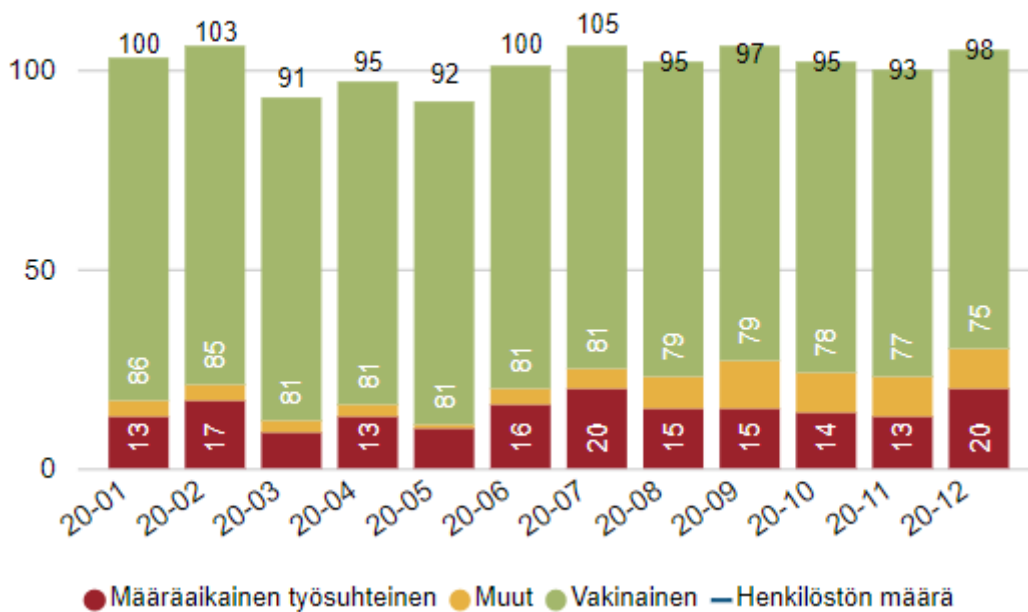
1.1.5 Ristijärven kunnan henkilöstö

Toimintakertomuksessa on henkilöstön osalta oleelliset tiedot. Yleisen tietosuojakäytännön mukaisesti sellaisia tietoja ei julkaista, jotka koostuvat alle kuuden henkilön tiedoista. Tilastotiedot perustuvat henkilöstöhallinnon ohjelman tuottamiin raportteihin tilanteesta 31.12., ellei muuta mainita. Vuoden 2019 vertailutiedot ovat osin puutteelliset, sillä tilastointi on ollut nykyisen palveluntoimittajan järjestelmissä erilainen kuin edellisen palveluntoimittajan. Tunnusluvut vuoden 2019 osalta ovat siten suuntaa antavia. Erillistä henkilöstötilinpäätös tai henkilöstökertomusta ei ole laadittu.

Henkilöstömäärä

Henkilöstön kokonaismäärä tarkasteluajankohtana 31.12.2020 oli henkilöinä laskettuna 98, josta vakinaisia 75, määräaikaisia 20 ja viran väliaikaisia hoitajia 7 (2019:106 hlöä). Kaiken kaikkiaan vuoden aikana oli työllistettynä 184 palkansaajaa. Naisten osuus tarkasteluajankohdassa koko henkilöstöstä oli 56,12 %. Palvelussuhteen pituus keskimäärin 13,3 vuotta.

Henkilöstön määrä

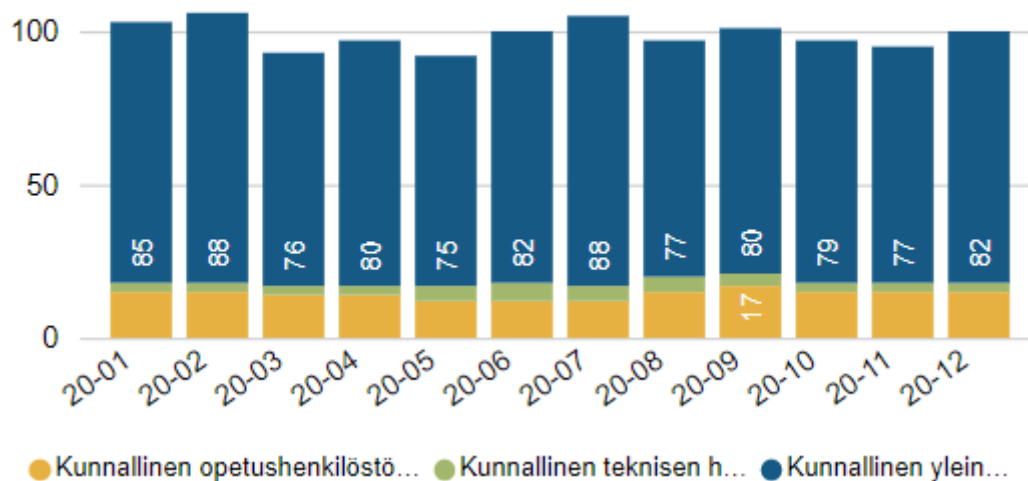

Kuva 3. Henkilöstön määrä palvelussuhteen laadun mukaan.

Henkilöstörakenne

Henkilöstön palvelussuhteet ovat virka- tai työsuhteita (26/76). Vakinaisesta henkilöstöstä (75 hlö) virkasuhteisia on eniten opetustoimissa (opettajat). Määräaikaisia työsuhteita oli 20.

Henkilöstö määrä työehtosopimuksittain

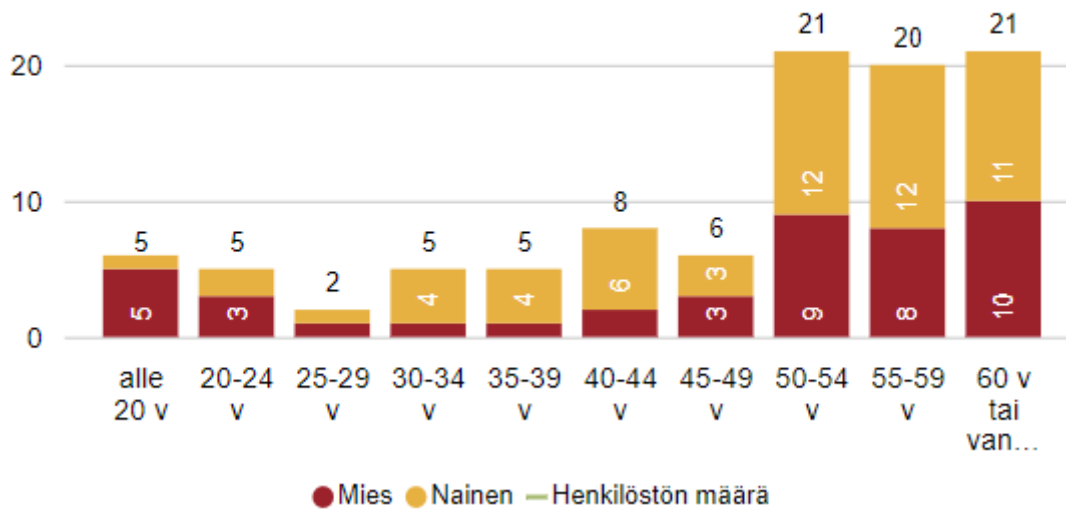

Kuva 4. Henkilöstön määrä työehtosopimuksittain.

Ikärakenne

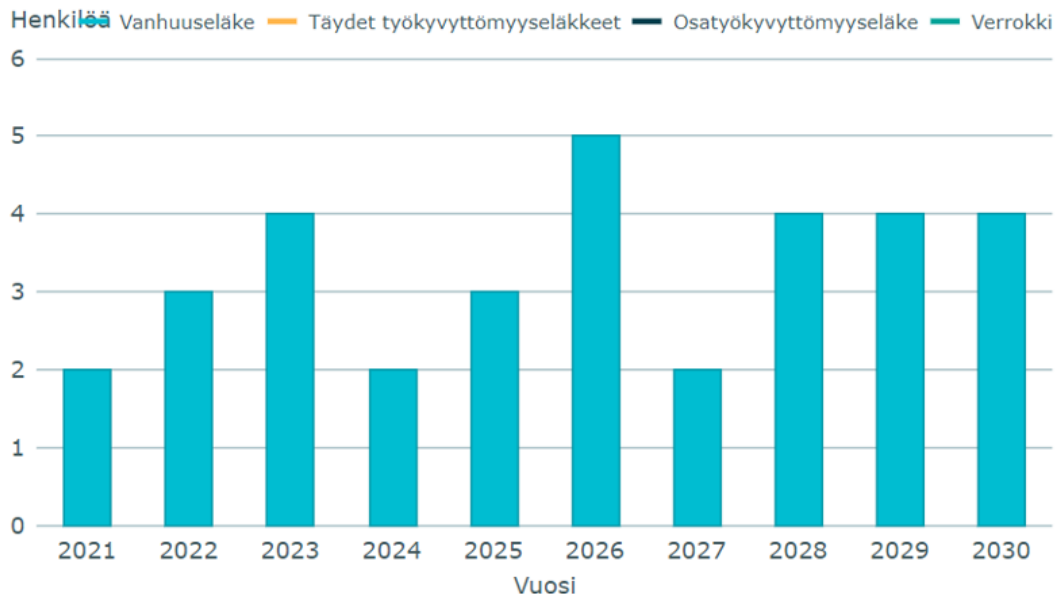
Vakinaisen henkilöstön keski-ikä tarkasteluajankohtana 31.12.2019 oli 49. Yli 50-vuotiaita henkilöstöstä on 63,27 % ja alle 30-vuotiaita 12,24 %.

Henkilöstö määrän ikäjakauma

Kuva 5. Henkilöstön ikäjakauma.

Työntekijät voivat hakeutua vanhuuseläkkeelle joustavasti 63–68 vuoden iässä. Eläkkeelle siirtyi vuoden aikana yksi henkilö. Vuosina 2021-2024 vanhuuseläkkeelle siirtyy Kevan ennusteen mukaan 11 työntekijää.

Kuva 6. Eläköitymisennuste Keva.

Eläkemenoperusteisen eläkemaksun tilinpäätösennuste oli 288 271 euroa. Vuoden aikana maksettua ennakkomaksua verrattuna lisää maksettavaa tuli 4 569 €.

Poissaolot

Tehtyjä työpäiviä kertyi 17 779 pv. Lisäksi hallinnon työntekijät kirjaavat työtunnit sähköiseen työajanseurantajärjestelmään, jossa liukumaraja on +/- 40 tuntia. Liukumakertymät eivät lisää kokonaistyöaikaa.

Poissaolopäiviä koko henkilöstölle kertyi 2941 (2019: 2374) ilman vuosilomia. Poissaolopäiviä eniten kertyi sairauspoissaoloista ja työtapaturmista 765 (2,95 %, päivät/tehty työ).

Poissaolo	2020	2019
Kuntoutus/kuntoutustuki	606	412
Ylityövapaa	71	62
Opintovapaa	325	265
Perhevapaa	157	176
Sairaslomat ja tapaturmat	827	983
Toisen tehtävän hoito/julkinen tehtävä	107	5
Työvapaa, palkallinen	94	92
Työvapaa, palkaton	754	192
yhteensä	2941	2187

Perhevapaa sisältää äkillisesti sairastuneen lapsen hoidon, hoitovapaan, isyysvapaan, pakottavat perhesyt ja perheenjäsenen/omaisen hoidon.

Sairaslomat ja tapaturmat sisältää myös ammattitaudit ja työnantajan myöntämät sairauslomat.

Työvapaa, palkallinen sisältää merkkipäivien lisäksi mm. työajan tasausvapaat.

Työvapaa, palkaton kattaa lomautuksen lisäksi yksityisvapaat.

Terveydellinen toimintakyky ja hyvinvointi

Sairauspoissaolojen määrä väheni 10,4 % edellisestä vuodesta ja työtapaturmat 71 %. Henkilöstön työssäjaksaminen on haastavaa vähäisten henkilöstöresurssien osalta. Myös työn tekeminen on muuttunut etätyöstä johtuen.

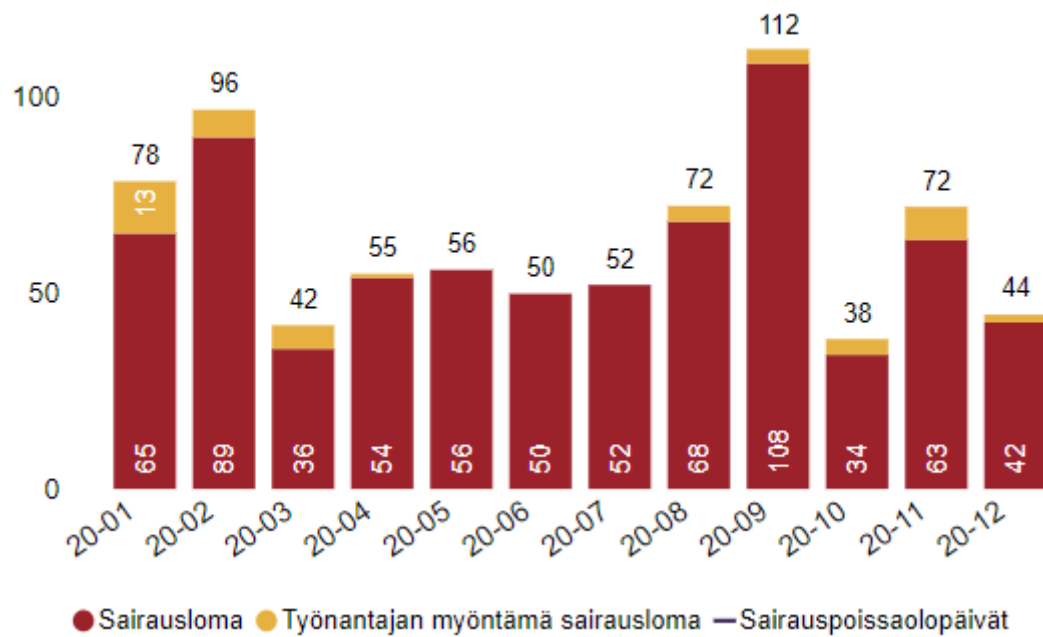
Henkilöstöllä on käytössä virkistysraha sekä mahdollisuus käyttää 100 euron arvoista liikuntaseteliä Virtaalassa omaehtoiseen työkyvyn ylläpitämiseen. Koronapandemian takia iso osa liikuntaryhmiä ja -tapahtumia on jouduttu perumaan, eikä yhteisiä kahvitilaisuuksia tai pikkujoulua järjestetty. Maatalouslomittajilla on mahdollisuus käyttää liikuntaseteliä omalla paikkakunnallaan olevissa liikuntapaikoissa.

Kehityskeskustelut tulisi käydä vuosittain koko vakinaisen henkilöstön osalta. Kehityskeskustelut käytiin läpi sivistystoimessa ja muilla toimialueilla vaihtevasti.

Yhteistyötoimikunta kokoontui kolme kertaa keväällä koronapandemian seurauksena aloitettujen yhteistoimintaneuvotteluiden takia. Työsuojeluasioissa ei kokoonnuttu koronan vuoksi.

Työterveyshuollon terveydenhoitajan vastaanotto on Ristijärvellä kerran viikossa. Työterveyslääkärin palvelut ovat tarjolla Kajaanissa, Sotkamossa, Paltamossa tai Hyrynsalmella. Vuoden 2019 alusta työntekijöille on järjestetty mahdollisuus käyttää etälääkärivastaanottoa kunnantalolla. Henkilöstöllä on tarvittaessa mahdollisuus saada myös työnohjausta. Puolankalaisten maatalouslomittajien osalta on sopimus työterveyshuollosta Puolangalla terveystalossa tuotavan Terveystalon kanssa. Kelalle tehtävän korvauslaskelman mukaan korvattavia Kainuunmeren Työterveys Oy:n laskuttamia korvauksia oikeuttamia kustannuksia oli vuonna 2020 yhteensä 37 562 euroa. Terveystalo Kuntaturva Oy:n työterveyshuollon palveluita ostettiin 2 236 eurolla. Työpaikkaruokailu järjestettiin maaliskuuhun 2020 asti Keskuskoululla oppilasruokailun yhteydessä, etäopetukseen siirtymisen jälkeen työpaikkaruokailua ei ole kunnassa tarjolla.

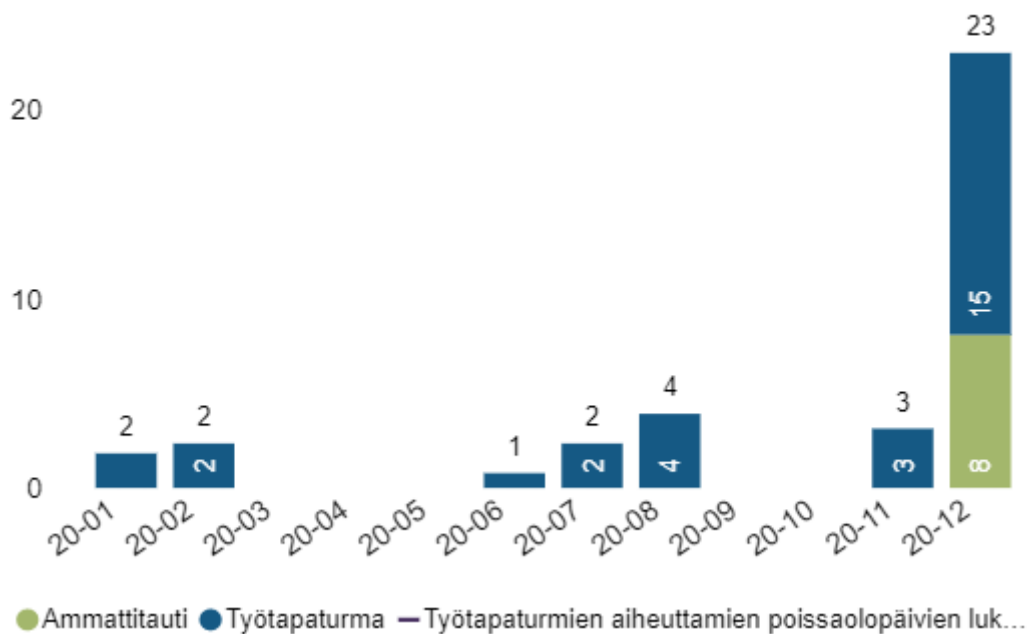
Sairauspoissaolo

Kuva 7. Sairauspoissaolot kalenteripäivinä.

Maatalouslomittajille sattui v. 2020 aikana kahdeksan työtaturmaa. Nämä olivat lähinnä liukastumisten, kaatumisten tai eläimen aiheuttamia ruhjeita tai venähdyksiä. Perusopetuksessa on sattunut kaksi tapaturmaa.

Työtaturma poissaolot

Kuva 8. Työtaturmista aiheutuneet poissaolot työpäivinä.

Osaamisen kehittäminen ja johtaminen

Johtoryhmätyöskentelyn lisäksi vastuualueet ovat pitäneet tiimipalavereita. Koko organisaatiota on kannustettu opiskeluun ja erityisesti omatoimiseen jatkuvaan oppimiseen. Koronan takia koulutuksia on ollut vähemmän kuin mitä aikaisempina vuosina, ja ne on toteutettu pääosin etäkoulutuksena.

Henkilöstön palkkakustannukset

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES 2020-2021 tuli voimaan 1.4.2020. Aikaisemmassa virka- ja työehtosopimuksessa olleet ns. kikytnnit poistuivat käytöstä 30.8.2020. Sopimuskauden ensimmäinen yleiskorotus toteutettiin 1.8.2020. Korotuksen suuruus oli 26 euroa, mutta kuitenkin vähintään 1,22 prosenttia.

Palkkoja ja palkkioita toteutui 2 909 595 euroa, joka oli 7 % vähemmän kuin edellisenä vuonna (3 129 813 euroa). Kokonaispalkkakustannukset ilman sivukuluja pienenevät 9,7 %. Vakinaiset palkat alittuivat 10 %, kun taas sijaisten palkkaukseen ei ollut talousarviossa varauduttu ja ylitys oli 66 445 euroa. Työllistämistuella palkattujen palkkakustannukset olivat 5 299 euroa ja tuntiopettajien 13 170 euroa. Luottamushenkilöille maksettiin palkkioita ja kokouspalkkioita yhteensä 30 447 euroa.

1.1.6 Ympäristöasiat

Ristijärven kunnalla ei ole sellaisia ympäristökysymyksiä, jotka vaikuttavat olennaisesti kunnan taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen.

1.1.7 Arvio tulevasta kehityksestä

Kainuussa on suhteellisen hyvä työllisyysaste, alhainen työttömyys ja jopa pula osaavasta työvoimasta. Ristijärven kunnassa on suhteellisen vähän yritystoimintaa, minkä takia välitöntä vaikutusta esim. työvoiman saatavuuteen ei ole nähtävissä, vaikkakin sillä voi olla vaikutuksia erilaisten investointien sijoittumiseen alueelle.

Kunnan asukkaat ovat ikääntyneitä ja työväestön osuus on 40,64 % koko kunnan asukasmäärästä. Tällä on suora vaikutus kunnan palvelurakenteeseen, mutta myös sairaanhoidon kustannuksiin. Työikäisten ja palveluiden määrä tulee entisestään vähenemään, mikäli kunnan asukasluku jatkaa vähenemistään, eikä kuntaan muuta työikäisiä lapsiperheitä.

Kunnan työpaikkaomavaraisuus on heikko ja suurin osa kuntalaisista työskentelee naapurikunnissa. Vaikka kunnassa työskentelee paljon muualta tulleita työikäisiä, ei se vaikuta kunnan verotuloihin, mutta se vaikuttaa palvelutarpeeseen. Matkailu- ja virkistyspalvelujen kehittäminen toisivat kuntaan ainakin hetkellisesti lisätuloja.

Taseeseen kertynyttä ylijäämää vähensi toimintavuoden alijäämä -80 538,89 euroa. Mikäli suunnitelmavuosien talousarvio toteutuu suunnitellusti, ylijäämät tulee kokonaan käytettyä. Vaikka kunnassa on talouden sopeuttamisohjelma, ei se yksin riitä. Taloudellinen tilanne on huolestuttava ilman elinvoimaa vahvistavia toimenpiteitä ja palvelurakenteen suunnitelmallista tarkastelua. Myös kaavoituksella on mahdollista saada tulorahoitusta. Lakisääteisten palvelujen taso on säilytettävä, mutta oman toiminnan käyttötalousmenoja on tarkasteltava kriittisesti.

Suunnitelmavuosien osalta valmisteilla oleva sote-uudistus tulee vuonna 2023 toteutuessaan aiheuttamaan vaikeuksia, mikäli kunnan tilinpäätös vuonna 2021 on alijäämäinen ja kunnan verotulot vähenevät 12,6 %. Tavoitteena on tulojen kanavoiminen taseen vahvistamiseen, jonka avulla kunta saisi aidosti kasvatettua elinvoimaansa, mutta pystyisi edelleen järjestämään pakolliset palvelut taloudellisesti tasapainossa. Sote-uudistuksen myötä kunnan

toimintakate puoliintuu, niin myös verorahoitus, ja kiinteistöveron suhteellinen merkitys rahoituksessa kasvaa.

Keväällä aloitettiin yhteistoimintamenettely toimintojen sopeuttamiseksi valmiuslain käyttöönotosta johtuviin vaikutuksiin sekä vuoden 2020 alijäämäisen talouden tasapainottamiseksi. Ir-tisanomisilta vältyttiin, mutta lomautuksia jouduttiin käyttämään lähinnä sivistystoimissa. Lomautettuina oli perusopetuksessa kolme henkilöä etäopetusjakson ajan, ja kesäkaudella normaalistikin koulunkäynninohjaajat ovat olleet lomautettuina. Kirjastolla oli lomautettuna yksi henkilö. Varhaiskasvatuksen henkilökunta otti palkattomia vapaita lapsimäärän vähennyttä.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Yleiset epävarmuustekijät

Koronaviruksen aiheuttama epävarmuus ja rajoitukset jatkuvat vielä alkuvuonna 2021. Vaikutuksia talouteen ja työllisyyteen on nähtävissä niin globaalisti kuin maakunnallisestikin. Kriisin vaikutukset voivat kuitenkin osin kääntyä positiiviseksi, kun ihmiset työskentelevät monipaikkaisesti myös loma-asunnoillaan. Yleisesti koronapandemian seurauksia ei pystytä edelleenkään täysin luotettavasti arvioimaan. Epätietoisuus viruksen vaikutuksista, pandemian kestosta tai rokotteen hyödystä on jatkuvaa ja voi kestää pitkäänkin.

Taloudellisten resurssien niukkuus sekä kunnille siirtyvät uudet tehtävät ja lainsäädäntömuutokset tuovat mukanaan epävarmuutta ja vaikuttavat eittämättä palvelujen tuottamiseen, mutta myös toiminnan kehittämiseen. Epävarmuutta lisää myös suunniteltu sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen ja sen vaikutukset.

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin ja menestystekijöihin sekä toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin. Kunnan toimintaan oleellisesti liittyviä strategisia riskejä ovat vähenevä ja ikääntyvä väestö sekä työttömyys ja työpaikkaomavaraisuus, mikä näkyy investoinneissa, rakentamisessa sekä väestön hyvinvoinnissa.

Pitkän aikavälillä tavoitteena väestön väheneminen tulisi saada pysäytetyksi. Työikäisen väestön ja lapsiperheiden saaminen pysyvästi asumaan kuntaan varmistaisi palveluiden saataavuuden, mutta lisäisi myös verotuloja. Etätöön mukanaan tuoma ilmiö monipaikkaisesta työntekemisestä vahvistaa ja monipuolistaa kunnan palvelurakennetta, mutta toisaalta lisää kustannuksia, joita pelkkä kiinteistövero ei riitä kattamaan.

Kunnan elinvoimaa, veto- ja pitovoimaa vahvistavia strategisia toimenpiteitä arvioidaan valtuustokauden vaihtuessa ja vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisia riskejä on tunnistettavissa päivittäisessä toiminnassa erityisesti henkilöstöresurssien riittävydessä ja henkilöstön osaamisessa. Hallintopalveluissa henkilöstöresurssit ovat erittäin haavoittuvat, mutta vaarallisia työyhdistelmiltä on toistaiseksi vältytty. Osaaminen on laaja-alaista, mutta se on keskittynyt yksittäisille henkilöille, jonka takia riskinä on erityisesti pitkien loma-aikojen ja poissaolojen sijaisuudet. Kuntayhteistyö ja kuntien yhteiset resurssit näkyvät päivittäisessä toiminnassa kaikilla hallinnon aloilla. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksaminen on keskeisiä haasteita tarkasteltaessa henkilöstöriskejä.

Vastuu tietojärjestelmien toimivuudesta ja tietoturvallisuudesta on kuulunut Kainuun Sote – kuntayhtymälle, johon kuului mm. varmuuskopiointi ja häiriötilanteiden toimenpiteet vielä

kuluneena vuonna. ICT-palvelut siirtyivät Atealle vuoden 2021 alusta. Tietoverkkoihin kohdentuneet hyökkäykset lisäävät tietoturvariskejä myös kunnassa.

Rakennuksiin kohdistuvia riskejä pyritään minimoimaan pitkän aikavälin suunnitelmilla, jotta korjausvelka pysyisi hallinnassa.

Riskienhallinnassa keskeistä on varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Varautumissuunnitelmaa on työstetty jo vuoden 2020 aikana.

Taloudelliset riskit

Ristijärven kunnalle vuoden 2020 tulos on viides alijäämäinen tulos. Toiminnan tulorahoitus ja verotukselliset tulot yhdessä eivät riittäneet kattamaan kokonaan poistoja, investointimenoja ja lainanlyhennyksiä.

Kunnan tulorahoitus perustuu verotuloihin ja valtionosuuksiin, joiden muutokset vaikuttavat vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen. Maksuvalmiuden turvaamiseksi kunta käyttää Kuntarahoitus Oyj:n kuntatodistusohjelman kassalainaa. Investointeihin otetaan tarvittaessa pitkäaikaista lainaa.

Rahoitusmarkkinoilla korkoriskit ovat ennusteiden mukaan vakaat vielä tulevinakin vuosina, mutta korkojen nousuun on varauduttava. Kohtuullisen suuri lainakanta tulee aiheuttamaan taloudellisia ongelmia, mikäli korot lähtevät nopeasti nousuun. Rahastosijoitukset ovat viime vuonna tuottaneet hyvin, mutta nekään eivät riitä paikkaamaan yllättäviä taloudellisia riskejä. Kunnan taloutta rasittavat kasvavan lainamäärän lisäksi edelleen myös vanhat saamiset.

Koronaviruksen takia toimintoja jouduttiin supistamaan perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa, kansalaisopiston toiminnoissa ja kirjastossa. Myös liikuntasalien käyttöä ja erilaisia kerhoja jouduttiin vähentämään. Nämä ovat osaltaan vähentäneet tulorahoitusta.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella, joten taloudellisiin riskeihin on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kunnalla on omavelkaisia takauksia kuntakonsernin yhteisöjen lainoille. Taloudellisia riskejä lisäävät lainan takausvastuu Ristijärven Vuokratatol Oy:lle sekä konsernin ulkopuoliset takausvastuut Ristijärven vesiosuuskunnalle ja Ristijärven vanhaintukisäätiölle.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskien hallinta perustuu ajan tasalla oleviin vakuutuksiin. Vakuutukset on kuitenkin syytä kilpailuttaa, sillä edellinen kilpailutus on tehty vuonna 2008. Kilpailutuksen yhteydessä tulee varmistaa vakuutusten riittävä kattavuus suhteessa hyväksytyyn riskitasoon.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto teki työsuojelutarkastuksen päiväkodin ja peruskoulun kuluneena vuonna. Tarkastuksessa todettiin liiallista palokuormaa peruskoulun ullakolla ja korjattiin muutama varauloskäytävän merkki/valo. Palokuorma on poistettu.

Vakuutusten ajantasaisuutta seurataan vähintään vuositasolla ja rakentamisessa urakoitsijoilta edellytetään urakkasopimusten mukaiset riittävät vakuudet. Kunnassa on tehty toiminnallisten ja taloudellisten riskien kartoitustyö. Riskienhallintatyöryhmänä toimii kunnan johtoryhmä.

Kunnalla ei ole sellaisia tehdyistä päätöksistä johtuvia valituksia oikeusasteissa, joista olisi odotettavissa kunnalle taloudellisia vaatimuksia. Vuoden 2020 aikana tehdyistä päätöksistä ei ole jätetty sellaista oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta, joka olisi edennyt käsittelyyn hallinto-oikeuteen tai korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeiden mukaan sisäisestä valvonnan järjestämisestä ja yhteisestä ohjeistamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on osa päivittäistä toimintaa ja palvelualueiden päälliköt vastaavat siitä, että heidän alaisten alueiden sisäinen valvonta on järjestetty lainsäädännön ja viranomaisohjeiden pohjalta ja että se on riittävää ja luotettavaa.

Kunnanhallitus antaa vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, joita vastuualueiden tulee toiminnassaan noudattaa. Kunnan hallinnossa noudatetaan valtuuston hyväksymää hallintosääntöä ja hallituksen antamia toimintaa ohjaavia ohjeita sekä voimassa olevaa lainsäädäntöä. Kunnanhallitus antaa kuntakonsernille ohjeet konsernitalouden ja –toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsomissaan asioissa.

Kunnan päivitetty konserniohje, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje, laskutus- ja perintäohjeet sekä tietosuojaohje on hyväksytty 2018. Johtoryhmätasolla on määritelty riskienhallinnan aiheuttamat toimenpiteet palvelualueittain vuonna 2014.

Perusopetuksessa tehdään joka toinen vuosi Halmeri-kartoitus. Elokuussa 2020 tehtiin lisäksi Opetushallituksen vaatima työsuunnitelman tarkennus sekä perusopetuksessa että varhaiskasvatuksessa vallitsevan koronatilanteen vuoksi.

Tiedonohjaussuunnitelma (TOS) ja asianhallintajärjestelmä Dynasty 10 otettiin käyttöön vuodenvaihteessa 2021. Tiedonohjausjärjestelmän käyttöönotto tehostaa asiakirjahallintaa ja tietosuojaa. Henkilötietoja sisältäviä dokumentteja ei tallenneta verkkolevyille, vaan dokumentit kirjataan ainoastaan asianhallintajärjestelmään.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallintaprosessi perustuu

- riskien tunnistamiseen ja kuvaamiseen
- riskin toteutumisen vaikutusarviointiin ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen
- mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä
- riskeistä raportoimiseen ja riskien seurantaan
- riskin toteutumisesta toipumisen suunnitteluun.

Kunnan riskienhallinnan tasoa ja riittävyyttä arvioidaan sekä varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen että vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Jokaisen on omalta osaltaan tarkastettava, mitä riskejä toimintoihin ja prosesseihin sisältyy ja arvioitava niiden tuomat uhat, epävarmuustekijät ja myös positiiviset mahdollisuudet.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Keskeiset riskit on tunnistettu ja niitä analysoidaan talousarvion ja taloussuunnitelmakauden yhteydessä. Seuranta toteutuu toimintakertomuksen sanallisessa arvioinnissa ja talousarvion

toteumavertailussa. Kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle raportoidaan 2-4 kertaa vuodessa ja tehtäväalueet seuraavat raportointia kuukausittain.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa käsitellään konserniohjeessa, hallintosäännössä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa. Riskejä on tiedostettu ja suunnitelmalliset toimenpiteet riskien tunnistamiseksi ja hallitsemiseksi ovat työn alla. Myös ohjeiden toimeenpano on vielä osin kesken.

Toteutuneet merkittävimmät riskit

Sosiaali- ja terveydenhoidon kustannukset ovat hallitsemattomasti kasvaneet, eikä niitä voida riittävästi arvioida ennakkoon. Vaikka Kainuun sote -kuntayhtymän talousarviota tarkennetaan vuoden mittaan, on varautuminen alijäämiin haastavaa. Toimintavuonna on keskusteltu erityisesti palkkaharmonisointiin liittyvästä lisälaskusta, joka arviolta olisi Ristijärven kunnalle parisataa tuhatta euroa ja tulisi maksettavaksi vuonna 2021.

Muilta osin riskienhallinnan toimenpiteet ovat olleet riittävällä tasolla eikä merkittäviä korvauksia muita oikeudellisia vastuuta ole päässyt toteutumaan.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kunnanhallitus päättää vuosittain maksujen hyväksyjät ja antaa talousarvion täytäntöönpano-ohjeet sekä vahvistaa itselleen hallintosäännössä säädetyn toimivallan edelleen delegoinnista alaisilleen viranhaltijoille. Viranhaltijapäätökset tehdään Dynasty –asianhallintajärjestelmässä ja ne julkaistaan muutoksenhakuohjeineen kunnan internet-sivuilla niiltä osin, kun ne eivät sisällä EU-tietosuoja-asetuksen tai salassapitoa koskevan lainsäädännön mukaisia tietoja. Kuntaan on nimetty tietosuojavastaava.

Saatavien perintä on ulkoistettu. Saatavien seuranta on järjestetty siten, että vastuuhenkilöillä on ajantasainen tieto oman toimialansa laskutuksen toteutumista. Perintää hoitavalta henkilöltä saadaan listaukset eräänntyneistä saatavista. Vastuualueen päälliköt ja vastuualueiden esimiehet vastaavat oman toimialueensa talouden aktiivisesta seurannasta.

Keskeiset johtopäätökset ja sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa taloussuunnittelukaudella kehitetään siten, että hyväksytyt ohjeet ja periaatteet jalkautetaan vastuualueille, jotta toiminta on systemaattista ja koordinoitua.

Hallintosääntöä tarkennetaan mm. talousraportoinnin ja muuttuneen lainsäädännön osalta syksyllä 2021. Kuntastrategian tavoitteita tarkennetaan sekä numeerisia ja laadullisia mittareita arvioidaan uuden valtuustokauden alkaessa.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä jatkossa myös talousarvion ja toiminta- sekä taloussuunnitelman laadintaprosessiin ja rakenteeseen siten, että toiminnan ja tulosten arviointi sekä seuranta helpottuvat.

Yleisesti voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta on pääosin kunnossa, vaikkakin suunnitelmallisuutta tulee kehittää ja ohjeiden toimeenpanoa tehostaa. Riskien hallinnan tulee olla tukena päätöksenteolle ja toimia osana jokapäiväistä työskentelyä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät kattamaan palvelujen tuottamisesta aiheutuneet kulut. Tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotoista ja kuluista on eliminoitu organisaatioiden sisäiset erät, kuten sisäiset vuokrat.

Yksikkö: EUR	2020	2019
Toimintatuotot	3 750 237	4 104 004
Toimintakulut	-14 854 337	-14 759 010
Toimintakate	-11 104 100	-10 655 006
Verotulot	4 913 797	4 950 993
Valtionosuudet	6 489 971	6 051 285
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 899	5 093
Korkotuotot	18 254	8 927
Muut rahoitustuotot	10 696	20 658
Korkokulut	-31 069	-28 089
Muut rahoituskulut	-3 781	3 598
Vuosikate	293 769	352 364
Poistot ja arvonalentumiset	-381 188	-468 742
Tilikauden tulos	-87 419	-42 217
Tilinpäätössiirrot	4 774	74 161
Tilikauden alijäämä	-82 645	-42 217
Toimintatuotot/Toimintakulut %	25,2	24,3
Vuosikate/Poistot %	77,1	75,2
Vuosikate €/asukas	231	277
Asukasmäärä	1272	1271

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot/Toimintakulut % osoittaa maksurahoituksen osuutta toimintamenoista.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.:

Vuosikate prosenttia poistoista = 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää päteväenä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä sekä rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen sekä muun maksuvalmiuden muutosten nettomäärä.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Yksikkö 1000 EUR	2020	2019
Toiminnan rahavirta	-9 130	330 455
Vuosikate	293 769	330 454
Tulorahoituksen korjaukset	-302 899	-21 909
Investointien rahavirta	350 340	-347 624
Investointimenot	-716 021	-399 646
Rahoitusosuudet investointeihin		29 322
Pysyvien ja vastaavien hyödykkeitten luovutustulot	1 066 361	22 700
Toiminnan ja investointien rahavirta	341 210	-17 169
Antolainauksen muutokset	49 140	24 640
Antolainasaam. lisäykset	0	0
Antolainasaam. vähennykset	49 140	24 640
Lainakannan muutokset	-520 000	545 000
Pitkäaik. lainojen lisäys	400 000	800 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-520 000	-505 000
Lyhytaik. lainojen muutos	-400 000	250 000
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-358 670	116 875
Rahoituksen rahavirta	-829 530	686 515
Rahavarojen muutos	-488 321	669 346
Rahavarat 31.12.	1 538 368	2 026 688
Rahavarat 1.1.	2 026 688	1 357 342
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v.		546,0
Investointien tulorahoitus, %	41,0	95,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	0,52
Lainanhoitokate	0,6	0,66
Kassan riittävyys, pv	34,8	50
Asukasmäärä	1272	1271

Investointien tulorahoitus % = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella.

Laskennallinen lainanhoitokate = (vuosikate+korkokulut)/korkokulut+laskennalliset lainanlyhennykset

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys pv, ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettujen tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Tarkemmin eritelty, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tilinpäätöslaskelmat –osassa.

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2020	2019
A PYSYVÄT VASTAAVAT	9 478 533	9 956 402
I Aineettomat hyödykkeet	128 667	6 952 541
1. Muut pitkävaikutteiset menot	128 667	6 952 541
II Aineelliset hyödykkeet	6 395 245	1 175 816
1. Maa- ja vesialueet (sis. arvonorotukset)	1 052 356	1 175 816
2. Rakennukset	4 607 218	4 653 327
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	701 625	830 060
4. Koneet ja kalusto	19 284	32 942
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 761	260 396
III Sijoitukset	2 954 622	3 003 862
1. Osakkeet ja osuudet.	2 006 273	2 006 273
2. Muut lainasaamiset	889 008	937 588
3. Muut saamiset	59 440	60 000
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	11 070	11 070
1. Valtion toimeksiannot		
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	11 070	11 070
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 314 141	2 522 396
II Saamiset	775 773	495 708
Pitkäaikaiset saamiset	26 994	26 94
1. Lainasaamiset muilta	26 994	26 94
Lyhytaikaiset saamiset	748 679	468 714
1. Myyntisaamiset	421 458	318 724
2. Lainasaamiset	17 396	21 596

VASTATTAVAA	2020	2019
A OMA PÄÄOMA	4 590 019	4 672 665
I Peruspääoma	3 399 864	3 399 864
II Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 272 801	1 315 018
III Tilikauden ylijäämä (alijäämä).	-82 646	-42 217
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	868 462	873 236
1. Poistoero	868 462	331 415
2. Vapaaehtoiset varaukset	0	541 821
C PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	15 366	15 366
Valtion toimeksiannot	0	0
Lahjoitusrahastojen pääomat	15 366	15 366
E VIERAS PÄÄOMA	6 323 897	6 928 602
I Pitkäaikainen vieras pääoma	2 921 487	3 240 094
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 345 000	2 505 000
2. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
3. Lainat muilta luotonantajilta.	576 487	576 487
4. Pitkäaikaiset saadut ennakot muilta	0	158 607
II Lyhytaikainen vieras pääoma	3 408 410	3 688 508
1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	1 710 000	2 070 000
2. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
3. Saadut ennakot	7 137	0
4. Ostovelat	486 067	371 962
5. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	76 722	69 802

3. Muut saamiset	54 101	59 256
4. Siirtosaamiset	255 724	69 138
III Rahoitusarvopaperit	739 956	737 204
1. Osakkeet ja osuudet	1 009	1 009
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	738 947	736 195
IV Rahat ja pankkisaamiset	798 411	1 289 484
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 803 744	12 489 869

6. Siirtovelat	1 128 484	1 176 744
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 803 744	-12 489 869

Taseen tunnusluvut	2 020	2019
omavaraisuusaste %	46,7 %	45,0
suhteellinen velkaantuneisuus %	41,7 %	46,9
velat ja muut vastuut %		45,0
kertynyt yli-/alijäämä 1000 €	1 292	1 273
kertynyt yli-/alijäämä €/as.	1 016	1 002
lainakanta 31.12. 1000 €	4 631	5 151
lainakanta 31.12. €/as.	3 641	4 053
lainasaamiset 1000 €	889	937

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka monta prosenttia kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/asukas = [edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)+tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / asukasmäärä. Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12. = vieras pääoma - (saadut ennakot+ostovelat+siirtovelat+muut velat) Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla.

Lainat euroa/asukas Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

1.5 Kunnan kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön

TULOT	€	MENOT	€
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	3 750 237	Toimintamenot	-14 854 337
Verotulot	4 913 797	Korkokulut	-31 069
Valtionosuudet	6 489 971	Muut rahoituskulut	-3 781
Korkotuotot	18 254	Satunnaiset kulut	0
Muut rahoitustuotot	10 696		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
Pysyvien vastaavien		Pysyvien vastaavien hyöd.	
hyödykkeiden luovutusvoitot (-)	-302 899	luovutustappiot	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet	0	Investointimenot	-716 021
Pysyvien vast. hyöd. Luov.tulot	1 066 361		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten väh.	49 140	Antolainasaamisten lisäys	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	400 000	Pitkäaikaisten lainojen väh.	-520 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen väh.	-400 000
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	16 395 557	Kokonaismenot yhteensä	-16 525 207
Kokonaistulot	16 395 557	Muut maksuvalmiuden muutokset	358 670
Kokonaismenot	-16 525 207	Kassavarojen muutos	-488 321
Netto	-129 650		-129 650

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernirakenne 31.12.2020	Yhdistelty (kpl)	Omistusosuus %
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Kt Oy Saukkohaka		100
Kt Oy Ristijärven Vuokratalot Oy		100
Muut yhtiöt	1	
Senioripolis Oy		100
Osuuskunnat	1	
Osuuskunta Seniorisilta		58,8
Kuntayhtymät	3	
Kainuun Sote ky		2,48

Kainuun liitto		1,89
Kainuun jätehuollon ky (Ekokymppi)		2,04
Osakkuusyhteisöt		
Ristijärven vesihuolto-osuuskunta	1	
Yhteensä	8	

Kiinteistö Oy Saukkohakaan asuntojen vuokraustoiminta on päätynyt rakennusten myynnin yhteydessä. Senioripolis Oy:llä ei ole toistaiseksi aktiivista toimintaa vuoden 2018 jälkeen.

Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Ristijärven Vuokratalot Oy

Toiminta vuonna 2020

Ristijärven Vuokratalot Oy on vakiinnuttanut toimintansa Ristijärven merkittävimpänä asuntojen vuokraajana. Vapautuvia asuntoja korjataan ja tarvittavia remontteja aikataulutetaan korjaussuunnitelmien mukaan huomioiden oman rahoituksen riittävyys. Yhtiö hoitaa veloitteensa kumppaneiden kanssa sopimusten mukaisesti. Asukkaita kuullaan ja toiveisiin vastataan mahdollisuuksien mukaan. Asukkaita informoidaan koko ajan tulevasta.

Ristijärven Vuokratalot Oy pystyy tarjoamaan asukkailleen turvallista asumista hyvin hoidetuissa asunnoissa. Asukkaat ovat tyytyväisiä ja asuntojen kysyntä ja korkea käyttöaste ilmaisevat onnistumista Vuokrataloille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.

Tavoite	Mittari	Toteuma
Asukasviihtyvyys	Asukasvaihtuvuus < 30 %	Vaihtuvuus noin 20 %
Haluttavat ja viihtyisät asunnot	Asukastyytyväisyys Vuosikorjaussuunnitelma ja sen toteutuminen	On toteutunut hyvin. Asukkaiden toiveisiin on pystytty vastaamaan hyvin myös remonteissa.
Asuntojen hyvä käyttöasteen ylläpito	Käyttöaste > 90 %	> 95 %
Ylijäämäinen tulos	Tulos ylijäämäinen > 5 000 €	tulos tappiollinen

Osuuskunta Seniorisilta, VIRTAALA

Tavoite	Mittari	Toteuma
Toimintojen käyttöaste	Kävijämäärät (lisääntyvät)	Kävijämäärät ovat jääneet tavoitteesta
Toiminnan tehostaminen	Muutos palvelujen käyttäjissä Osaava henkilökunta	Uusien palvelujen käyttöönotto ei ole onnistunut pandemiasta johtuvista toiminnan rajoitusten takia ja henkilökuntaa on jouduttu lomauttamaan.
Menojen kattaminen toiminnasta saaduilla tuloilla	Tulos ilman avustusta Kunnan rahoitus	Oman toiminnan liikevaihto pieneni n. 40 %. Lisäksi kunnan avustusta nostettiin 16000 euroa toimintakuluihin.

Toiminta poikkesi merkittävästi aikaisempien vuosien toiminnasta koronapandemian takia. Tilat olivat osan vuotta kiinni ja lisäksi kansalaisopiston rajoitus allasosaston käytössä kahdeksaan henkeen eli puoleen normaalista allasvuoroa kohden aiheutti merkittäviä tulonmenetyksiä.

Osuuskunnan toiminta on edelleen tappiollista ja osuuskunnan on joko saatava lisätuloja tai supistettava toimintansa tiiviimmälle ajalle, jotta henkilökulut saadaan toimintaan nähden järkevälle tasolle.

Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Konsernijohdolle asetetut tavoitteet					
Konsernijohdon raportoitava valtuustolle, krt/v	2	2	2	2	2
Konsernin toimintatuotot toimintakuluista, %	54,71	55,19	55,94	55,00	56,44
Konsernin vuosikate poistoista, %	68,98	122,79	28,22	83,43	91,55
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,4	38,7	52,13	112,0	110,13
Konsernin korolliset lainat/asukas, €	4 700	5 105	5 897	7 131	5858
Kunnan edustajille asetut tavoitteet					
Edustajien raportoitava tytäryhteisöstä kunnanhallitukselle, krt/v	2	2	2	2	2

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin toimintaa ohjaa kunnanhallitus ja valtuuston 14.3.2018 hyväksymä konserniohje.

Valtuusto on asettanut konsernille talousarviossa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Yhtiöiden tulee antaa kunnanhallitukselle raportti toiminnastaan kaksi kertaa vuodessa 15.2. (ed. vuosi) ja 15.8. (kuluva vuosi) mennessä. Kunnanhallitukselle on toimitettu raportit Ristijärven Vuokratalot Oy:n ja Vesiosuuskunta Seniorisillan toiminnasta 23.1.2020.

Kunnanhallitus nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin sekä nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin. Kunnanjohtaja johtaa kunnanhallituksen alaisena kuntakonsernia ja päättää omistajaohjauksesta kiireellisissä asioissa. Kunnanjohtajalla on oikeus tarvittaessa sisäisen tarkastuksen järjestämiseen kunnan tytäryhteisöissä. Yhtiöt ja yhteisöt ovat velvollisia antamaan selvitystoimituksen edellyttämät tiedot.

Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa elimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamiseen käsiteltäviin asioihin. Lisäksi kunnanhallitus antaa tarvittaessa asiakohtaisia konserniohjeita.

Kunnanvaltuusto päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista talousarvion yhteydessä. Kunnanhallituksen tulee osavuositarkastuksen yhteydessä saattaa valtuuston tietoon konserniraportti. Valtuusto on saanut selostuksen tytäryhteisöjen toiminnasta 15.12.2020. Lisäksi tytäryhteisöihin nimetyillä kokousedustajilla on velvollisuus raportoida konsernijohdolle merkittävistä konsernia koskevista asioista. Tytäryhteisöjen taloudellisen aseman seuranta on ollut riittävää.

Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua kunnan määräysvallassa olevan tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokoukseen. Tytäryhteisöjen tulee antaa kunnalle puolivuositain ja tarvittaessa useammin raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehityksestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Ristijärven kunnan konserniin kuuluvat tytäryhteisöt Kiinteistö Oy Saukkohaka, Ristijärven Vuokratalot Oy, Seniorpolis Oy ja Osuuskunta Seniorisilta. Konserniyhtiöt Kiinteistö Oy

Saukkohaka ja Seniorpolis Oy ovat ns. lepäävässä tilassa eikä niillä siten ole ollut toimintaa. Kuntakonsernissa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuoden 2020 aikana.

Konserniin kuuluvien asuintalojen vuokrausaste on yli 90 %. Tyhjiä asuntoja on lähinnä vain kunnan suoraan omistamassa Aholantie 30:n kerrostalossa, jonka asuntojen saneeraaminen aloitettiin loppuvuodesta 2019. Asunnot valmistuivat vuokrattaviksi vuoden 2020 keväällä. Investoinnilla isoja asuntoja muutettiin erikokoisiksi kaksioiksi.

Osuuskunta Seniorisillan toimintaa kunta avusti 16 000 eurolla vuonna 2020.

Konsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen on esitetty kohdassa 1.6.6.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Ristijärven Vuokratalot Oy jatkaa tulevina vuosina peruskorjauksia pitääkseen talot haluttuina vuokra-asuntokohteina. Hyvästä vuokrausasteesta huolimatta vuokria korotettiin vuodelle 2019, mutta vuokrat ovat edelleen maltillisella tasolla. Vuodelle 2019 vuokria on korotettu kohonneita kustannuksia vastaavasti. Asunnot ovat olleet myös haluttuja vuokrauskohteita ja vapautuneet asunnot on saatu nopeasti vuokrattua uudelleen.

Osuuskunta Seniorisillan toiminnan kannattavuuden isoin haaste on tulevaisuudessakin kulu- jen sopeuttaminen väheneviin käyttäjämääriin ja sitä kautta laskeviin käyttötuloihin. Todennä- köisesti Osuuskunta ei pysty pyörittämään Liikuntatalo Virtaalan toimintaa ilman kunnan mer- kittävää rahallista tukea.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ristijärven valtuusto on hyväksynyt 14.3.2018 konserniohjeen, jolla luodaan puitteet omistaja- ohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan järjestämisessä kunnan tehtävänä on ohjeistaa, valvoa ja arvioida sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyjen toimivuutta. Konserniohjeen mukaan Ristijärven kun- nan konsernijohtolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa. Toimivallan- ja vastuu- jako konserniohjauksessa ovat toteutuneet kunnanvaltuuston hyväksymän konserniohjeen mukaisesti, eikä vastuunjakoon ole tullut muutoksia.

Yhtiöiden hallitukset vastaavat oman yhtiönsä riskienhallinnasta ja valvovat sen toteuttamista. Konsernitavoitteiden toteutumista on arvioitu kunkin tytäryhtiön kohdalla luvussa 1.6. Kunnan tytäryhteisöt ovat raportoineet ohjeiden mukaisesti kaksi kertaa vuodessa kunnanhallitukselle ja – valtuustolle olennaisista toimintaansa koskevista asioita.

Kunta tuottaa Vuokratalot Oy:lle sopimuksen perusteella tarpeen mukaan kiinteistöhuoltoa ja rakentamisen asiantuntija- ja suunnittelupalvelua. Vuokratalot Oy:n toimitusjohtajan tehtäviä hoitaa kunnan kehittämisspäällikkö oman työnsä ohella ja yhtiö ostaa tilitoimistopalvelut (mm. kirjapito, vuokralaskutus) Pajox Oy:ltä.

Konserniyhtiöiden tilintarkastuspalvelun hankinta on toteutettu yhteistyössä kunnan kanssa.

Yhtiön hallituksella ja toimitusjohtajalla on vastuu yhtiön riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä. Yhteisöjen vakuutusten tulee olla riittävät yhteisön toiminnan luonne ja laajuus huomioiden.

Yhteenvetona todetaan, että konsernivalvonnan kohdealueissa ei ole havaittu sellaisia

puutteita ja virheitä, joista tulee tehdä erityistä selvitystä.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020	2019
Toimintatuotot	13 632 718,65	12 567 506,40
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-24 153 349,95	-22 851 608,51
Osuus osakkuusyht. voitosta (-tappiosta)	7 436,39	5 820,56
TOIMINTAKATE	-10 513 194,91	-10 278 281,55
Verotulot	4 906 660,30	4 943 740,94
Valtionosuudet	6 489 971,00	6 051 285,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	10 477,22	2 686,33
Muut rahoitustuotot	20 238,09	27 893,53
Korkokulut	-50 246,13	-42 799,02
Muut rahoituskulut	-66 114,87	-19 944,62
Vuosikate	797 790,71	684 580,61
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-871 429,12	-812 514,07
Arvonalentumiset	0	-7 996,03
Satunnaiset erät	0	0,00
Tilikauden tulos	-73 638,42	-135 929,49
Tilinpäätössiirrot	283,13	2 447,67
Tilikauden verot	-2 874,08	-8 140,08
Vähemmistöosuudet	-2 973,01	-3 770,26
Tilikauden alijäämä	-80 512,70	-145 392,16
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/toimintakulut %	56,44	56,29
Vuosikate/poistot %	91,55	83,54
Vuosikate €/as.	627,19	538,9
Kunnan asukasluku	1272	1271

Toimintatuotot/Toimintakulut % osoittaa maksurahoituksen osuutta toimintamenoista.

Vuosikate prosenttia poistoista = 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoista valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Vuosikate euroa/asukas Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	797 790,71		684 580,61	
Satunnaiset erät				
Tilikauden verot	-2 874,08		8 140,08	
Tulorahoituksen korjauserät	-334 921,94	459 994,69	-96 628,83	596 091,86
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 589 172,76		-1 761 114,50	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	372,12		29 322,33	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 068 426,70	-520 373,93	34 652,53	-1 697 139,64
Toiminnan ja investointien rahavirta		-60 379,25		-1 101 047,78
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	89 773,23		12 584,80	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 045 008,00		2 040 400,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-528 183,35		-514 133,07	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-400 387,38	116 437,26	-58 654,37	1 467 612,56
Oman pääoman muutokset		0		-11 443,93
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-10 367,16		7 185,18	
Vaihto-omaisuuden muutos	-12 164,14		-12 223,44	
Saamisten muutos	-511 430,84		186 480,70	
Korottomien velkojen muutos	21 946,31	-305 805,33	393 631,99	575 074,43
Rahoituksen rahavirta				
Rahavarojen muutos		-366 184,58		942 823,86
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 653 537,08		3 019 721,83	
Rahavarat 1.1.	3 019 721,66	-366 184,58	2 076 897,97	942 823,86
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v.				-1 170
Investointien tulorahoitus, %	50,2 %		39,60	
Laskennallinen lainanhoitokate	0,7		0,62	
Lainanhoitokate	1,5		1,20	
Kassan riittävyys, pv	36,7		43,76	
Asukasmäärä	1272		1271	

VASTAAVAA	2020	2019	VASTATTAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		12 859 316,18	OMA PÄÄOMA	4 443 684,73	4 524 480,79
Aineettomat hyödykkeet	295 452,20	118 894,88	Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
Aineettomat oikeudet	211 168,03	82 076,98	Muut omat rahastot	29 167,55	29 450,68
Muu pitkävaikutteiset menot	84 184,56	36 817,64	Ed. tilik. yli-/alijäämä	1 095 165,93	1 250 691,63
Ennakkomaksut	99,60	0,26	Korj. ed.tilikkak. yli-alijäämään		-10 133,31
			Tilikauden yli-/alijäämä	-80 512,70	-145 392,16
Aineelliset hyödykkeet	12 018 331,87	12 301 747,12	Vähemmistöosuus	18 178,77	15 205,77
Maa- ja vesialueet	1 073 469,03	1 199 315,56			
Rakennukset	9 256 747,00	6 352 236,72	PAKOLLISET VARAUKSET	154 732,84	175 953,77
Kiinteät rakenteet ja laitteet	897 449,56	1 007 570,21	Muut pakolliset varaukset	154 732,84	175 953,77
Koneet ja kalusto	484 369,18	288 751,89			
Ennakkomaksut ja kesken-	104 858,03		TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	133 355,10	149 014,33
eräiset hankinnat	201 439,08	3 453 872,65			
Sijoitukset	417 104,44	438 674,18	VIERAS PÄÄOMA	12 620 111,86	12 481 728,36
Osakkuusyhteisöosuudet	229 462,94	222 026,55	Pa Korollinen vieras pääoma	7 451 210,78	6 974 386,13
Muut osakkeet ja osuudet	96 809,71	96 275,85	Pa Koroton vieras pääoma	2 299,59	158 607,00
Muut lainasaamiset	22 055,29	51 035,29	Ly Korollinen vieras pääoma	1 728 282,36	2 088 669,76
Muut saamiset	68 776,49	69 336,49	Ly Koroton vieraspääoma	3 438 319,13	3 260 065,47
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	95 334,50	100 636,70			
VAIHTUVAT VASTAAVAT		4 386 430,14	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>17 370 063,31</u>	<u>17 346 383,02</u>
Vaihto-omaisuus	70 912,47	58 748,33			
Saamiset	1 819 390,75	1 307 959,98			

Pitkäaikaiset saamiset	61 687,79	42 172,13
Lyhytaikaiset saamiset	1 757 702,96	1 265 787,85
Rahoitusarvopaperit	740 663,45	737 911,19
Rahat ja pankkisaamiset	1 912 873,63	2 281 810,64
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>17 370 063,31</u>	<u>17 346 383,02</u>

Taseen tunnusluvut		
omavaraisuusaste %	25,7	26,1
suht. velkaantuneisuus %	50,3	53,9
velat ja muut vastuut %		113,5
kertynyt yli-/alijäämä 1000 €	1 015	1096
kertynyt yli-/alijäämä €/as.	798	1 022
lainakanta 31.12. 1000 €	9 179	9 063
lainakanta 31.12. €/as.	7 217	7 130
lainasaamiset 1000 €	22	132

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä –tilille.

Tilikauden tulos	- 87 419,35 €
Poistoeron vähennys	- 4 773,75 €
Tilikauden alijäämä	- 82 645,60 €

Poiketen talousarvion suunnitelmasta, taseessa oleva investointivaraus 541 821,04 euroa käytettiin kokonaisuudessa Aholantie 30 peruskorjaukseen.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 1.1.-31.12.2020 tuloksen -87 419,35 € käsittelystä seuraavaa:

- puretaan Aholantie 30:n investointivaraus 541 821,04 euroa ja kirjataan summa Aholantie 30:n poistoeroksi
- kirjataan poistoeron vähennystä suunnitelman mukaan 4 773,75 euroa
- kirjataan tilikauden alijäämä -82 645,60 euroa tilikauden yli-/alijäämätilille.

1.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 115 §:n mukaan, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Ristijärven kunnan taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää jäljellä 1 272 800,86 euroa. Tilinpäätösvuoden 2020 tuloksen lisäyksen jälkeen kertynyttä ylijäämää on 1 190 155,26 euroa ja 935,66 €/as.

Vuoden 2021 talousarvion ja vuosille 2022 – 2023 laaditun taloussuunnitelman yhteenlaskettu alijäämä on 1 368 182 euroa. Mikäli talouden kehitys toteutuu edellä mainitulla tavalla, ylijäämät on käytetty suunnitelmakaudella.

Sivistystoimen henkilökunta on pienentynyt yhdellä lastentarhanopettajalla ja yhdellä lastenhoitajalla sekä kolmella koulunkäynninohjaajalla lukuvuonna 2020. Sen lisäksi yhteisistä aineenopettajista Hyrynsalmen kunnan kanssa on luovuttu ja tällä hetkellä kunnan kaksoispätevät luokanopettajat hoitavat oman työnsä ohessa maantiedon ja biologian sekä yhteiskuntaopin ja historian opetuksen. Yhteensä henkilötöyvuosia on säästetty sivistystoimessa viisi.

Tekninen toimi on jatkanut erilaisten huonokuntoisten tilojen läpikäyntiä.

Terveyskeskuskiinteistö on purettu ja sekä terveyskeskus että päiväkotit ovat siirtyneet Atendon vuokratiloihin. Myös vanha Nuokkari on kylmillään ja puretaan 2021. Sen sijaan Ristijärven Pirtin kiinteistö on edelleen kunnan omistuksessa. Suurkuvatulostimesta on luovuttu samoin kuin ostopalvelusopimuksesta Pyryn kanssa. Yksityistieavustuksiin ei kajottu, vaan avustusperusteet on pidetty ennallaan. Tekninen toimi ei ole palkannut kesälomien ajaksi sijaisia, lomat on järjestetty siten, että sijaisten palkkaamista ei ole tarvinnut suorittaa.

1.7.4 Rahoituksen turvaaminen

Kunnanhallituksen tulee ottaa toimintakertomuksessa kantaa kuluvan vuoden toiminnan rahoittamiseen esimerkiksi silloin, kun kuluvan vuoden talousarviossa katetaan maksuvalmiuden muutoksella olennaisesti suurempi määrä, kuin mitä kunnalla on tilinpäätöksen mukaan kassavaroja.

Tilinpäätösvoiton toteutunut toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran summa on 123 846 euroa. Tilinpäätöksessä kunnan rahavarat, mukaan lukien rahastosijoitukset, ovat 2 027 t€. Kassavaroja osuus varoista on 1 289 t€. Kassavarojen osalta on huomioitava, että pitkäaikaisia lainoja on vähennetty 120 000 € ja lyhytaikaisia lainoja lisätty 400 000 €.

Kassan riittävyyttä kuvaava tunnusluku on pienentynyt 34,8 päivään (2019: 43,8 pv). Rahavarat ovat vähentyneet 488 320 €.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seuranta koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja virantai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan toimintakertomuksen toteutumisvertailuosassa.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Yleiset strategiset tavoitteet

Kuntastrategian visio ***Koti keskellä kaunista Kainuuta!*** ja kuntastrategiassa määritellyt tavoitteet ohjaavat niin luottamushenkilöiden päätöksiä kuin viranhaltijoiden valmistelua ja kunnan toimijoita. Toimintaa ohjaavat arvot ovat turvallisuus ja luonnonläheisyys, yhteisöllisyys ja luotettavuus, yhteistyökyky ja avoimuus, yritysystävällisyys. Vastuualueiden tehtävänä on valmistella asioita, jotka luovat puitteet ja mahdollisuudet elinvoimaiselle ja kehittyvälle maaseutukunnalle. Toisena strategisen tavoitteena on hyvinvoiva kuntalainen, jolle voidaan turvata hyvä elämä ja turvallinen arki palveluineen.

Kunnassa on edistetty erityisesti sähköisiä palveluita ja tiedottamista. Internet-sivusto uusittiin käyttäjäystävälliseksi ja helppokäyttöiseksi saavutettavuusdirektiivin mukaisesti. Tämä päivitystyö on osin vielä kesken. Henkilöstölle tehdään intranet-sivustoa, josta jatkossa löytyy niin ohjeet kuin tiedotteetkin. Tiedottamiseen on panostettu sekä sisäisesti että kuntalaisiin päin. Käytössä on nettisivujen lisäksi Facebook-sivut sekä Twitter ja Instagram. Viestintä on ulkoistettu.

Kuntalaisille sähköisiä palveluita pystytään tarjoamaan ainoastaan rakennuslupien osalta.

Merkittävin strategiassa määriteltyä tavoitetta tukeva toimenpide hyvinvoivasta kuntalaisesta oli päiväkodin, hoivaosastojen sekä sote-palvelujen ja ateriatuotannon keskittäminen samaan palvelukeskukseen. Myös nuorisotilojen siirtyminen 4H:n kanssa samoihin tiloihin Willa Vanhaan oli nuorisolle mieleinen.

Tekninen toimi on pitänyt alueet ja liikunta- ja virkistyspaikat ajanmukaisessa kunnossa ja turvallisina käyttää sekä kehittänyt liikunta- ja luonnossa käynnin mahdollisuuksia kunnostamalla ja tekemällä uusia ulkoilureittejä (Kamore, maastopyöräreitit), pitämällä kunnossa Frisbeegolf-radan sekä rantalentis- ja tenniskentät. Myös taukopaikat on huollettu ja pidetty kunnossa itse tai yhdessä kyläyhdistyksen kanssa.

Paikallisten toimijoiden kanssa yhdessä on huolehdittu uimarannan ja venesataman viihtyvyydestä ja siisteydestä, samoin Hiisijärven hiekoista. Ostopalvelusopimuksella on myös hoidettu roskien keräys taajamassa ja kesäkukkaistutukset.

Pajuniemeen on saatettu halukkaiden ulottuville uusia loma-asuntotontteja, keskuskoulun vuokra-asunnot on saatettu nykypäivän vaatimuksia vastaavalle tasolle ja samalla pienten asuntojen saatavuutta on pystytty lisäämään. Willa Wanhassa on nyt tiloja niin nuorisotoimelle kuin myös yritystoimijoille.

Tekninen toimi hankkii palveluita paikallisilta toimijoilta aina kun vain mahdollista. Paikallisten

etu huomioidaan kilpailutuksessa ja päätöksenteossa.

Tekninen toimi on mukana tapahtumien järjestelyissä kuten Juustoleipätapahtuma, Veisuvestivaalit tai vaikkapa SM-hiihdot ja edesauttaa tapahtumien mainonnallista arvoa.

2.2.2 Talousarvion mukaiset talouden tasapainottamistavoitteet ja tasapainottamistoimenpiteet

Toteutumavertailusta tulee käydä ilmi määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuneet menot sekä tulot ja niiden erotus (toimintakate/netto). Toteutumisvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteuman välillä. Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävän poikkeaman syistä.

2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.3.1 Käyttötalous

Jos tehtävällä ei ole tilikaudelta laskennallisia kustannuksia, niin ao. otsikkoriviä ei ole sisällytetty taulukkoon. Jos toimintakate ja ulkoinen toimintakate ovat samat, ei ulkoista toimintakattea ole esitetty omana rivinään.

Tehtäväalue Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2020 ei järjestetty vaaleja.

Tehtäväalue Tarkastuslautakunta
Toiminta-ajatus Tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta. Lautakunta valmistelee valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset kunnan ja kuntakonsernin tavoitteet toteutuneet.

Tilintarkastuspalvelut tuottaa BDO Audiator Oy. Vastuullinen tilintarkastaja on Tiina Mikkonen-Brännkar. Nykyinen sopimus on voimassa 2019 – 2020.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0		0	0	0
Toimintakulut	-11 020		-11 020	-6 793	-4 227
<u>Toimintakate (netto)</u>	-11 020		-11 020	-6 793	-4 227
Tulos	-11 020		-11 020	-6 793	-4 227

Tehtäväalue Kunnanvaltuusto
Toiminta-ajatus Kunnanvaltuuston tehtävänä on asettaa alaisilleen toimielimille taloussuunnitelmassa toiminnan tavoitteet sekä hyväksyä toiminnalle määrärahat. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy tilinpäätöksen sekä päättää kuntalaissa ja muissa laeissa sekä hallintosäännössä valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0		0	0	0
Toimintakulut	-16 229		-16 229	-13 417	-2 812
<u>Toimintakate (netto)</u>	-16 229		-16 229	-13 417	-2 812
Tulos	-16 229		-16 229	-13 417	-2 812

Kunnanvaltuuston tehtävänä on asettaa alaisilleen toimielimille taloussuunnitelmassa toiminnan tavoitteet sekä hyväksyä toiminnalle määrärahat. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy tilinpäätöksen sekä päättää kuntalaissa ja muissa laeissa sekä hallintosäännössä valtuuston päättäväksi säädetyistä asioista. Menot kasvoivat vuoteen 2019 verrattuna 13,5 %.

Palvelualue KUNNANHALLITUS
Vastuuhenkilö Kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus Ristijärven kunnan strategia sisältää kolme painopistettä: *elinvoimaisen kuntarakenteen vahvistaminen, hyvä asuminen ja kuntalaisten hyvinvointi sekä perustason lähipalvelut*. Kuntalaisten hyvinvoinnin seuranta ja toimenpiteet on sisällytetty kuntastrategiaan.

Henkilöstöpolitiikka perustuu kannustavaan johtamiseen ja työssä jatkamisen tukemiseen sekä osaamisen kehittämiseen eri-ikäiset työntekijät huomioiden. Henkilöstölle luodaan mahdollisuudet käyttää työssään omaa osaamistaan kunnan ja kuntalaisten parhaaksi. Tavoitteena on tasapainoinen kuntatalous, keinot selviytyä velvoitteistaan ja kohdistaa talouden sopeutukset niin, että kuntalaisten saama palveluiden taso ei merkittävästi heikkene.

Palvelualue sisältää kunnanhallituksen toiminnan ja maakunnallisen toiminnan (Kainuun sote- ky, Kainuun liitto ja pelastustoimi), asumisen avustuslainat ja verotuksen kustannukset.

Kunnanhallitus vastaa kunnan strategisesta kehittämisestä, tuotannon johtamisesta, toiminta- ja taloussuunnittelusta, maankäytöstä ja elinkeinopolitiikasta sekä työllisyyden hoidosta. Lisäksi kunnanhallitus johtaa hallintoa ja käyttää ratkaisuvalltaa kaikilla kunnan toimialoilla.

Hallinto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan ohjauksesta ja toimivuudesta.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	385 940		385 940	225 530	-160 410
Toimintakulut	-9 211 863		-9 065 868	-9 211 863	-145 995
<u>Toimintakate (netto)</u>	-8 679 928		-8 679 928	-8 986 333	-306 405
Tulos	-8 953 198		-8 953 198	-8 399 792	-446 594

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
---------	---------	---------

Hyvinvointi	Hyvinvointisuunnitelman ylläpito	Laaja hyvinvointikertomus hyväksyttiin valtuustossa 15.12. § 25. Hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen on jatkuva prosessi.
Henkilöstön hyvinvointi	Etätyömahdollisuus toteutettu v. 2020 aikana	Kunnanhallitus hyväksyi etätyöohjeet 29.6. § 92. Etätyötä on tehty valtakunnallisten suositusten ja ohjeistuksen mukaisesti.
Toimintojen tehostaminen tavoitteena kustannusten ja työajan säästö	Uudet hallinnon ohjelmat kattavasti käytössä	Käytössä on Teams-työkalu, jonka avulla osallistutaan etäkokouksiin. Kokouksiin on osallistuttu pääsääntöisesti etänä. O365 käyttöönoton myötä myös muita uusia toimistotyökaluja on otettu käyttöön.

Tehtäväalue Maakunnallinen yhteistoiminta
Vastuhenkilö Kunnanjohtaja

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	0		0	0	0
Toimintakulut	-7 953 398		-7 953 398	-8 399 747	-446 349
<u>Toimintakate (netto)</u>	-7 953 398		-7 953 398	-8 399 747	-446 349
Tulos	-7 953 398		-7 953 398	-8 399 747	-446 349

Maksusuudet	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Pelastuslaitos	116 318	124 011	124 322
Kainuun Sote ky	7 477 221	7 535 844	7 867 846
Kainuun liitto	43 192	43 731	43 301

Tehtäväalue Hallintopalvelut
Vastuhenkilö hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus Hallintopalvelut tuottaa keskitetysti kunnan organisaation tarvitsemat hallinnon tukipalvelut siltä osin kuin ne tuotetaan itse. Monetra Oy tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut sekä Atea Oy ICT-palvelut.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	5 000		5 000	5 509	509
Toimintakulut	-413 708		-413 708	-270 548	143 199
Henkilöstökulut	-197 138		-197 138	-204 561	-7 424
Palvelujen ostot	-206 110		-206 110	-51 969	-154 141
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 400		-5 400	-12 331	-6 931
	-5 100		-5 100	-1 687	3 413
Muut toimintakulut	-138 200		-138 200	-129 320	143 709
<u>Toimintakate (netto)</u>	-408 748		-408 748	-264 648	144 100
Tulos	-408 748		-408 748	-264 648	144 100

Vastuualue sisältää hallintopalvelut, yhteispalvelupisteen, henkilöstöpalvelut, tietohallinnon ja kopiointipalvelut. Teknisiin palveluihin on kohdennettu hallinnon tukipalvelun

henkilöstöressurssia 40 %. Muihin toimintakuluihin sisältyy sisäinen toimitilan vuokra.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Osaava henkilökunta	Koulutuksiin osallistuminen	Henkilöstö on osallistunut pääasiassa Atean koulutuksiin, jotka ovat koskeneet etupäässä tietohallintoa ja uusia järjestelmiä sekä Monetran tuottamia palveluja. Koulutuksiin on osallistuttu etänä.
Sähköinen kokoushallinta ja sähköinen asiointi kattavasti käytössä TAHE-palveluissa	Manuaalipostin väheneminen, rutiinotoimenpiteiden automatisointi	Mittari vaikeasti laskettavissa tai edes arvioitavissa. Sähköinen kokoushallinta on käytössä, mutta aiheuttaa vielä manuaalipyöryä. Monetran kanssa on käytössä yhteinen Teams-alusta, jonka kautta jaetaan tietoa puolin ja toisin.

Vuoden 2020 alusta talous- ja henkilöstöpalvelut siirtyivät Monetra Oy palveluntuottajalle. ICT-palvelujen osalta valmisteltiin yhdessä Kainuun muiden kuntien kanssa siirtymistä sotien tietohallintopalveluista Atean palvelujen piiriin. Myös siirtyminen päivitettyyn asiahallintaohjelmaan Dynasty 10 ja tiedonohjauksjärjestelmään (TOS) lisäsivät työmäärää hallintopalveluissa.

Asianhallintajärjestelmän kokonaisvaltainen hyödyntäminen ja oppiminen uudentyypiseen asiakirjahallintaan vaatii vielä harjoitusta. Dynastyn 10:n lisäksi käyttöön otettiin O365 sähköposti ja Teams sekä muut Microsoftin toimistotyökalut.

Asiointipiste / tilastoidut asiointit

Palvelu	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poliisi	166	232	15	19	8	10
Kela	125	131	177	129	141	102

Tehtäväalue Elinkeinopalvelut
Vastuuhenkilö Kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus Kunnan elinkeinotoimintaa johtaa kunnanhallitus. Käytännön kehittämistyötä johtaa kunnanjohtaja.

Kehityspäällikön työpanos on suunnattu kunnan yrityskontaktien, markkinoinnin, tapahtumien, yritys kiinteistöjen ja matkailun toimenpiteisiin. Kunnan yritys- ja hanketoiminnan yhteistyökumppaneita ovat Kainuun kuntien yhteisesti omistama Kainuun Etu Oy sekä ELY ja TE-keskus. Kunta haluaa verkostoitua paikallisen yrittäjäjärjestön ja yksittäisten yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

Kunta avustaa yrittäjää hyödyntämään rahoitusmahdollisuuksiaan ja tukee yrittäjien koulutus-, markkinointi- ja messuosallistumista. Kunta vahvistetaan kunnan kehittämistoimenpiteiden avulla, joihin kunta panostaa kuntamarkkinoinnin, kunnassa järjestettävien tapahtumien ja erillisten hankkeiden avulla. Kunta tukee yritystoimintaa kuntastrategian mukaisesti.

Kunnan elinkeinotoimen yhtenä tavoitteena on maaseudun pk-

yrityssaihioiden ja hankkeiden etsiminen, yrittäjyyden tukeminen ja uusien yritysten syntyminen. Kannustinryhmä toimii linkkinä yrittäjien ja kunnan elinkeinojen kehittäjien välillä, tavoitteena myönteisen yritysilmapiirin luominen.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot				42	42
Toimintakulut	-144 453		-144 453	-118 962	25 491
Henkilöstökulut	-28 903		-28 903	-38 813	-9 910
Palvelujen ostot	-83 050		-83 050	-62 234	20 817
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 200		-1 200	-1 108	92
Avustukset	-24 000		-24 000	-16 000	8 000
Muut toimintakulut	-7 300		-7 300	-808	6 492
<u>Toimintakate (netto)</u>	-144 453		-144 453	-118 920	25 533
Tulos	-144 453		-144 453	-118 920	25 533

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteutuminen
Yritystoiminnan vahvistaminen	Yritysten lukumäärä	Yritysten lukumäärä ei ole kasvanut useiden uusien yritysten perustamisesta huolimatta.
Yritystoiminnan tukeminen ja neuvonta	Toteutuneet toimenpiteet lukumäärä	Kaikkiin yhteydenottoihin on pystytty vastaamaan. Tarvittaessa yrittäjä on ohjattu sopivalle jatkopolulle asian kanssa.
Myönteisen yritysilmapiirin luominen ja ylläpitäminen	Kontaktit ja tilaisuudet yrittäjien kanssa	Somen ansioista verkostoituminen on lisääntynyt. Tilaisuuksia ei ole pystytty toteuttamaan, mutta yrittäjien pyyntöihin vastataan ja reaaliaikaista tietoa välitetään koko ajan.

Tehtäväalue Maankäyttö ja strateginen suunnittelu
Vastuhenkilö Kunnanjohtaja

Toiminta-ajatus Kunta harjoittaa aktiivista maapolitiikka. Tavoitteena on maankäytön ja asumisen edellytysten toteutuksella, kuten kaavoittamalla ja kunnallisteknisellä rakentamisella ja suunnittelulla toteuttaa vetovoimaisia asunto- ja yritystontteja.

Kerran valtuustokaudessa kunnanjohtaja ja johtoryhmä valmistelevat yhdessä luottamushenkilöiden ja sidosryhmien kanssa kuntastrategian ja määrittelevät suuntaviivat omistajapolitiikasta. Kuntalain mukaan strategia sisältää kunnan kehitystä, elinvoimaisuutta, hyvinvointia ja henkilöstöä koskevat osat. Kunta toteuttaa kunnanvaltuuston vahvistamaa strategiaa, visiota ja talousarviota sekä suunnitelmakaudelle asetettuja painopisteitä. Esimiehet ohjaavat omaa henkilöstöään toteuttamaan strategiaa.

Hyrynsalmen kunta tuottaa aluearkkitehtipalvelut Ristijärven ja Paltamon kunnille. Ristijärven kunta maksoi aluearkkitehtipalvelusta 14 537 €. Pajatien alueen kaava valmistui vuoden aikana, uusia kaavahankkeita kaavoittamattomille alueille ei ole aloitettu.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Ympärivuotisen asumisen vahvistaminen strategisena tavoitteena (ml. ranta-asuminen)	Uusien alueiden kaavoitus	Lähes kaikki tonttikysyntä suuntautuu ranta-alueille. Kunnan alueella on rakentamiseen verrattuna runsaasti rantarakennuspaikkoja.
Aktiivinen tonttimarkkinointi	Markkinointitoimenpiteissä onnistuminen, toteutuneet kaupungat, kpl	Toteutui kolme lisämaa-alueeksi tarkoitettua kauppaa.
Kunnan keskeisten matkailua palvelevien maa-alueiden kehittäminen ja markkinointi	Uusien toimijoiden löytäminen	Pirtin alueen pitkäjänteinen markkinointityö ei ole johtanut toivottuun lopputulemaan. Saukkovaaran infraa on selkeytetty. Jatkossa Pirtin ja Saukkovaaran aluetta markkinoidaan kokonaisuutena.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot				130	130
Toimintakulut	-20 600		-20 600	-14 045	6 555
Toimintakate	-20 600		-20 600	-13 915	6 685
Tulos	-20 600		-20 600	-13 915	6 685

Elinkeinotoimen osallisuushankkeet ja muu rahoitus vuonna 2020

Hallinnoija	Hanke	Maksuosuus	
Elää Kainuu Leader ry	Hankerahoitus	7 000,00	
Kainuun Etu Oy	I4B Ideasta bisnekseksi	1 639,00	
	Invest in -palvelut	2 103,00	
	Toiminnan rahoitus	6 501,00	
Oulujärvi Leader	Kalaleader –strategia	356,00	
Kainuun Yrittäjät	Omistajanvaihdoshanke	227,00	
Oulun Yliopisto	Oulujoen vesistövisio, Arvoresi	300,00	Yht. 18 131 €

Elinkeinotoimen myöntämät avustukset

Osuuskunta Seniorisilta 16 000 €

Tehtäväalue Ateriapalvelut
Vastuhenkilö hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus Ateriapalvelu järjestää ruokapalvelut kunnan varhaiskasvatukselle, Sote ky:n kotipalveluasiakkaille sekä palvelutalon hoivaosaston ateriat.

Toiminta 2020

Kunnan tarvitsemat ja kunnan Kainuun Sote ky:lle sopimusperusteisesti tuottamat ateriapalvelut siirtyivät Attendo Oy:lle 1.3.2020 lähtien ja samalla ruoanvalmistushenkilöstö siirtyi

Attendon palvelukseen. Kouluruoan tarjoilu ja astiahuolto hoidetaan omana työnä yhdessä puhtaanapidon henkilöstön kanssa. Ruoankuljetuksen hoitaa kunta ja palveluntuottajana toimii Posti Oy.

Puhtaanapitohenkilöstö siirtyi 1.1.2020 alkaen teknisten palveluiden vastuualueelle.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	370 240		370 240	216 884	-153 356
Toimintakulut	-365 871		-365 871	-243 380	122 490
Henkilöstökulut	-94 541		-94 541	-2 308	92 233
Palvelujen ostot	-228 430		-228 430	-196 850	31 580
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 400		-42 400	-16 274	25 925
Muut toimintakulut	-700		-700	-27 948	-27 248
	-4 369		4 369	-26 496	-30 866
Tulos	4 369		4 369	-26 525	-30 894

Tehtäväalue Työllisyydenhoito
Vastuhenkilö hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus Työllistämistoimenpiteiden tarkoituksena on pääasiassa työvoimahallinnon tukijärjestelmien ja koulutuksen avulla tukea työttömiä henkilöitä työllistymään tai kohentamaan työllistymismahdollisuuksia. Tukityöllistämällä ehkäistään syrjäytyneisyyttä ja lievitetään sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia. Työllisyyden hoidon palvelut tuotetaan yhteistyössä Paltamon ja Hyrynsalmen kunnan kanssa. Isäntäkuntana toimii Paltamo.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	10 500		10 500	2 964	-7 536
Toimintakulut	-150 099		-150 099	-138 739	11 360
Henkilöstökulut	-28 949		-28 949	-7 070	21 879
Palvelujen ostot	-30 450		-30 450	-20 262	10 188
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-500		-500		500
Avustukset	-90 597		-90 597	-111 407	-21 807
Muut toimintakulut	-600		-600		600
	-4 369		4 369	-26 496	-30 866
Tulos	-139 599		-139 599	-135 775	3 824

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Syrjäytymisen ehkäiseminen	Kunnan järjestämän työllisyydenhoidon piirissä olevat työttömät (sis. kuntouttavan toiminnan).	52 työttömästä sopimusperusteiseen työllisyydenhoidon palveluohjaukseen kuului 5 asiakasta. Työhönvalmennukseen kuuluvia asiakkaita ei ollut. 4H:n palvelujen piiriin työttömistä kuului 9 asiakasta.
	Aktivoinnin määrä %/työttömät	Työttömistä 44 % on kuulunut joko Paltamon työllisyyden hoidon tai 4H-yhdistyksen palvelujen piiriin.

		Aikuissosiaalityön piiriin kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita oli Ristijärvellä keskimäärin 5,41 hlöä/kk
Koululaisten kesätyöt	Sijoitettu % hakijoista painotus yrityksiin sijoittamisessa	Kaikki kesätyöseteliä hakeneet (100 %) työllistettiin kuntaan ja yksityiselle sektorille.
Kuntouttava työtoiminnan tehostaminen	Kunnan aktiivisuus toiminnan kohderyhmän henkilöiden sijoittamisessa omaan organisaatioon.	Kunnassa ei ollut henkilöitä työkokeilussa. Myöskään velvoitetyöllistettäviä ei kunnassa ollut.
Työmarkkinatuen kuntaosuus	70 %:n maksuosuuden alentumien v. 2019 tasosta	Työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi 23 %v. 2019.
Muu toiminta	Pitkäaikaistyöttömien ja ikääntyneiden työttömien eläkeselvittelyt	Eläke- ja kuntoutuspalveluissa oli yhteensä 9 asiakasta, joista yhdelle myönnettiin työkyvyttömyyseläke.

Toiminta vuonna 2020

Sopimusperusteinen työllisyysneuvonta

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti kuntien roolia työllisyyspalveluiden järjestäjänä vahvistetaan. Työllisyyden kuntakokeilut käynnistetään 1.3.2021, joissa kokeilukunnat vastaavat osin alueensa työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelut) tarjoamisesta. Vuoden 2020 aikana on Kainuun työllisyyden kuntakokeilua valmisteltu useissa säännöllisesti koontuvissa työryhmissä.

Kuntakokeiluun valmistautumisen ohella Paltamon työllisyyspalveluiden sopimuskunnissa on toteutettu työllisyysneuvontaa samoilla linjauksilla ja periaatteilla kuin edellisinä vuosina. Koronapandemian takia vain välttämättömimmät asiakastapaamiset hoidettiin. Ristijärvellä asiakasohjauksia on ollut satunnaisesti.

Hyrnsalmi-Ristijärven työhönvalmentaja osallistui työnkiertoon Kainuun TE-toimistossa kolmen kuukauden ajan (1.9. - 30.11.2020) neljänä päivänä viikosta alkavaa kuntakokeilua varten. Työnkierron aikana työhönvalmentajat työskentelivät ainoastaan yhtenä päivänä viikossa kunnan työhönvalmentajana, joka osaltaan vaikutti asiakasmääriin. Tältä ajalta TE-palvelut vastasivat 80%:sti palkan maksusta ja kunnat 20%.

Palveluohjaaja on edistänyt työttömien asiakkaiden kuntoutus- ja eläke-edellytysten selvityksiä. Palveluohjaaja on avustanut ja neuvonut asiakkaita myös muiden eläkelajien edellytysten selvittelyssä ja hakemisessa sekä eläkepäättösten jälkeisissä toimenpiteissä. Palveluohjauksen piirissä oli 9 asiakasta.

Paltamossa, Hyrnsalmella ja Ristijärvellä etsivänuorisotyön palvelut ostetaan naapurikunnista. Työllisyyspalveluilla ei ole ollut yhteisiä asiakkaita etsivien kanssa. Työhönvalmentaja on tehnyt jatkuvaa ja tiivistä yhteistyötä etsivänuorisotyön kanssa.

Varsinaisia kuntakohtaisia työllisyystyöryhmiä ei pidetty.

Työllisyysneuvonnan tiimi ja muutokset henkilöstössä

Työllisyyskoordinaattorin tehtävänkuva ja nimikettä muutettiin helmikuun alusta lukien. Työaika jakautui siten, että Hyrnsalmi-Ristijärven työhönvalmentajan työajasta 80 % käytettäisiin

kunnissa ja kuntakokeilun valmisteluun käytettäisiin 20 % työajasta. Käytännössä Koronapandemian myötä asiakkaiden kasvokkain tapaamiset vähenivät huomattavasti. Etätyösuositusten myötä työtä on tehty pääosin kotoa käsin. Koronan vuoksi asiakastyöstä vapautunutta työaikaa on hyödynnetty työllisyyden kuntakokeilun valmisteluun.

Sopimusperusteisesti toteutetun työllisyyden hoidon Ristijärven työllisyyspalvelujen asiakasmäärät vuonna 2020:

Palvelu	Asiakasmäärä Pal- tamo	Asiakasmäärä 4H
Työhönvalmennuksessa yhteensä	ei asiakkaita	9 asiakasta
- velvoitetyö		-
- työkokeilu		1
- kuntouttava työtoiminta		3
- oppisopimus kunnassa/yrityksessä		-
- palkkatuki		5
Kela-listalta haastatellut	ei asiakkaita	
Palveluohjauksessa	5 asiakasta	
Eläke- ja kuntoutus selvityksessä	9 asiakasta	
- työkyvyttömyyseläke	1	
- varhennettu vanhuuseläke	-	
- kuntoutus	1	
- osittainen vanhuuseläke	-	
- työllistynyt	1	
- työvoiman ulkopuolella	-	
- päättynyt muusta syystä	3	
- kesken	3	

Kesätyö

Vuoden 2020 talousarvioon oli varattu 2 900 euron määräraha opiskelijoiden ja koululaisten kesätyöllistämisen palkkakuluihin ja 1 400 euroa työllistämistukea muille työnantajille. Tavoitteena on ollut, että jokainen hakukriteerit täyttävä saa joko kunnan tukeman yrityspaikan tai työllistyä kuntaan.

Kuntaan työllistyvien nuorten kesätyösetelin arvo oli edellisvuoden tapaan 320 € ja yksityiselle myönnetty palvelusetelin arvo oli 160 €. Kesätyöseteleitä myönnettiin 9 kpl. Seteli myönnetään ammattikoululaisille, peruskoululaisille vuosina 1999 - 2003 syntyneille nuorille sekä lukiolaisille ja keväällä 2020 peruskoulun tai lukion päättäneille. Työjakson pituus oli 2 viikkoa.

Kunnan kesätyösetelin lisäksi Ristijärven 4H-yhdistys on palkannut kesätöihin 13 henkilöä. Nuorille yhdistys maksoi palkkoja vuoden 2020 aikana 17009 e.

4H-yhdistys työllisyyden hoidon kumppanina

Ristijärven 4H-yhdistys on keskeinen toimija työllisyyden hoidossa. Työllisyydenhoitoon kuuluu myös kierrätysmyymälän ylläpito kuntouttavan työtoiminnan, työkokeilujen, velvoitetyöllistämisen ja palkkatukityön toimintapaikkana.

Elokuun lopussa päättynyt Ristijärven 4H-yhdistyksen hallinnoima Väkkeä-hanke (1.3.2019 – 31.8.2020) työllisti 100 %: n palkkatuella lukuisan määrän sopimuskuntien pitkäaikatyöttömiä.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Määrälliset tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Työttömyysaste 31.12., %	14,0	14,0	12,0	9,4	10	12,6
- yli vuoden työttömyys, hlöä	26	18	17	11	11	13
- alle 25 –vuotiaat työttömät	8	9	6	0	8	-
- yli 50 –vuotiaat työttömät					31	42
- työttömät yhteensä	82	80	67	51	52	65
Yhteisvastuullisella työmarkkinatuella olleet (keskimäärin)/kk	13	18	15	14	23	21
Työmarkkinatuen kuntaosuus €*	64 924	72 718	67000	63 874	90 147	111 247

Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat 12/2020. Kainuun ELY-keskus.
Työmarkkinatuen maksuosuudet. Kela.

Kelalle maksettu työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyi 22 247 euroa verrattuna talousarvioon. Paltamon kunnan työllisyydenhoidon sopimuksesta aiheutuneet kulut olivat 18 150 €.

Toimintayksikkö Joukkoliikenne
Vastuhenkilö hallintopäällikkö

Toiminta-ajatus Lähipalvelut koostuvat kunnan sisäisestä asiointiliikenteestä ja kuntien välisestä liikenteestä. Kunnan sisäisen asiointiliikenteen kunta järjestää itse.
Kuntien välisen liikenteen ylläpitämiseen Kainuussa kunta osallistuu yhteisvastuullisesti toisten kuntien ja ELY-keskuksen kanssa.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Taajaman ulkopuolella asuvien asiointin mahdollistaminen kuntakeskuksessa	Kuljetuksella tuettujen asiointipäivien määrä ja reitien kattavuus.	Asiointiliikennettä järjestettiin kerran viikossa viidellä reitillä.
	Kuljetusten taloudellisuus	Sisäinen asiointiliikenne on toteutettu pääosin koulun työaikana yhdistettyinä koulukuljetuksiin yhdistettynä.
	Kuntien välinen liikenne	Kunta on osallistunut kustannusten kattamiseen sopimusperusteisesti yhdessä Kainuun kuntien ja ELY keskuksen kanssa.

Määrälliset tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Oma sisäinen joukkoliikenne, €/as	4,30	3,93	2,98
Oman. asiointiliikenteen kustannukset, €	5 306	6 091	3 797
Osuus kuntien väliseen liikenteeseen (ELY-keskus ja kunnat), €	10 146	11 401	10 910

ELY ostaa kuntien välistä liikennettä ja kunnat osallistuvat prosenttiperusteisella maksuosuudella liikenteestä aiheutuvien kustannusten maksamiseen. Maksuosuus maksetaan suoraan kunkin vuoron liikennöitsijälle ELY-keskuksen antaman tiedon perusteella. Ristijärven osuus

Kainuun kuntien maksettavaksi tulevasta kustannuksesta on 3,34 %.

Palvelun ostoihin sisältyy myös kunnan sisäinen asiointiliikenne, jonka osuus kustannuksista on 3 797 euroa. Sisäinen asiointiliikenne toteutetaan koulun työaikana koulukuljetuksiin yhdistettynä. Koulu- ja asiointiliikenteen kuljetukset kilpailutettiin kevään 2020 aikana. Kustannukset alittuivat koronan aiheuttamien riskiryhmien liikkumisrajoitusten takia.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-17 700		-17 700	-14 707	2 993
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot	-5 000		-5 000	-3 797	1 203
Matkustus- ja kuljetuspalv.	-200		-200		200
Muut palvelut				-10 051	-10 051
Muut yhteistoimintaosuudet	-12 500		-12 500	- 859	11 641
<u>Toimintakate (netto)</u>	-17 700		17 700	-14 707	2 993
Tulos	-17 700		-17 700	-14 707	2 993

Palvelualue
Vastuuhenkilö

SIVISTYSPALVELUT
Sivistyspäällikkö / rehtori

Toiminta-ajatus

Sivistystoimi vastaa kunnan varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjasto- ja kulttuuri-, sekä nuoriso- ja liikuntatoimen järjestämisestä kunnassa. Sivistystoimi kantaa omalta osaltaan vastuuta myös kuntalaisten henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista. Sivistystoimi suunnittelee ja toteuttaa palveluita yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa. Tiivistä yhteistyötä tehdään kaikilla sivistystoimen osa-alueilla, jotta palveluita saadaan toteutettua mahdollisimman kustannustehokkaasti ja yhteistyössä kuntien kesken. Tavoitteena on mahdollistaa monipuoliset elinikäisen oppimisen edellytykset Ristijärvellä, luoda turvalliset peruspalvelut lapsiperheille sekä ylläpitää ja kehittää virkeää liikunta- ja kulttuurielämää kaikille kuntalaisille junioreista senioreihin. Sivistystoimen vastuualueelle kuuluu selkeästi kuntalaisten hyvinvoinnin asiat ja kunnan hyvinvointiin käyttämästä taloudellisesta panoksesta suurin osa toteutetaan sivistyspalveluissa.

Tehtäväalue
Vastuuhenkilö

Varhaiskasvatus
Varhaiskasvatuksen vastaava

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus muodostuu alle kouluikäisten lasten päiväkotihoidosta ja kotihoidosta, sekä alkuopetusikäisten koululaisten aamu- ja iltapäivähoidosta. Varhaiskasvatuksessa lapsilla on aikaa leikkiä, opetella ja harjoitella yhdessä uusia ikä- ja kehitystasoaan vastaavia taitoja. Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen ja mahdollisuus kasvaa, kehittyä ja oppia turvallisessa ja kannustavassa toimintaympäristössä. Varhaiskasvatus on kunnan lakisääteistä toimintaa.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
---------	---------	---------

Varhaiskasvatustalouden laki	Henkilöstömitoitus 1 kasvatusvastuullinen / 7 yli 3v lasta 1 kasvatusvastuullinen / 4 alle 3v lasta	Henkilöstömitoitus on ollut vuonna 2020 lain vaatima.
Varhaiskasvatuksen järjestäminen	Lakisääteinen odotusaika hakemuksen jättämisestä. *äkillinen työllistyminen, opiskelu 2vko *muu syy 4kk	Varhaiskasvatuspaikka on kyetty järjestämään lain vaatimassa aikataulussa.
Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	Vasu tehdään/päivitetään väh. krt vuodessa	Varhaiskasvatussuunnitelmat on laadittu kaikille varhaiskasvatuksen piirissä oleville lapsille.

Lasten päivähoidon talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkema
Toimintatulot	50 000		50 000	40 115	-9 885
Toimintamenot	-655 368		-655 368	-546 736	108 632
Toimintakate	-605 368		-605 368	-506 621	98 747
Laskennalliset kustannukset	0		0		
muut laskennalliset erät					
Tehtäväalueen tulos	-605 368		-605 368	-506 621	98 747
Ulkoisen toimintakate	-605 368		-605 368	-506 621	98 747

Määrälliset tunnusluvut	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Päiväkodin läsnäolopäivät	4 383	3729,5	3889	5586	6104	4614
0 – 6 vuotiaista hoitopaikkaa tarvitsevien määrä (0-6 v./paikkaa tarvitsevat)	72/53 (74 %)	41	47	53	44	46
Päiväkodin läsnäolopäivän hinta, €*)	77,0	93,0	73,10	64,07	54,14	109,8
Päiväkodin kustannukset €/kk/0-6	390,8	704,9	504,00	562,73	625,92	917,79
Kustannukset €/hoidossa ollut lapsi	6 370,0	8458,8	6048,20	6 752,74	7511,03	11013,5
Perhepäivähoidon läsnäolopäivät	671,0	462,0	580,00	480	32	0
läsnäolopäivän hinta, €)	66,9	101,3	72,76	96,35	264,85	0
Perhepäivähoidon kustannukset €/hoidettava	11 215	11 702	8439,73	11562,45	2825,10	0
Kotihoidontuen kuntalisä	9 978	9 120	11 352	13 488	12576	13154

Toiminta vuonna 2020

Helmikuussa 2020 päiväkotitoiminta muutti uusiin valmistuneisiin tiloihin Palvelukeskukseen. Päiväkotitoiminta on ainoa varhaiskasvatusta tarjoava yksikkö kunnassamme. Viimeinen perhepäivähoitajan toimi lakkautettiin alkuvuodesta 2020. Päiväkotitoiminta tarjoaa varhaiskasvatusta perheiden tarpeiden mukaan. Subjektiviivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen poistui elokuussa ja päiväkodin viralliseksi aukioloajaksi vahvistettiin maanantaista perjantaihin klo 7-17. Vuorohoitoon

oikeutetuilla lapsilla voi olla hoidontarvetta myös tuon aukioloajan ulkopuolella. Pääsääntöisesti vuoden 2020 aikana olemme tarjonneet varhaiskasvatusta klo 6-17.30 välillä arkipäivisin. Vuorohoidon tarve on ollut pääsääntöisesti aikaista aamuhoitoa sekä satunnaista iltaja viikonloppuhoitoa.

Varhaiskasvatuksen henkilöstömäärä pieneni vuonna 2020 kahdella henkilöllä; 1 opettajalla ja 1 lastenhoitajalla. Tällä hetkellä päiväkodilla työskentelee 2 varhaiskasvatuksen opettajaa, 5 lastenhoitajaa ja 1 päiväkotiapulainen. Toinen opettajista hoitaa päiväkodin johtajan ja varhaiskasvatus vastaavan tehtäviä opettajan työn ohella ja on työskennellyt elokuusta -20 alkaen osittaisella työajalla (päättyy heinäkuu -21). Päiväkodilla toimii 2 ryhmää. 0-3vuotiaiden ryhmä Silmut, jossa on 12-paikkaa ja 3-6vuotiaiden ryhmä Saukot, jossa on 21-paikkaa. Loppuvuodesta 2020 ryhmät olivat täynnä. Lisäksi päiväkodilla järjestetään koululaisten (es-2lk) aamuhoito ja klo 16 jälkeen iltahoito. Koululaisia varhaiskasvatuksen kirjoilla oli loppuvuodesta 11kpl. Päiväkodin henkilöstömitoitus on ollut varhaiskasvatuslain vaatiman suhdeluvun mukainen. Covid-19 rajoitukset vähensivät maaliskuun-toukokuun lasten läsnäolopäiviä radikaalisti. Kesään ja loppuvuoteen rajoitukset eivät juurikaan vaikuttaneet läsnäolopäivien osalta.

Perusopetuksen alkuopetusikäisten iltapäiväkerhotoiminta siirtyi varhaiskasvatuksen alaisuuteen elokuussa 2020 ja varhaiskasvatus maksaa osan iltapäiväkerhon toimintaa vetävän koulunkäynninohjaajan palkasta. Ohjaajan tehtäviin kuuluu koululaisten saattaminen päiväkodilta koululle, iltapäivätoiminnan järjestäminen koululla 12.30-16 ja iltahoitoa tarvitsevien koululaisten saattaminen takaisin päiväkodille.

Varhaiskasvatus ostaa lakisääteisen erityisopettajan palvelun Sari Von Zansenilta. Covid-19 rajoitusten vuoksi erityisopettajapäivät jäivät vuonna 2020 normaalia vähäisemmiksi (3kpl).

Ristijärven kunnan maksaman kuntalisän ehtoja muutettiin alkuvuodesta ja muutos tuli voimaan syyskuussa. Kuntalisää maksetaan kotihoidontuen lisänä kahteen ikävuoteen saakka, aikaisemman kolmen sijasta.

Henkilöstön koulutusten osalta saatiin päätökseen edellisvuotena alkaneet Aikopan koulutukset. Uusia koulutuksia tai hankkeita ei aloitettu vuonna -20.

Tehtäväalue	Perusopetus
Vastuuhenkilö	Rehtori/sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus	Ristijärveltä juuret ja kantavat siivet lapsille ja nuorille tulevaisuuteen! Kunnan ainoana perusopetuskouluna tuotamme perusopetuksen palvelut mahdollisuuksien mukaan kaikille kunnan oppivelvollisuusikäisille. Järjestämme perusopetusta yhteistyössä muun muassa Hyrynsalmen kunnan kanssa. Yhteistyötä voidaan laajentaa koko sivistystoimen alueella laajemmallekin alueelle. Peruslähtökohtana on ihmisen kunnioitus ja kasvatusrakkaus. <i>Meillä on teällä hyvä elleä – nyt ja tulevaisuudessa!</i>
------------------------	---

Toiminta vuonna 2020

Perusopetus on saanut omat toimitilansa käyttöön varhaiskasvatuksen muutettua uusiin toimitiloihin tällä tilinpäätöskaudella. Kevät 2020 mullisti perusopetuksen toimintatavat, kun koulut siirtyivät maaliskuussa etäopetukseen ja vain suurinta tukea tarvitsevat oppilaat (n. 10 oppilasta), jäi käymään koulua lähiopetuksessa. Ristijärvi selvisi etäopetustilanteesta kohtuullisen hyvin laitteiden ja tekniikan puolesta, sillä kerkesimme harjoitella 3 - 9 - luokkalaisten kanssa etäopetusta ennen opetuksen siirtymistä luokkahuoneista koteihin. Esi- ja 2 - luokkalaistenkin kanssa etäopetus saatiin toimimaan, mutta pikkuoppilaille etäopetus soveltui selkeästi kaikesta heikoiten ja syksyllä 2020 opetushallituksen uusissa ohjeissa kaikkein pienimmät ja eniten tukea tarvitsevat oppilaat säilyvätkin mahdollisimman pitkään lähiopetuksessa.

Lähes koko vuosi 2020 on käyty koulua poikkeusjärjestelyin ja sen psykososiaalinen hinta on kova. Lastensuojelupäätösten, kiireellisten huostaanottojen ja perheiden tuen tarve kasvoi vuoden aikana huomattavasti Ristijärvellä. Covid-19 taudin rajoitukset ja ihmisten eristyksissä olemisen psykososiaaliset seuraukset, yksinäisyys, hätä ja aikuisten ongelmallisten riippuvuuksien kasvu ovat kova hinta, jonka seurauksia maksetaan pitkälle tulevaisuuteen myös meidän kunnassamme.

Syyslukukausi 2020 osoitti, että vajaan kolmen kuukauden etäopetus keväällä aiheutti osalle oppilaille perheisiin liittyvien ongelmien lisäksi ahdistuneisuutta, koulumotivaation heikkene- mistä, oppimistulosten romahtamista ja sosiaalisten taitojen heikkenemistä. Näitä vaurioita korvaamaan kunnan perusopetus sai 8 800 € Opetushallituksen Covid-19 - tukirahoitusta op- pimistulosten tasaamiseen ja varhaiskasvatus 3 800€ lasten sosiaalisten taitojen kehittämi- seen. Tällä taloudellisella tuella ei saada korvattua lapsille ja perheille aiheutuneita vaurioita.

Myös henkilökunnan hyvinvointi on heikentynyt vuonna 2020. Opetushenkilöstö venyi keväällä 2020 uudessa tilanteessa antamaan opetusta etänä ja osa meistä teki töitä sekä etänä että lähiopetuksena. Opetuksen valmisteluun meni lukemattomia tunteja, kun opetushenkilöstö yritti kehitellä menetelmiä, joilla opetussuunnitelmaa saataisiin toteutettua etäopetuksena ja etsivät oppilaiden ikätasoon liittyviä tehtäviä etänä toteutettavaksi. Työn kuormittavuus näkyi moninkertaiseksi kasvaneiden työtuntien seurauksena sekä psyykkisen että fyysisen hyvin- voinnin kokemuksen vähenemisenä ja siinä, että palautuminen työtehtävistä oli vähäistä.

Syyslukukausi on käyty koulua himmennetyillä valoilla eli toteutetaan niitä asioita, jotka pysty- tään toteuttamaan korona-aikana, mutta esimerkiksi tet-harjoitteluista, opiskeluun kuuluvista vierailuista ja opintokäynneistä on luovuttu.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskennalliset kustannukset saadaan laskemalla yh- teen tulot, jotka saadaan kertomalla ikäluokittaiset perushinnat asianomaisiin ikäluokkiin kuu- luvien kunnan asukkaiden määrillä. Näin saatuun summaan lisätään kunnan sairastavuuden, työttömyyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, asukastiheyden ja koulu- tustaustan perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset.

Perushinnat määrätään erikseen seuraaville ikäluokille:

- 1) 0–5-vuotiaat
- 2) 6–vuotiaat
- 3) 7–12-vuotiaat
- 4) 13–15-vuotiaat
- 5) 16–18-vuotiaat
- 6) 19–64-vuotiaat
- 7) 65–74-vuotiaat
- 8) 75–84-vuotiaat
- 9) 85 vuotta täyttäneet ja vanhemmat.

Kunnalle myönnetään lisäksi syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden ja saamelaiden koti- seutu alueen kunnan lisäosat. Nämä peruspalvelujen valtionosuudet ovat osa sivistystoimen- kin perusrahoitusta.

Kunnan asuk- kaat ikäryhmit- tään 2020	1-5	6	7-12	13-15	16-18	19-64	65-74	75-84	85 -	yht.
Puolanka	71	13	119	60	63	1 300	557	283	131	2 597
Paltamo	130	27	195	106	100	1 708	601	323	146	3 336
Hyrnsalmi	74	12	89	48	57	1 123	489	286	109	2 287
<i>Ristijärvi</i>	<i>51</i>	<i>13</i>	<i>57</i>	<i>30</i>	<i>29</i>	<i>637</i>	<i>244</i>	<i>123</i>	<i>104</i>	<i>1 288</i>

Laskennalliset kustannukset ikäryhmittäin 2020	1-5	6	7-12	13-15	16-18	19-64	65-74	75-84	85 -	yht.
Puolanka	604 348	604 348	604 348	604 348	604 348	604 348	604 348	604 348	604 348	604 348
Paltamo	1 106 554	1 106 554	1 106 554	1 106 554	1 106 554	1 106 554	1 106 554	1 106 554	1 106 554	1 106 554
Hyrnsalmi	629 884	108 523	674 029	623 108	235 941	1 147 874	986 323	1 609 113	2 120 167	8 134 962
<i>Ristijärvi</i>	434 109	117 567	431 682	389 442	120 040	651 110	492 153	692 031	2 022 911	5 351 045

Tilasto kuntien peruspalvelujen valtionosuuksista 2020, Valtionvarainministeriö.

Vuonna 2019 Ristijärven opetus- ja kulttuuritoimen menojen nettokäyttö oli 1 827,00 €/ asukas ja sotemenot 5.959,90 €/asukas. Vuoden 2020 tilastoa ei ole vielä julkaistu.

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus

Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden perusrahoituksen (6–15-vuotiaiden valtionvarainministeriön rahoitus ja 6-16-vuotiaiden kotikuntakorvaukset sekä 5-vuotiaiden esiopetusoppilaiden ja yli 16-vuotiaiden opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus) lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää rahoitusta opetuksen järjestäjälle. Pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoitus ei koske maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilaita, oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen eikä aineopetuksen oppilaita.

Vuonna 2020 vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden yksikköhinta on 31.128,04 euroa oppilasta kohti ja muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten vammaisoppilaiden yksikköhinta on 19.422,33 euroa. Ristijärvi saa korvauksen neljästä muusta kuin vaikeimmin kehitysvammaisesta oppilaasta eli 77.689,00 €.

Laadulliset ja toiminnalliset tavoitteet

Määrälliset tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Opetushenkilöstö 1.8.	12	11	14	14	11
- yhteiset Hyrnsalmella	2	2	2	2	0
- etäopettajat Suomussalmelta ja Puolangalta	1	2	1	0	0
- sivutoimiset tuntiopettajat, alle 16 vvh	1	1	4	3	3
Avustajat (2 määräaik.)*	4	4	6	4	3
Oppilasmäärä (painotettu)	99	103	105	94	93
- esikoulussa	11	9-10	12	10	8
- kuljetusoppilaita	45	51	57	n. 52	41

Yleistä henkilöstöresursseista:

Yhteistyötä Hyrnsalmen kunnan kanssa on tehty biologia- maantieteen, historia-yhteiskuntaopin sekä äidinkielen aineenopettajan opetuksen osalla. Syyslukukaudesta 2020 alkaen Ristijärven kunta on hoitanut kaikki yläkoulun aineenopetuksen tunnit omalla henkilökunnalla. Koululla toimii myös kolme sivutoimista tuntiopettajaa, kaksi heistä muun toimen ohessa. Opetushenkilöstössä on lukuvuonna 2020- 21 kaksi määräaikaista opettajaa.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Erityistä tukevien oppilaiden opetuksen järjestäminen taloudellisesti, pedagogisesti ja pitkäjänteisesti toimivalla tavalla.	Erityistä tukea tarvitsevien oppilaidentukijaksot eivät lisäänty nykyisestä tai ovat nykyistä lyhyempiä.	Koronavuoden seurauksena tapahtui kiireellisiä huostaanottoja ja osa tukijaksoista jatkuu tuleville vuosille. Pienryhmän toimintaa ei ole kunnassa vakinaistettu.
Koulun tilojen palautuminen esi- ja perusopetuksen käyttöön mahdollistaa opetus- ja kerhotoiminnan monipuolistamisen ja turvallisemman koulupäivän kaikille.	Vuotta 2020 monipuolisempi kerhotoiminta taloudellisemmin omissa tiloissa ja opetussuunnitelmaa täysipainoisesti tukevana toimintana saavutettu.	Saatiin tarjottua vuotta 2019 enemmän kerhotoimintaa, mutta koronavuosi esti joidenkin kerhojen kokoontumisen kokonaan, koska ulkopuolisia ohjaajia ei voinut päästää koulun tiloihin.
Oppilaiden ja vanhempien ääni päätöksenteossa tulee kuulluksi nykyistä enemmän.	Kouluvuoden suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa oppilaiden ja heidän huoltajiensa mielipiteitä kysytään asioissa esim. Wilma kyselyjen avulla.	Oppilaat ovat osallistuneet aktiivisesti Lasten Parlamentin ja oppilaskunnan kautta koulun toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen, vanhempainyhdistyksen jäsenet ovat osallistuneet Lasten ja Nuorten parlamentin kokouksiin kaksi kertaa syksyn 2020 aikana. Huoltajille on tehty kysely korona-ajan opiskelujen etenemisestä ja siihen vastasi yli 40 % huoltajista.

Opetustoimi, talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	27 909		27 909	73 133	45 224
Toimintamenot	-1 289 318		-1 289 318	-1 270 652	18 666
Toimintakate	- 1 150 229	0	-1 150 229	-1 187 850	- 37 621
Laskennalliset kustannukset poistot muut laskennalliset erät					
Tehtäväalueen tulos	- 1 150 229		-1 150 229	-1 187 850	18 666
Ulkoisen toimintakate	- 946 860		- 946 860	- 987 385	- 40 525

Opetuksen henkilöstömenot toteutuivat 106 619 euroa budjetoitua pienempänä ja ne ovat pienemmät kuin vuonna 2019. Henkilöstömenoja on karsittu myös talousarviossa 2021 ja budjetivuosisissa 2022-23. Muiden palvelujen ostot, kuten kuljetus ja ruokailupalvelut ylittyi, - 61 245.

Kuljetuskustannusten yksikköhinta nousi kyytien kilpailutuksessa, mutta toisaalta kyyditettäviä on hieman vähemmän kuin vuonna 2019. Myös kyytien uudelleenjärjestelyillä saavutettiin säästöä. Silti kuljetuskustannuksiin kului - 19 342 budjetoitua enemmän.

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2020
--	---------	---------	---------	---------	---------

Nettokustannukset, €/oppilas	12 074	11 986	13 054	11 337	11 337
Tuottavuus, tuntia / 1000 €	12	12	11	12	12
Opetustunnin hinta*), €	104	116	114	120	120
Opetuskustannukset €/opp.	9 393	9 476	8 407	12 636	12 636
Kuljetuskustannukset/k-oppilas	2 434	2 487	2 604	2 455	2455
Koko sivistystoimen nettokustannukset (opetus- ja kulttuuritoimesta luku kuntien avainluvut) €/asukas **	866	1 429	1 521	1 657	1 827

Tilastokeskuksen julkaisemien avaintietojen mukaan opetus- ja kulttuuritoimen menot €/asukas ovat koko maassa 1 996,00 €.

Tehtäväalue Vapaa-aikapalvelut
Vastuuhenkilö Vapaa-aikaohjaaja ja sivistyspäällikkö

Toiminta-ajatus Vapaa-aikapalvelujen tarkoituksena on tuottaa Ristijärven kunnan asukkailla kansalaisopiston ja musiikkiopiston palvelut sekä laadukkaita liikunta- ja nuorisopalveluja.
 Vapaa-ajan palvelut edistävät kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia.

Hyvinvointipalvelut Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	3 000		3 000	0	- 3 000
Toimintamenot	-91 878		-91 878	-78 655	13 223
Toimintakate	-88 878		-88 878	-78 655	10 223
Laskennalliset kustannukset muut laskennalliset erät	-88 878		-88 878	-78 655	10 223
Tehtäväalueen tulos					

Tehtäväalueiden osuus toimintakatteesta 78 655 €

Liikunta- ja ulkoilu 41 079 €
 Nuorisotoimi 11 216 €
 Kansalaisopisto 24 165 €
 Musiikkiopisto 2 195 €

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Mittari/Toteutuminen
Kuntalaisten osallistaminen hyvinvointia lisääviin hankkeisiin	Yleisötapahtumien osallistujamäärät < 30 osallistujaa *kiinnostus omaa hyvinvointia kohtaan kasvanut Terveyskyselyjen tulos: hyvinvointiluvut ovat kasvaneet	Yleisötapahtumien mm. Korpikansa seikkailee terveystaustuksissa osallistujia yli 30.

Laaja-alainen nuorisotoiminta	Nuorille on järjestetty erilaisia tapahtumia (mm. liikuntakerhot) Nuorisotalon toiminnan lisäksi Nuorisotalo avoinna 3 päivänä viikossa / yhteistyö 4h:n kanssa	Kunnan nuorisotoiminta on järjestetty väliaikaisesti seurakunnan tiloissa. Nuoret eivät tunne paikkaa omakseen ja kävijämäärät ovat vähentyneet. Disco illat erityisen suosittuja (50hlöä/ilta).
Aktiivinen osallistuminen yhteistyötahojen koulutuksiin ja palaverihin sekä uusimman tiedon jalkauttaminen kuntaan	Ristijärveltä edustus maakunnallisessa nuorisovaltuustossa Aktiivinen osallistuminen yhteistoimintaan Nuorisovaltuuston ja vanhusneuvoston sekä kunnan päättäjien välinen yhteistyö toimivaksi * Etsivä nuorisotyö lakisääteisellä tasolla *Säännöllinen yhteistyö toteutunut * Valtakunnallisiin palvelun laatua ja saavutettavuutta koskeviin kyselyihin vastattu (mittareita tuottavat kyselyt) * Nuorisovaltuustoa ja vanhusneuvostoa on kuultu säännöllisesti	Ristijärveltä on edustus maakunnallisessa nuorisovaltuustossa. Kunnan nuorisovaltuusto on osallistunut aktiivisesti tilaisuuksiin, jossa on pyydetty nuorten mielipiteitä mm. joukkoliikenteen tilasta Kainuussa. Etsivänuorisotyön kanssa kuukausittain yhteistyöpalaverit. Nuorisotoimen ja vanhusneuvoston esille tuominen ja tunnetuksi tekeminen eri tapahtumissa.

Kansalaisopisto ja musiikkiopisto

Ristijärvellä toteutetut kurssit

Pääasiallinen sisältö	toteutuneet tunnit
Kuvataide	178,00
Käsi- ja taideteollisuus	353,00
Maatila- ja metsätalous	12,00
Musiikki	141,61
Terveys, liikunta ja urheilu	304,95*
Muu koulutus	6,00
Tunnit yhteensä	1074,61
- joista kokonaan Ristijärven osuus	995,48

- * = puolet allastunneista luetaan Paltamon osaksi eli 384,08 – 79,13 =304,95h

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto pyrkii järjestämään ja kehittämään opetustaan ristijärveläisten toiveiden mukaisesti. Vuonna 2020 toteutumatta jäi osa kursseista, lähinnä liian pienen ennakoon ilmoittautumisten vuoksi. Kansalaisopiston bruttomenot olivat 432 876 €, joista valtionosuutta oli 226 605 €.

Tuloja, ilman Ristijärven maksuosuutta, oli 51 969 €, joten nettotulos on 154 302 €. Kunnan budjettiin vuodelle 2020 oli varattu kansalaisopiston toimintaan 40 500 € ja kulut olivat 26 377 €. Toteutuneen opetustunnin nettohinta oli 27,21 € ja Ristijärven opetustuntien hinta oli yhteensä 20 951 €. Maksoimme enakkona 25 000 € ja tasausmaksuna vuodelta 2018 1 073 €

eli yhteensä 26 073 €.

Musiikkiopisto

Musiikkiopiston toimintaan on ollut varattuna 3 100 €. Vuonna 2020 oppilaita oli neljä ja heidän opetusaineensa olivat laulu, pop & jazz-laulu, piano ja viulu. Opettajina toimivat Eeva Hartemaa, Sanna Kilpeläinen, Minna Tuhkala ja Elena Vaskinova. Musiikkiopisto on laskuttanut Ristijärven kuntaa 2 195 €. Opetusta on annettu yhteensä 134,55 tuntia. Konsertteja pidettiin korona vuonna vain muutamia Kajaanissa, joista yhteen osallistui myös Ristijärven oppilaita.

Vapaa-aikatoimi

Vuonna 2020 vapaa-aikatoimi on järjestänyt ohjattua liikuntaa esikoulu-9 luokkalaisille sekä ikäihmisille. Lisäksi vapaa-aikatoimi on yhteistyössä yhdistysten (4H-yhdistys ja eläkeliitto) kanssa järjestänyt kerho- ja leiritoimintaa sekä nuorisotila toimintaa ja etänä tapahtuvaa nuorisotoimintaa.

Uusi nuorisotila (Willa Wanha) on tuonut nuorisotilaan uusija kävijöitä. Vapaa-aikatoimi on vastannut ja huolehtinut kunnan nuorisovaltuuston toiminnasta ohjaamalla nuoria. Vapaa-aikatoimi on ollut mukana kunnan nuorten edustajien kanssa maakunnallisessa nuorisovaltuustossa edustamassa Ristijärveä.

Vapaa-aikatoimi on pyrkinyt löytämään uusia tapoja toimia vallitsevassa korona tilanteessa ja keväällä 2020 pääsiäis- ja vappusuunnistusrastien avulla saatiin liikutettua kaiken ikäisiä kuntalaisia ja lapsiperheitä. Vapaa-aikatoimi on järjestänyt yhteistyössä Kainuun Liikunnan ja paikallisten yhdistysten kanssa kuntalaisille maksuttomia terveystarkastuksia ja jakanut tietoa hyvinvoinnin ja terveyden merkityksestä.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Määrälliset tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Saukkovaaran laturetki, osallistujat	110	108	60	50	55
Saukon Selkä –vaellus, osallistujat	250	100	103	125	67
Nuokkarin kävijämäärä / ilta	15	10	9	4	10

Tehtäväalue Kirjasto ja kulttuuripalvelut
Vastuuhenkilö Kirjasto- ja kulttuurivastaava

Toiminta-ajatus Kirjaston tarkoituksena on tuottaa sen käyttäjille yhdenvertaiset mahdollisuudet elämän eri tilanteista selviämiseen, itsensä kehittämiseen ja henkiseen virkistytymiseen sekä toimia kulttuurisena kohtaamispaikkana.

Kulttuuritoimen tarkoituksena on kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen taiteen ja kulttuurin keinoin yhdessä kunnan sivistystoimijoiden ja yhdistysten kanssa.

Toiminta vuonna 2020

Ristijärven kirjaston osuus Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan eKirjastosta tuotti osittain

runsastuneesta lehtitarjonnasta ja koronakeväästä johtuen e-lehtien lainaukseen 136 %:n ja e-kirjojen lainaukseen 28 %:n kasvuun. Kirjaston sulkuaika 17.3.-5.6. ja vuoden poikkeuksellisuus aiheuttivat 20 %:n vähennyksen fyysisen aineiston lainauksiin. Kirjastokäynnit vähenivät 30 %.

Aikuisten lukupiiri ja koululaisten kirjastokäynnit alkuvuonna ja tauon jälkeen syksyllä jatkuivat normaaliin tapaan varotoimet huomioiden. Näyttelyjä oli kirjastossa seitsemän sekä Katvelassa kesänäyttely. Tammikuussa järjestettiin kulttuuritoimen, Eläkeliiton Ristijärven yhdistyksen ja kirkonkylän kyläyhdistyksen yhteinen teatterimatka Kajaaniin. Kulttuurin tuotti Taikeri-taidekasvatusmatkalaukun lainauskäyttöön sekä vuotuistapahtumamateriaalia. Vanhempainyhdistyksen kanssa aloitettiin loppuvuonna koko perheen lukemista tukeva toiminta. Kirjaston 120-vuotisjuhla, Ämmäinviikko ja osallisuus Veisuvestivaalista jäivät toteutumatta.

Kirjasto- ja kulttuuri Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma
Toimintatulot	1 320		1 320	954
Toimintamenot	-128 217		-128 217	-128 283
Toimintakate	-126 897	0	-126 897	-127 329
Laskennalliset kustannukset: muut erät				
Tehtäväalueen tulos	-126 879		126 879	-127 329

Toimitilavuokra talousarviossa 21 399 €, toteuma 34 644 €.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo
Yhteisöllisyys	Tapahtumat eri ikäryhmille	Teatterimatka, lukupiirit lapsille ja aikuisille, 7+1 näyttelyä
Käyttäjälähtöisyys	Käyttäjäpalautteen kerääminen	jatkuvaa, vuorovaikutteista
Kirjaston palvelukyky	Aineiston uudistaminen >400 kirjaa/1000 as >50 lehteä/1000 as >50 muuta aineistoa/1000 as	465 44 21
Kirjaston käyttöaste Lainojen määrä	>46 % asukkaista > 15 lainaa / asukas	35% 11.4/asukas
Toiminnan taloudellisuus	Kustannukset €/as < 80 €	101€

Määrälliset tunnusluvut	TP2019	TP 2020	TA2021	TS 2022	Kainuu 2019*
Lainojen määrä / as	14,4	11,5	14	14	15,7 **
Kirjastokäynnit / as	9,4	6,7	10	10	7,7
Käyttömenot, netto €/as	111,9	101	98	79	60,3

Valtakunnallisen käytännön mukaan e-aineistolainat, 1147 kpl, eivät näy Suomen yleisten kirjastojen tilastossa lainat/asukasosuudessa. Kulttuuriin osuus käyttömenoista 936 €.

Palvelualue   **TEKNISET PALVELUT**

Vastuuhenkilö   **Tekninen päällikkö**

Toiminta-ajatus   Teknisen toimen tehtävänä on huolehtia rakennetun ympäristön

toimivuudesta, turvallisuudesta ja yhdyskuntarakenteen kehittymisestä niin, että asuin- ja elinympäristö muodostavat esteettisen, turvallisen, terveellisen ja viihtyisän kokonaisuuden.

Tavoitteena on asiakaslähtöinen toimintatapa ja joustava toimintamalli sekä uudis- ja korjausrakentamiseen liittyvien prosessien laadukas hallinta

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Talous tasapainossa	TA:n toimintakate	Toimintakate toteutui 197 071,86 euroa parempana kuin talousarvio.
Henkilöstön jaksaminen	Työssäolopäivien määrä	Sairauspoissaolojen määrä pienentyi edellisestä vuodesta.
Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen	Koulutuspäiväin määrä Digitalisaation omaksuminen	Koulutus on tapahtunut kokonaan digitaalisessa ympäristössä etäyhteyksin.

Talous tekninen palvelualue	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	1 189 137		1 189 137	1 787 456	598 319
Toimintamenot	-1 557 293		-1 557 293	-1 772 570	- 215 277
Toimintakate	- 368 156		- 368 156	14 886	- 372 173
Laskennalliset kustannukset poistot	-413 102		-413 102	-372 173	40 928
arvon alentumiset poistoeron vähennys muut laskennalliset erät					
Palvelualueen tulos	-781 258		-781 258	-357 287	-423 971
Ulkoisen toimintakate	-631 370		-631 370	-281 410	349 961

Toimintatuotot sisältävät käyttöomaisuuden myyntivoittoa 302 899 euroa.

Tehtäväalue Teknisten palveluiden hallinto
Vastuhenkilö Tekninen päällikkö

Toiminta-ajatus Rakennus- ja ympäristötoimen toiminta-ajatuksena on ohjata rakentamista lakien ja muiden säädösten mukaisesti huomioiden Ristijärven kunnan maaseutumaiset ominaispiirteet.

Tavoitteena on ohjata uudis- ja korjausrakentamista valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti energiatehokkaita ratkaisuja noudattaen.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Talous Teknisten palveluiden hallinto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	13 000		13 000	26 300	13 300
Toimintamenot	-127 522		-127 522	-169 752	-42 230
Toimintakate	-114 522	0	-114 522	-143 452	-28 930
Tehtäväalueen tulos	-114 522		-114 522	-143 452	-28 930

Rakennusvalvonta ja muut luvat

Tehtävänä on maankäytön ja rakennuslain mukaisten sekä muiden kiinteistö-, maa-aines- tai ympäristöalaa koskevien lupien myöntäminen ja lupaehtojen toteutumisen valvonta sekä muu toimialaan liittyvä neuvonta ja valvonta.

Rakennustarkastajapalvelut tuottaa sopimuksen perusteella Hyrynsalmen kunta.

Pandemian takia on tarkastuskäyntien järjestäminen vaikeutunut, vain välttämättömät käynnit on järjestetty ohjeistuksen puitteissa.

Luvat	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Myönnetyt luvat yhteensä, joista	48	45	37	52	52	49	58
* asuinrakennukset	2	1	0	1	2	1	3
* as.rak. laajennus tai muutos	0	2	4	2	1	3	6
* rivitalot ja paritalot	0	0	0	0	0		
* muut rakentamisen luvat	19	42	18	33	47	45	49
* poikkeamisluvat				5	4		1
* liikerakennusluvat					2		
Maa-aineslupien valvontakäynnit	0	0	0	0	0	0	0

Tonttikauppa

Tonttien kysyntä oli vilkasta vuoden 2020 aikana. Vakituiseen asumiseen tontteja myytiin kaksi kappaletta, toinen liniemestä ja toinen Putkosjärveltä. Pajuniemen alueelta puolestaan myytiin kaksi vapaa-ajan asumiseen kaavoitettua tonttia.

Ympäristöhallinto

Ympäristöhallinnon toimiala sisältää ympäristönsuojelulain sekä ympäristöterveydenhuollon edellyttämän työvoiman, palvelun ja valvonnan järjestäminen, lausuntojen antaminen sekä viranomaistehäviä. Ympäristöhallinnon tehtävät on hoidettu omana työnä.

Tehtäväalue Liikenneväylät ja tilapalvelut
Vastuhenkilö Tekninen päällikkö

Toiminta-ajatus Ristijärven kunnan hallinnassa olevien katujen, teiden ja muiden alueiden kunnossapitäminen kustannustehokkaasti niin, että ne ovat turvallisissa käyttäjä sekä kunnan omistamien ja hallinnoimien kiinteistöjen suunnitelmallinen ylläpitopalvelun toteuttaminen taloudelliset resurssit huomioiden.

Tavoitteena on oikea-aikainen kunnossapito, jossa pyritään energiataloudellisiin ratkaisuihin. Liikunta-paikkojen ja puistojen sekä yleisten alueiden kunnossapito suoritetaan niin, että paikat ovat esteettisiä, viihtyisiä ja turvallisia käyttäjä.

Talous: Liikenneväylät ja tilapalvelut	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	1 176 137		1 176 137	1 761 156	585 019
Toimintamenot	-1 429 771		-1 429 771	-1 602 819	-173 048
Toimintakate	- 253 634		- 253 634	158 338	411 971
Laskennalliset kustannukset					

poistot arvonalentumiset poistoeron vähennys muut laskennalliset erät	-413 102		-413 102	-372 173	40 929
Tehtäväalueen tulos	-666 736		-666 736	-213 836	-452 900

Toimintakatteet (Tilikarttarakenteen muutoksesta johtuen tulosityksikköjen nimet ja tilikartta muuttuneet.)

Tulosityksikkö	Toteutuma	Poikkeama budjettiin
Liik.väyläin ja tilap. hallinto	129	29 924
Liikenneväylät	-107 093	-27 093
Yleiset alueet	- 40 489	- 20 436
Liikunta- ja virkistyspaikat	-154 594	1 934
Tilapalvelut	460 385	428 515
Metsien hoito (nettotulo)	167 980	132 980
Kaukolämpö	104 639	81 889
Vesihuolto	9 459	-541

Yksityisteiden hoito

Kunta maksaa avustusta yksityisteiden kunnossapitoon. Avustus maksetaan tiekunnalle ja va-
kituiselle asukkaalle. Kunnanhallituksen määrittämät maksuperusteet ovat vuodelta 2018.
Avustusta maksetaan vain varsinaisiin tienpitoon liittyviin kustannuksiin.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Avustukset	59 875	60 186	32 398	37 201	44 662	22 442	38665
Hoitokustannukset	11 818	11 986	6 191	12 874	6 971	12 141	8383

Avustussummasta oli kotitalouksien osuus 29 179 euroa ja muiden yhteisöjen 9 486 euroa eli
yhteensä 38 665 euroa. Korvausten tason muutos johtuu maksuajankohdan muutoksesta
vuonna 2019. Tällöin korvusajan pituus ei ollut verrannollinen muihin vuosiin.

Liikenneväylien muut toimintakulut olivat 73 145 euroa.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Tavoite	Mittari	Toteuma
Kunnan hallinnoimien teiden jär- kevä hoito	Turvallisuus Taloudellisuus	Toteutui vahinkojen osalta hyvin, ei korvattavia vahinkoja.
Kiinteistöjen tehokas käyttö	Arjen toimet	Kiinteistöjen määrä on pienentynyt ja käyttö tehostunut. Yhteydenottoihin reagoidaan nopeasti
Kaukolämpöverkoston hyötysuh- teen parantaminen	Mittarit uusittu, muta- pussit uusittu, vuodot korjattu.	Tarvitut huoltotoimet toteutettu. Huk- kaprocentti tavoitteen mukainen 13,02 %.

Kaukolämpöverkостossa ei ole ilmennyt vuotoja. Hukkaprocentin perusteella verkosto on hy-
vässä kunnossa.

Kiinteistöhoito

Kiinteistöhoito käsittää kunnan omistamien tai hallinnassa olevien kiinteistöjen hoitamisen ja
ylläpidon, sekä kunnossapidon vuosisuunnitelmien ja pitkän aikavälin kunnostus- ja

peruskorjaussuunnitelmien laatimisen (kuntoarviot, PTS). Lisäksi kiinteistönhoitoon kuuluu kiinteistönhoitosopimusten tekeminen ja niihin liittyvien sitoumusten toteuttaminen, kiinteistön-omistajalle kuuluvan vaaran vastuun hoitaminen sekä kiinteistöjen käyttäjien opastaminen.

Vanha terveystieteiskeskuskiinteistö on purettu ja näiden toimintojen osalta on siirrytty Attendon omistamiin vuokratiloihin. Käpykaristamon kiinteistö samoin kuin ns. Nuokkari on myyty huutokaupalla ja kiinteistöjen purku toteutuu vuoden 2021 aikana.

Puhtaanapito

Puhtaanapitopalveluiden tehtävänä on huolehtia puhtaudesta ajanmukaisilla välineillä ammattitaitoisella henkilökunnalla kunnan omilla tiloilla ja Sotelle vuokratuissa tiloissa. Palvelut tuotetaan asiakkaita kuunnellen ja heidän toiveitaan toteuttaen.

Puhtaanapitotoiminnot ovat siirtyneet teknisen toimen alaisuuteen 1.1.2020 alkaen.

Metsien hoito

Vuoden 2020 talousarvion mukainen metsän myyntuoton arvio oli 60 000 euroa. Myyntituottoja toteutui 30 072 euroa. Lisäksi metsien hoidon toimintatuottoihin kirjautui käyttöomaisuuden myyntivoittoa 146 530 euroa metsäpalstan myynnistä. Metsien hoidon toimintakulut olivat 10 011 euroa.

Lämmönjakelu

Kaukolämmön myyntitulot olivat 374 892 euroa ja toimintakulut 270 253 euroa.

Lämpöä myytiin kunnan omille kiinteistöille 168 037 euron edestä. Omien kiinteistöjen osuus tuloista oli 44,8 %.

Lämmönjakelun tuotto 2015 – 2020

Vuosi	Tuotto yhteensä, €	josta omat kiinteistöt, %
2015	325 004	48,9 %
2016	391 514	48,9 %
2017	384 214	47,9 %
2018	372 340	46,8 %
2019	386 015	46,5 %
2020	374 892	44,8 %

Vesi- ja viemärihuolto

Kunnan hoidossa olevat vedenottamot sijaitsevat Hietaniemen alueella (Kemilä) sekä Putkosjärven asuinalueella. Hietaniemen alueen veden laatu on pysynyt vakaana.

Määrälliset tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kaukolämmössä olevat kiinteistöt (lkm)	34	34	34	34	34	35	35
Ostettu lämpö, MWh	5070	5070	5205	5299	5108	5167	4835

Tehtäväalue Liikunta- ja virkistyspaikat
Vastuhenkilö Tekninen päällikkö

Toiminta-ajatus Tehtäväalue sisältää maastoliikuntapaikat, yleiset virkistysalueet ja

Osuuskunta Seniorisillalle vuokratun liikuntatalo Virtaalan kiinteistöku-
lut.

Hiihtolatujen kunnossapidon osalta tehtiin kokonaissopimus, jolla alu-
een ladut pyritään pitämään hiihdettävässä kunnossa. Lisäksi on osal-
listuttu jääladun kustannuksiin, jonka lähtökohtaisesti toteuttaa yksityi-
nen henkilö talkootyönä. Latujen käyttöä pyritään mittaamaan mahdolli-
suuksien mukaan.

Talous, urheilualueet ja liikuntapaikat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	53 215		53 215	50 036	- 3179
Toimintakulut	-209 743		-209 743	-204 630	5113
Toimintakate	-156 528		-156 528	- 154 594	1934
Laskennalliset kustan- nukset					
poistot	-50829		-50 829	-50 402	427
arvonalentumiset					
Tehtäväalueen tulos	-207357		-207357	-204 996	2361

Tehtäväalueen kirjapitoon sisältyy Sotkamon kunnan hallinnoima kuntien yhteinen Kamore -
moottori-kelkkareittihanke sekä Maastopyöräily- ja vesiurheilukeskus -hankkeet. Toiminta-
tuotot sisältävät Ristijärven kunnan osuuden hankerahoituksesta Leaderiltä ja Elyltä. Hank-
keen menot sisältyvät toimintamenoihin.

Molempien hankkeiden osia jäi tehtäväksi vuoden 2021 puolella.

Tehtäväalue Asuminen
Vastuuhenkilö Kehittämispäällikkö

Toiminta-ajatus Toiminnan tarkoituksena on Ristijärven kunnan asuntotoimeen liittyvien
palvelujen tuottaminen ja asumisviihtyvyyden ja muiden asumisedelly-
tysten parantaminen sekä Ristijärven Vuokratalot Oy:n ja kunnan asun-
totoimen toiminnan yhteensovittaminen.

Toiminta

Ristijärven Vuokratalot Oy:llä on hallinnoitavana 56 asuinhuoneistoa. Kunnan suoraan omis-
taman kiinteistön, Aholantie 30, peruskorjaus valmistui pääosin kesäkuussa. Kiinteistöön val-
mistui 12 kpl erikokoisia kaksioita. 4 kpl 36,5 m², 4 kpl 48,5 m² ja 4 kpl 60,0 m². Varsinkin
pienien asuntojen kysyntä on ollut runsasta ja pääosa asunnoista on jo vuokrattu. Kiinnostuk-
sesta huolimatta kaikkia ei kiinnosta kerrostaloasuminen ja varsinkin portaat toiseen kerrok-
seen ovat este osalle halukkaista.

Asukasvalinnoista päättää kehittämispäällikkö. Vuokra-asuntojen keskimääräisistä enimmäis-
vuokrista päättää Ristijärven kunnanhallitus.

Kunnan vuokra-asuntokanta on sopeutettu kysyntää vastaavaksi. Kaikille ei tietenkään löydy
juuri halutunlaista asuntoa, mutta asuntoja toki on tarjolla. Ja sopiva asunto löytyy yleensä
kohtuullisella odotusajalla. Lisäksi yksityinen sektori tarjoaa erikokoisia vuokra-asuntoja, joista
mahdollisuuksien mukaan jaetaan tietoa niitä kysyville. Kunnalla ei ole nykyisellään tarvetta
lisätä vuokra-asuntokantaa.

Yrityskiinteistöjen vuokraamisesta päättää kunnanhallitus siltä osin kuin tehtävää ei ole siirretty viranhaltijalle. Määräaikaisesta vuokrauksesta päättää kunnanjohtaja.

Ristijärven kunta ei pysty edelleenkään vastaamaan yritysten toimitilakyselyihin. Myöskään toimisto- ja myyntitilakyselyihin ei juuri löydy sopivia kohteita. Willa Wanhan tilat ovat lähes kokonaisuudessaan käytössä ja tilat ovat usein hyvin epäkäytännölliset.

Palvelualue   **MAASEUTUHALLINTO**
Vastuuhenkilö   **lomituspäällikkö**

Toiminta-ajatus   Maaseututoimi vastaa maaseutuelinkeinojen hallintotehtävistä ja maaseutuelinkeinojen kehittämistä sekä maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluista.

Maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamisesta on ollut vuoden 2012 alusta lukien yhteistoimintasopimus Puolangan kunnan kanssa.

Ristijärven kunta vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämisestä Melan kanssa tehdyn toimeksiantosopimuksen mukaisesti paikallisyksikön alueella, johon kuuluu Ristijärven lisäksi Hyrynsalmi, Paltamo, Puolanka ja Suomussalmi.

Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata maatalousyriyten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana. Lisäksi järjestetään tuettua maksullista lomittaja-apua mahdollisuuksien mukaan.

Ristijärven paikallisyksikkö vastaa turkistarhaajien lomituspalveluista koko Kainuussa lukuun ottamatta Vuolijoen aluetta

Toiminta vuonna 2020

Maaseutuviranomaisen tehtäviä hoitava maaseutusihteeri työskentelee Ristijärvellä sopimuksen mukaisesti kaksi päivää viikossa maanantaisin ja tiistaisin, v. 2020 kuitenkin pandemian vuoksi ajanvarauksella.

Lomitushallinnossa työskenteli vuoden aikana kolme vakituista henkilöä: lomituspäällikkö ja kaksi vakituista johtavaa lomittajaa sekä lisäksi osa-aikainen, määräaikainen palvelusihteeri.

Lomitushallinto on keskitetty Ristijärvelle. Paltamossa ja Puolangalla on puolikas toimistopäivä neljän viikon välein ja Suomussalmella joka toinen viikko.

Maaseutuelinkeinojen kehittäminen hoituu projektien kautta.

Lomitushallinnon kustannukset olivat 200 866 € ja valtionkorvaus oli 204 448 €. Maatalouslomitustoiminnan toimintakulut olivat 1 873 350 € ja turkistuottajien lomituskulut 3 345 €. Valtionkorvaus kattaa maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelulain mukaisesti toteutetuista palveluista aiheutuvat nettokustannukset.

Lomitettujen päivien määrä pysyi lähes edellisen vuoden tasolla, vähennystä vain 63 päivää. Asiakkaat vähenivät 10,9 %, minkä vuoksi vuosilomien ja tuetun maksullisen lomituksen käyttö väheni edellisestä vuodesta jopa 14 %, mutta sijaisapujen käyttö lisääntyi 22 %.

Maaseutupalvelut Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	2 360 546		2 360 546	2 088 658	-271 888
Toimintamenot	-2 398 057		-2 398 057	-2 114 756	283 301
Toimintakate	-37 511	0	-37 511	-26 098	11 413
Laskennalliset kustannukset					
*vyörytyserät	0		0		
Tehtäväalueen tulos	-37 511		-37 511		

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittarin tavoitearvo	Toteutuminen
Tiedottamisen ja koulutuksen järjestäminen maaseutuyrittäjille yhteistyössä yhteistyötahojen kanssa	Vähintään yksi / vuosi omassa kunnassa	Toteutui pandemian vuoksi etänä.
Järjestetään lomituspalvelut lainmukaisina kattavasti ja tasapuolisesti ammattitaitoisen henkilöstön avulla	* keskimäärin enintään 0,5 pv alle laissa mainitun rajan, vähintään 25,5 pv/yrittäjä * vähintään 90 % sijaisapupyynnöistä toteutettu * tuetun maksullisen lomittaja-avun keskimääräinen käyttö ylittää edellisen vuoden tason (pv/yrittäjä)	*Ei toteutunut, 24,6 pv/yritt. *Toteutui. * Ei toteutunut (-0,91 pv)
Asiakkaat tyytyväisiä saamiinsa lomituspalveluihin	Asiakastyytyväisyyskyselyssä * lomittajien ammattitaidosta saatu arvosana vähintään 4 * lomitushallinnon palveluista yleisarvosana vähintään 4	Asiakastyytyväisyyskyselyä ei suoritettu.
Henkilöstön työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen parantaminen	Sairauspoissaolo -% alle vuoden 2018 tason	Toteutui (-4,12 %)
Lomituspalvelut järjestetään tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti	* lomitusaika/ky poikkeaa enintään 10 % valtakunnallisesta keskiarvosta * lomituspäivän nettohinta ilman matkakustannuksia poikkeaa enintään 10 % valtakunnallisesta keskiarvosta	*Ei vertailuaineistoa saatavissa vielä

Määrälliset tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020
Toteutuneet lomituspäivät	11 224	11 311	11 235	9.133	9.071
Nettokustannukset €/pv	170,04	169,12	166,95	168,73	170,36
Lomituspalvelujen käyttäjiä	219	198	188	166	150
Lomitetut päivät/käyttäjä					
- maatalouslomitukset	51,5	57,4	59,9	55,7	61,3
- turkistuottajienlomitukset	28,0	28,0	28,0	18,0	18,0

Määrälliset tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020

Toteutuneet lomituspäivät	11 224	11 311	11 235	9.133	9.071
Nettokustannukset €/pv	170,04	169,12	166,95	168,73	170,36
Lomituspalvelujen käyttäjä	219	198	188	166	150
Lomitettut päivät/käyttäjä					
- maatalouslomitus	51,5	57,4	59,9	55,7	61,3
- turkistuottajienlomis	28,0	28,0	28,0	18,0	18,0

Tehtäväalue Lupa- ja valvontalautakunta
Vastuuhenkilö Rakennustarkastaja

Toiminta-ajatus Lupa- ja valvontalautakunnan toimialana on rakentamisen viranomaispalvelut, luvat, valvonta ja neuvonta. Lautakunta on uusi valtuustokauden 2017 – 2021 alusta aloittanut viisijäseninen toimielin.

Toiminta 2020

Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Lautakunnan toimialana ovat rakentamisen viranomaispalvelut, luvat, valvonta ja neuvonta, sekä toiminta ympäristönsuojeluviranomaisena.

Lautakunnan esittelijänä toimii rakennustarkastaja.

Talous	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-3 362		-3 362	-1 465	1 897
<i>Toimintakate</i>	-3 362		-3 362	-1 465	1 897
Kokonaiskustannus	-3 362		-3 362	-1 465	1 897

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Toteuma
Luvattomat rakennukset lupakäytännön piiriin	Lupakäytännön piirin saattujen määrä	Tavoitearvo 1 kpl/ vko ei ole toteutunut vähäisen aikaresursin ja pandemiasta johtuneiden rajoitusten takia
Asiakkaan odotusajan lyhentäminen ja palvelun laadun parantaminen	Asiakkaan odotusajan lyhentäminen ja palvelun laadun parantaminen Lupahakemukset käsittelyyn viikon kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta, asiakasneuvonta välittömästi puhelimitse tai toimistolla	On toteutunut vain osittain ja varsinkin rakennustarkastajan loman sijaisuuden puuttuminen hankaloittaa asiakaspalvelua loman aikana.
Tehokas toiminta	Rakennusvalvonnan toimintakate	Toimintakate oli perempi kuin talousarviossa

Lautakunta kokoontuu tarvittaessa, mutta lautakunnan tehtävät on delegoitu siten, että kokoontumistarve on hyvin vähäinen. Vuoden 2020 aikana lautakunta kokoontui 2 kertaa.

Lupahakemusten käsittelyä vaikeuttaa usein puutteelliset hakemukset. Käsittelyaika venyy, kun lisätietoja joudutaan pyytämään. Lisäksi vuosilomien ajaksi ei ole sijaista, jolloin rakennustarkastajan työt ruuhkaantuvat.

2.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Mukana sisäiset tulot ja menot, ei vyörytyseriä

	Toteuma	Budjetti	ERO	ERO
	01-12/2020	01-12/2020	ERO	%
MYYNTITUOTOT	2 486 652	2 848 416	-361 764	-12,7
MAKSUTUOTOT	399 793	386 700	13 093	3,4
AVUSTUKSET JA TUET	63 305	177 155	-113 850	-64,3
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 290 769	747 462	543 307	72,7
TOIMINTATUOTOT	4 240 518	4 159 733	80 785	1,9
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	
HENKILÖSTÖKULUT YHT.	-3 890 616	-4 333 071	442 454	10,2
PALVELUJEN OSTOT AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-9 910 718	-9 737 422	-173 296	-1,8
AVUSTUKSET	-572 312	-531 726	-40 586	-7,6
MUUT TOIMINTAKULUT	-296 920	-297 800	880	0,3
TOIMINTAKULUT	-15 340 818	-15 296 616	-44 202	-0,3
TOIMINTAKATE	-11 100 300	-11 136 883	36 583	0,3
VEROTULOT	4 913 797	4 985 000	-71 203	-1,4
VALTIONOSUUDET	6 489 971	6 114 840	375 131	6,1
KORKOTUOTOT	18 052	9 840	8 212	83,5
MUUT RAHOITUSTUOTOT	10 333	3 700	6 633	179,3
KORKOKULUT	-28 962	-34 000	5 038	14,8
MUUT RAHOITUSKULUT	-3 736	-850	-2 886	-339,5
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-4 313	-21 310	16 997	79,8
VUOSIKATE	11 399 455	11 078 530	320 925	2,9
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-381 188	-413 102	31 914	7,7
KERTALUONTEISET POISTOT			0	
ARVONALENTUMISET			0	
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-381 188	-413 102	31 914	7,7
SATUNNAISET TUOTOT			0	
SATUNNAISET KULUT			0	
SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	-81 512	-474 764	-393 251	-82,8
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	-537 047	74 000	611 047	-725,7
VARAUSTEN LIS (-) TAI VÄH (+)	541 821	0	541 821	
RAHASTOJEN LIS (-) TAI VÄH (+)	0	0	0	
TULOSLASKELMA	11 404 229	11 079 184	325 115	2,9
Tilikauden alijäämä	-76 739	-42 217	-34 522	-81,8

2.3.3 Verotulojen ja valtionosuuksien erittely

Verotulojen tilitykset 2020	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	3 679 000	3 679 000	3 648 510	-30 470
Osuus yhteisöveron tuotosta	480 000	480 000	509 043	29 043
Kiinteistövero	826 000	826 000	756 224	-69 776

+ alitus, - ylitys

Verotettavan tulon kehitys (Lähde: verohallinto)

Vuosi	Tulovero-%	Ansiotulo 1 000 €	Verot. ansiot. väh. jälkeen 1 000 €	Efektiivinen vero-%	Muutos, % ansiotulo	Kunnallis- vero 1 000 €
2012	19,75	26 042	17 288	12,14	+ 4,44	3 161
2013	21,00	26 593	17 865	13,22	+ 3,34	3 513
2014	21,00	27 222	18 397	13,54	+ 4,63	3 693
2015	21,50	26 965	18 382	13,79	+ 0,56	3 718
2016	21,50	26 704	18 431	13,73	- 4,06	3 669
2017	21,50	26 981	18 375	13,30	- 0,30	3 588
2018	21,50	27 207	18 573	13,36	+ 1,08	3 635
2019	21,50	27 204	18 593	13,34	+ 0,12	3 624
2020	21,50	27 583	18 706	13,40	+ 0,6	3 649

Lähde verotulot: Verohallinto, vuosi 2020 arvio. Maksettava kunnallisvero=vähennysten jälkeen jäävä vero. Maksettava vero on ao. verotusvuodelta. Kunnalle maksettavat tilitykset kertyvät useammalta vuodelta.

Lähde Efektiivinen veroaste: Kuntaliitto

Kiinteistöveroprosentit 2020

Vakituinen asuinrakennus	0,55
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,15
Voimalaitosrakennus	3,10
Yleishyödyllisessä käytössä oleva rakennus	0,00
Yleinen kiinteistövero	1,10

Kiinteistöveron laskennallinen tuotto (Lähde: verohallinto)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vakituinen asuinrakennus	147 041	144 923	145 993	143 456	145 553	141 410
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	91 370	123 159	123 643	122 488	125 111	122 972
Voimalaitosrakennus	428 193	455 236	448 193	419 674	420 708	413 425
Yleishyödyllisessä käytössä oleva rakennus	0	0	0	0	0	0
Rakentamaton rakennuspaikka	497	497	497	0	497	497
Yleinen kiinteistövero	109 965	96 979	96 348	50 134	42 423	72 864
Maa- ja metsätalous		16 820	16 152	14 623	13 127	19 844
Maapohjat yhteensä				67 975	68 224	67 582
Yhteensä	777 065	837 614	830 826	818 351	835 643	838 050
Maksuunpantu vero	775 697	719 303	833 458	820 379	841 028	837 161
Toteutunut verotuotto	770 679	810 000	825 651	817 890	836 631	756 224

Valtionosuudet

	Alkuperäinen TA	TA-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen vos	5 123 370		5 123 370	5 186 320	-62 950
Verotulotasaus	944 970		944 970	949 983	-5 013
Harkinnanvarainen korotus	0		0	180 000	-180 000

Opetus- ja kulttuuritoimen muut vos	-273 480		-273 480	-265 018	-8 472
Yhteensä	5 794 860	0	5 794 860	6 051 285	-256 435

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuloihin ja –menoihin, joten ne eivät sisälly edellä esitettyyn kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen.

2.3.4 Investointiosan toteutuminen

	TA muutosten jälkeen 2020	Toteuma 2020	TA - TOT 2020	Lisätiedot
	EUR	EUR	EUR	
Aholantie 30:n vuokratalo	-600 000	-470 262	129 738	
Kaavatiet, valaistuksen uusinta	-10 000	0	10 000	ei toteutunut
Irtaimiston hankinta	-20 000	0	20 000	ei toteutunut
Osakkeet ja osuudet, hankinta	-30 000	0	30 000	ei toteutunut
Osakkeet ja osuudet, myynti	30 000	0	-30 000	ei toteutunut
Muut pitkävaikutteiset menot	-101 000			
Dynasty 10 + TAHE		-105 522	-4 522	
Maa- ja vesialueet, hankinta	-50 000	0	50 000	ei toteutunut
Maa- ja vesialueet, myynti	50 000	123 460	73 460	
Terveyskeskus, myynti	793 080	793 071	-9	
Investoinnit yhteensä	62 080	340 747		

Alv 0 %, maa-alueiden myynnin osalta summa on taseesta poistunut osa, ei myyntihinta.

2.3.5 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2020	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-61 663	0	-61 663	299 473	237 810
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta					
Investointimenot	0	0	0	-716 021	-716 021
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	0	0
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	0	0	0	763 462	763 462
Toiminta ja investoinnit, netto	0	0	0	346 914	346 914
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys	-29 580	0	-29 580	0	-29 580
Antolainasaamisten vähennys	0	0		49 240	49 240
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	400 000	0	400 000	400 000	800 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	-520 000	-520 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos				-400 000	-400 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	370 420	0	370 420	-470 760	-100 340
Rahavarojen muutos	237 540	0	237 540	141 407	-96 133
Rahavarat kauden lopussa	0	0	0	488 321	0
Rahavarat 1.1.	0	0	0	346 914	0

2.3.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sito- vuus*) N/B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. Ta	Ta:n muutos	Ta muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. Ta	Ta:n muutos	Ta muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
A. Keskusvaaliltk	N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B. Kunnanvaltuusto	N	-16 229	0	-16 229	-13 147	3 082	0	0	0	0	0
C. Tarkastuslautakunta	N	-11 020	0	-11 020	-6 793	4 227	0	0	0	0	0
D. Kunnanhallitus	N	-9 065 868	0	-9 065 868	-9 211 863	-145 995	385 940	0	385 940	225 530	-160 410
E. Lupa- ja valvontalautakunta	N	-3 363	0	-3 363	-1 465	1 898	0	0	0	0	0
Yhteensä		-9 096 480	0	-9 096 480	-9 233 268	-136 788	385 940	0	385 940	225 530	-160 410
TULOSLASKELMAOSA											
* Verotulot	B	0	0	0	0	0	4 985 000	0	4 985 000	4 913 797	-71 203
* Valtionosuudet	B						6 114 840	0	6 114 840	6 489 971	375 131
* Korkotulot	B						9 840	0	9 840	18 052	8 212
* Muut rah.tulot	B						3 700	0	3 700	10 333	6 633
* Korkokulut	B	-34 000	0	-34 000	-28 962	-5 038					
* Muut rah. kulut	B	-850	0	-850	-3 736	-2 886					
Yhteensä		-34 850	0	-34 850	-32 698	-7 924	11 113 380	0	11 113 380	11 432 153	318 773
INVESTOINTIOSA											
Maa- ja vesialueet	N						50 000		50 000	122 460	73 460
Hallinto- ja laitosrakennukset	N	600 000		600 000	470 262	129 738	793 080		793 080	793 071	-9
Maa- ja vesirakenteet	N										
Koneet ja kalusto	N										
Osakkeet ja osuudet	N										
Muut pitkävaikutteiset menot	N	101 000		101 000	105 522	-4 522					

	Sito- vuus*) N/B	Määrärahat					Tuloarvot				
		Alkup. Ta	Ta:n muutos	Ta muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. Ta	Ta:n muutos	Ta muut. jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
RAHOITUSOSA											
Antolain. muutokset											
Antolainasaamisten lisäys	B	-29 580	0	-29 580	0	-29 580					
Antolainas. vähennys	B						0	0	0	49 240	49 240
Lainakannan muutoks.											
Pitkäaik.lainojen lisäys	B						0	0	0	400 000	400 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	B	0	0	0	-520 000	-520 000					
Lyhytaik. lainojen muutos	N						0	0	0	-400 000	-400 000
Oman pääoman muut.	B				0	0			0		
Vaikutus maksuvalmiuteen		-29 580	0	-29 580	-520 000	-549 580	0	0	0	49 240	49 240
YHTEENSÄ		-9 982 605	0	-9 982 605	-9 785 966	-196 639	24 426 640	0	11 902 013	12 691 009	879 281

N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
TOMINTATUOTOT	3 750 236,82		3 424 766,31	
Myyntituotot	2 303 611,40		2 324 547,27	
Maksutuotot	399 792,87		415 563,61	
Tuet ja avustukset	59 504,84		96 196,29	
Vuokratuotot	451 752,02		467 238,52	
Muut toimintatuotot	535 575,69	3 750 236,82	121 220,62	3 424 766,31
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-3 889 254,13		-4 160 333,55	
Palkat ja palkkiot	-2 908 233,05		-3 129 813,02	
Henkilösivukulut	-981 021,08		-1 030 520,53	
Eläkekulut	-922 093,44		-895 012,09	
Muut henkilösivukulut	-58 927,64		-135 508,44	
Palvelujen ostot	-9 895 715,12		-9 085 002,72	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-404 274,49		-483 412,74	
Avustukset	-296 920,22		-241 880,78	
Vuokratulut	-297 287,63		-85 075,34	
Muut toimintakulut	-70 885,26	-14 854 336,85	-24 067,41	-14 079 772,54
TOIMINTAKATE		-11 104 100,03		-10 655 006,23
Verotulot	4 913 796,83		4 950 992,56	
Valtionosuudet	6 489 971,00		6 051 285,00	
Rahoitustuotot ja -kulut	-5 899,28		5 092,98	
Korkotuotot	18 254,21		8 926,62	
Muut rahoitustuotot	10 696,04		20 657,72	
Korkokulut	-31 068,97		-28 089,07	
Muut rahoituskulut	-3 780,56	11 397 868,55	3 597,71	11 007 370,54
VUOSIKATE		293 768,52		352 364,31
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman muk. poistot	-381 187,87		-460 746,16	
Arvonalentumiset	0,00	-381 187,87	-7 996,03	-468 742,19
TILIKAUDEN TULOS		-87 419,35		-116 377,88
Poistoeron lisäys (-)	-541 821,04			
Poistoeron vähennys (+)	4 773,75			74 160,97
Poistoeron lis.tai väh. yht.	-537 047,29			
Varausten vähennys (+)	541 821,04			
Varausten ja rah. Muutos	541 821,04	4 773,75		
Tilikauden yli-/alijäämä		-82 645,60		-42 216,91

3.2 Rahoituslaskelma

	1.1.- 31.12.2020		1.1.- 31.12.2019	
Toiminnan rahavirta	-9 130,22		330 454,93	
Tulorahoitus				
Vuosikate	293 768,52		352 364,31	
Tulorahoituksen korjaukset	-302 898,74		-21 909,38	
Investointien rahavirta				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-716 020,89		-399 646,67	
Rahoitusosuudet investointeihin			29 322,33	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 066 361,00		22 700,00	
Investointien rahavirta	350 340,11		-347 624,34	
Toiminnan ja investointien rahavirta		341 209,89		-17 169,41
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset	49 140,00		24 640,00	
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennys	49 140,00		24 640,00	
Lainakannan muutokset	-520 000,00		545 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	400 000,00		800 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-520 000,00		-505 000,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-400 000,00		250 000,00	
Oman pääoman muutokset	0,00		0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset	-358 670,49		116 875,35	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00		0,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	-279 965,24		-29 417,31	
Korottomien velkojen muutos	-78 705,25		146 292,66	
Rahoituksen rahavirta		-829 530,49	0,00	686 515,35
Rahavarojen muutos	-488 320,60		669 345,94	
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 538 367,58		2 026 688,18	
Rahavarat 1.1.	2 026 688,18		1 357 342,24	

3.3 Tase

VASTAAVA	2020	2019	VASTATTAVA	2020	2019
A PYSYVÄT VASTAAVAT	9 478 633,10	9 956 402,34	A OMA PÄÄOMA	4 590 019,21	4 672 664,81
I Aineettomat hyödykkeet	128 666,84		I Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
1. Muut pitkävaikutteiset menot	128 666,84	0,00	II Ed. tilikausien yli/alijäämä	1 272 800,86	1 315 017,77
II Aineelliset hyödykkeet	6 395 244,52	6 952 540,60	III Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-82 645,60	-42 216,91
1. Maa- ja vesialueet	1 052 356,12	1 175 816,12	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
2. Rakennukset	4 607 217,85	4 653 326,76	VARAUKSET	868 461,87	873 235,62
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	701 625,12	830 059,89	1. Poistoero	868 461,87	331 414,58
4. Koneet ja kalusto	19 284,34	32 941,64	2. Vapaaehtoiset varaukset	0,00	541 821,04
5. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	14 761,09	260 396,19	C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
III Sijoitukset	2 954 721,74	3 003 861,74	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	15 366,17	15 366,17
1. Osakkeet ja osuudet	2 006 273,40	2 006 273,40	1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
2. Muut lainasaamiset	889 008,34	937 588,34	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	15 366,17	15 366,17
3. Muut saamiset	59 440,00	60 000,00	E VIERAS PÄÄOMA	6 329 897,05	6 928 602,30
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			I Pitkäaikainen	2 921 487,25	3 240 094,25
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 345 000,00	2 505 000,00
2. Lahjoitusrahastojen varat	11 070,31	11 070,31	2. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 314 040,89	2 522 396,25	3. Lainat muilta luotonantajilta	576 487,25	576 487,25
I Vaihto-omaisuus			4. Pitkäaikaiset saadut ennakot muilta	0,00	158 607,00
2. Valmiit tuotteet/Tavarat	0,00	0,00	II Lyhytaikainen	3 408 409,80	3 688 508,05
II Saamiset	775 673,31	495 708,07	1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	1 710 000,00	2 070 000,00
Pitkäaikaiset saamiset	26 994,14	26 994,14			

1. Lainasaamiset muilta	26 994,14	26 994,14	2. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	748 679,17	468 713,93	3. Saadut ennakot	7 137,45	0,00
1. Myyntisaamiset	421 458,05	318 723,63	4. Ostovelat	486 066,66	371 961,91
2. Lainasaamiset	17 395,91	21 595,91	5. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	76 721,85	69 801,75
3. Muut saamiset	54 100,75	59 256,63	6. Siirtovelat	1 128 483,84	1 176 744,39
4. Siirtosaamiset	255 724,46	69 137,76			
			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 803 744,30	12 489 868,90
III Rahoitusarvopaperit	739 956,45	737 204,19			
1. Osakkeet ja osuudet	1 009,20	1 009,20			
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	738 947,25	736 194,99			
IV Rahat ja pankkisaamiset	798 411,13	1 289 483,99			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 803 744,30	12 489 868,90			

3.4 Konsernilaskelmat

Konsernitulos

Monetra FPM	Konsolidoitu tuloslaskelma ja tase	0,00	
	ACT - 12 - 2020 - Ristijärvi-konserni (24) - EUR		
	Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	2020	2019

TEXT4000P TULOSLASKELMA

	<u>Toimintatuotot</u>		
319989P	Myyntituotot	11 255 897,15	
329999P	Maksutuotot	1 029 557,70	
340189P	Tuet ja avustukset	265 478,03	
359989P	Muut toimintatuotot	1 081 785,77	
359999P	Toimintatuotot	13 632 718,65	12 567 506,40
369989P	Valmisteverastojen muutos		
379989P	Valmistus omaan käyttöön		
	<u>Toimintakulut</u>		
	<u>Henkilöstökulut</u>		
409989P	Palkat ja palkkiot	-7 888 987,12	
414989P	Eläkekulut	-933 514,62	
429979P	Muut henkilösivukulut	-60 888,85	
429999P	Henkilöstökulut	-8 883 390,59	
449999P	Palvelujen ostot	-12 454 174,13	
469999P	Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 236 028,71	
479999P	Avustukset	-641 539,78	
499979P	Muut toimintakulut	-938 216,74	
499989P	Toimintakulut	-24 153 349,95	
489999P	Toimintakulut	-24 153 349,95	-22 851 608,51
499994P	Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappi- osta)	7 436,39	5 820,56
499999P	TOIMINTAKATE	-10 513 194,91	
549989P	Verotulot	4 906 660,30	4 943 740,94
589989P	Valtionosuudet	6 489 971,00	6 051 285,00
	<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
609989P	Korkotuotot	10 477,22	2 686,33
619989P	Muut rahoitustuotot	20 238,09	27 893,53
629989P	Korkokulut	-50 246,13	-42 799,02
659989P	Muut rahoituskulut	-66 114,87	-19 944,62

699979P	Rahoitustuotot ja -kulut	-85 645,68	
699999P	VUOSIKATE	797 790,71	684 580,61
	<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>		
722999P	Suunnitelman mukaiset poistot	-871 429,12	-812 514,07
724989P	Omistuksen eliminointierot		
729989P	Arvonalentumiset		-7 996,03
729999P	Poistot ja arvonalentumiset	-871 429,12	-820 510,10
	<u>Satunnaiset erät</u>		
809999P	Satunnaiset tuotot		
819979P	Satunnaiset kulut		
819989P	Satunnaiset erät		
819999P	TILIKAUDEN TULOS	-73 638,42	-135 929,49
859989P	Poistoeron muutos	0,00	
869989P	Varausten muutos	0,00	
879989P	Rahastojen muutos	283,13	
879999P	Tilinpäätössiirrot	283,13	2 447,67
990489P	Tilikauden verot	-2 874,08	-8 140,08
990689P	Laskennalliset verot	-1 310,32	
880000P	Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-2 973,01	-3 770,26
880099P	TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-80 512,70	-145 392,16

Konsernin tase

Monetra FPM Konsolidoitu tuloslaskelma ja tase		0,00	
ACT - 12 - 2020 - Ristijärvi-konserni (24) - EUR			
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)		2020	2019
BALANCEP	TASE	0,00	
	VASTAAVAA		
	PYSYVÄT VASTAAVAT		
	Aineettomat hyödykkeet		
100999P	Aineettomat oikeudet	211 168,03	82 076,98
109599P	Konserniliikearvo		
101999P	Muut pitkävaikutteiset menot	84 184,56	36 817,64
102999P	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	99,60	0,26
109999P	Aineettomat hyödykkeet	295 452,20	118 894,88
	Aineelliset hyödykkeet		
110999P	Maa- ja vesialueet	1 073 469,03	1 199 315,56
112999P	Rakennukset	9 256 747,00	6 352 236,72
113099P	Kiinteät rakenteet ja laitteet	897 449,56	1 007 570,21
116099P	Koneet ja kalusto	484 369,18	288 751,89
118999P	Muut aineelliset hyödykkeet	104 858,03	0,00
119599P	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	201 439,08	3 453 872,65
119999P	Aineelliset hyödykkeet	12 018 331,87	12 301 747,03
	Sijoitukset		
120199P	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	0,00	0,00
120399P	Kuntayhtymäosuudet	0,00	0,00
120599P	Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	229 462,94	222 026,55
120999P	Liikelaitosten peruspääomaosuudet		
121989P	Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	96 809,71	96 275,85
122989P	Joukkovelkakirjasaamiset		
123989P	Muut lainasaamiset	22 055,29	51 035,29
124989P	Muut saamiset	68 776,49	69 336,49
129999P	Sijoitukset	417 104,44	438 674,18
139999P	PYSYVÄT VASTAAVAT	12 730 888,51	12 859 316,18
	TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
142989P	Valtion toimeksiannot		
145989P	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	14 215,85	
148999P	Muut toimeksiantojen varat	81 118,65	
149999P	TOIMEKSIANTOJEN VARAT	95 334,50	100 636,70
	VAIHTUVAT VASTAAVAT		

	Vaihto-omaisuus		
150000P	Aineet ja tarvikkeet	70 912,47	
153000P	Keskeneräiset tuotteet		
155000P	Valmiit tuotteet		
157000P	Muu vaihto-omaisuus		
159000P	Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta		
159999P	Vaihto-omaisuus	70 912,47	58 748,33
	Saamiset		
	Pitkäaikaiset saamiset		
162989P	Myyntisaamiset	15 282,83	
165989P	Lainasaamiset	41 805,54	
171989P	Laskennalliset verosaamiset		
169689P	Saamiset kunnalta		
168989P	Muut saamiset		
171979P	Siirtosaamiset	4 599,42	
171999P	Pitkäaikaiset saamiset	61 687,79	42 172,13
	Lyhytaikaiset saamiset		
174989P	Myyntisaamiset	606 945,86	
177989P	Lainasaamiset	19 136,14	
182989P	Laskennalliset verosaamiset		
179689P	Saamiset kunnalta		
181489P	Muut saamiset	161 615,39	
182689P	Siirtosaamiset	970 005,57	
182889P	Lyhytaikaiset saamiset	1 757 702,96	1 265 787,85
182999P	Saamiset	1 819 390,75	1 307 959,98
	Rahoitusarvopaperit		
184989P	Osakkeet ja osuudet	1 716,20	
186989P	Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	738 947,25	
188989P	Joukkovelkakirjalainasaamiset		
189979P	Muut arvopaperit		
189989P	Rahoitusarvopaperit	740 663,45	737 911,19
199979P	Rahat ja pankkisaamiset	1 912 873,63	2 281 810,64
199989P	VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 543 840,30	4 386 430,14
199999P	VASTAAVAA	17 370 063,31	17 346 383,02
	VASTATTAVAA		
	OMA PÄÄOMA		
200089P	Peruspääoma	3 399 863,95	3 399 863,95
200389P	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma		
200289P	Ylikurssirahasto		
201089P	Arvonkorotusrahasto		

209999P	Muut omat rahastot	29 167,55	29 450,68
204089P	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) (pl. muuntoerot)	1 095 165,93	1 250 691,63
204789P	Muuntoerorahasto		
204999P	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 095 165,93	1 240 558,32
205089P	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-80 512,70	-145 392,16
209969P	OMA PÄÄOMA	4 443 684,73	4 524 480,79
209979P	VÄHEMMISTÖOSUUDET	18 178,77	15 205,77
209989P	KONSERNIRESERVI		
	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
210000P	Poistoero	0,00	
211000P	Vapaaehtoiset varaukset	0,00	
211989P	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		0,00
	PAKOLLISET VARAUKSET		
212089P	Eläkevaraukset		
213089P	Muut pakolliset varaukset	154 732,84	175 953,77
213989P	PAKOLLISET VARAUKSET	154 732,84	175 953,77
	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
232489P	Valtion toimeksiannot	80 716,55	
232589P	Lahjoitusrahastojen pääomat	23 994,58	
233589P	Muut toimeksiantojen pääomat	28 643,98	
239989P	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	133 355,10	149 014,33
	VIERAS PÄÄOMA		
	Pitkäaikainen vieras pääoma		
	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma		
240989P	Joukkovelkakirjalainat		
241489P	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 431 138,87	
241589P	Pääomalainat	0,00	
241689P	Lainat kunnalta		
242989P	Lainat julkisyhteisöiltä	20 071,92	
243989P	Lainat muilta luotonantajilta	0,00	
243999P	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	7 451 210,78	6 974 386,13
	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma		
244989P	Saadut ennakot	0,00	
245489P	Ostovelat		
245589P	Korottomat velat kunnalta		
246989P	Liittymismaksut ja muut velat	1 527,38	
247999P	Siirtovelat		
248989P	Laskennalliset verovelat	772,21	

248999P	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 299,59	
249999P	Pitkäaikainen vieras pääoma	7 453 510,37	158 607,00
	Lyhytaikainen vieras pääoma		
	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma		
250989P	Joukkovelkakirjalainat		
251489P	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 727 224,00	
251589P	Pääomalainat		
251689P	Lainat kunnalta	0,00	
252989P	Lainat julkisyhteisöiltä	1 058,36	
253989P	Lainat muilta luotonantajilta		
253999P	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 728 282,36	2 088 669,76
	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma		
254489P	Saadut ennakot	34 882,88	
254989P	Ostovelat	915 771,63	
255989P	Korottomat velat kunnalta		
256989P	Liittymismaksut ja muut velat	206 407,39	
259989P	Siirtovelat	2 281 257,25	
260989P	Laskennalliset verovelat		
259999P	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	3 438 319,13	3 260 065,47
299969P	Lyhytaikainen vieras pääoma	5 166 601,49	5 348 735,23
299989P	VIERAS PÄÄOMA	12 620 111,86	12 481 728,36
299999P	VASTATTAVAA	17 370 063,31	17 346 383,02

Monetra FPM		Konsolidoitu rahoituslaskelma	
		ACT - 12 - 2020 - Ristijärvi-konserni (24) - EUR	
		2020	2019
TEXT2000P	Toiminnan rahavirta		
699999P	VUOSIKATE	797 790,71	684 580,61
819989P	Satunnaiset erät		
990489P	Tilikauden verot	-2 874,08	8 140,08
	Tulorahoituksen korjaukset	-334 921,94	-96 628,83
SUM10900P	Toiminnan rahavirta	459 994,69	596 091,86
	Investointien rahavirta		
SUM11100P	Investointimenot	-1 589 172,76	-1 761 114,50
SUM11200P	Rahoitusosuudet investointimenoihin	372,12	29 322,33
SUM11300P	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 068 426,70	34 652,53
SUM11900P	Investointien rahavirta	-520 373,93	-1 697 139,64
SUM19000P	Toiminnan ja investointien rahavirta	-60 379,25	-1 101 047,78
	Rahoituksen rahavirta		
	<u>Antolainauksen muutokset</u>		
SUM20100P	Antolainasaamisten lisäykset		
SUM20200P	Antolainasaamisten vähennykset	89 773,23	12 584,80
SUM20990P	Antolainauksen muutokset	89 773,23	12 584,80
	<u>Lainakannan muutokset</u>		
SUM21100P	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 045 008,00	2 040 400,00
SUM21200P	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-528 183,35	-514 133,07
SUM21390P	Lyhytaikaisten lainojen muutos	-400 387,38	-58 654,37
SUM21990P	Lainakannan muutokset	116 437,26	1 467 612,56
	<u>Oman pääoman muutokset</u>		
SUM22100P	Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
SUM22200P	Muutokset vähemmistön osuudessa		
SUM22900P	Oman pääoman muutokset	0,00	-11 443,93
	<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
SUM23100P	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-10 367,16	7 185,18
SUM23200P	Vaihto-omaisuuden muutos	-12 164,14	-12 223,44
SUM23300P	Saamisten muutos	-511 430,84	186 480,70
SUM23500P	Korottomien velkojen muutos	21 946,31	393 631,99
SUM23900P	Muut maksuvalmiuden muutokset	-512 015,83	575 074,43
SUM29900P	Rahoituksen rahavirta	-305 805,33	

SUM09000P	Rahavarojen muutos	-366 184,58	942 823,86
SUM30100P	Rahavarat 31.12.	2 653 537,08	3 019 721,83
SUM30100P	Rahavarat 1.1.	3 019 721,66	2 076 897,97
TEXT2080P	Valuuttakurssien muutosten vaikutus	0,00	0,00
	Rahavarojen muutos	-366 184,58	942 823,86
F190060P	Yritysjärjestelyssä tulleet/lähteneet rahavarat		

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoona vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointeihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto- ja laitusrakennusten sekä vedenjakelu- ja viemäriverkoston poistoaikoja tarkistettu 1.1.2012 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaistenpoistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoona tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoona tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoona tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoona tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty asianomaisen hyödykkeiden hankintamenoona vähennykseksi.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperusteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä osakkuusyhteisö Ristijärven Vesiosuuskunta. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomana ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdisteimisessä.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmin tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksen liitteenä esitetään perusteltu selostus, jos konsernitilinpäätöksen laatimisessa ei ole noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
	2020	2019
Vaalit		4 893
Kunnanvaltuusto		
Kunnanhallitus		
Yleinen hallinto	225 530	353 394
Sivistystoimi	120 071	147 575
Tekninen toimi	1 315 978	845 261
Maaseututoimi	2 088 658	2 073 644
Muut palvelut		
<i>Kunnan toimintatuotot yhteensä</i>	<i>3 750 237</i>	<i>3 424 766</i>

Verotulojen erittely		
	2020	2019
Kunnan verotulo	3 648 530	3 658 470
Osuus yhteisöveron tuotosta	509 043	455 891
Kiinteistövero	756 224	836 631
Muut verotulot	0	0
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>4 913 797</i>	<i>4 950 993</i>

Valtionosuuksien erittely		
	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	4 949 760	5 186 320

Verotuloihin perustuva valtionosuusien tasaus	947 362	949 983
Järjestelmämuutoksen tasaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-248 007	-265 018
Verotulomenojen kompensatio	840 856	180 000
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	6 489 971	6 051 285

Kunnan peruspalveluiden valtionosuus muodostuu seuraavista määräytymisperusteista ja kustannuksista

- yleisen osan määräytymisperusteet
- sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset
- esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset
- taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- erityisen harvan asutuksen, saaristokuntien ja saamelaisten osuuden mukaan lisätyn valtionosuuden määräytymisperusteet

Peruspalvelujen valtionosuuden ulkopuolelle jäävä ylläpitäjäjärjestelmän mukainen valtionosuus koskee lukiota, ammatillista koulutusta ja ammattikorkeakoulua sekä muita laskennallisia valtionosuuksia, jotka eivät kuulu uudistukseen eivätkä rahoitusosuuden laskennan piiriin, mutta käsitellään yhtenä kokonaisuutena ylläpitäjäjärjestelmän ohessa.

Viimeksi mainittuja ovat liikunta, nuorisotyö, kansalaisopisto, taiteen perusopetus, teatterit, orkesterit ja museot sekä aamu- ja iltapäivätoiminta.

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuloihin ja –menoihin, joten ne eivät sisälly taulukossa esitettyihin valtionosuuksiin.

Palvelujen ostojen erittely		
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	9 404	23 281
Muiden palvelujen ostot	9 886 311	9 061 722
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	9 895 715	9 085 003

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseen ei ole annettu avustuksia.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Liite 4 / Khall 12.11.2012

Liite 3 / Kvalt 28.11.2012

RISTIJÄRVEN KUNNAN POISTO-OHJELMA

	Poisto-ohjelma	Yleisohje
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettoman oikeudet	Tasapoisto 5 vuotta	5 – 20 v ¹
Muut pitkävaikutteiset menot		2 – 5 v
Perustamis- ja järjestelymenot	Tasapoisto 2 vuotta	
Tutkimus- ja kehittämismenot	Tasapoisto 2 vuotta	
Konserniliikevaihto	Tasapoisto 2 vuotta	
Liikearvo	Tasapoisto 2 vuotta	
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto 2 vuotta	
Muut	Tasapoisto 2 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto 20 vuotta	20 – 50 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto 20 vuotta	20 – 30 v
Taloussrakennukset	Tasapoisto 10 vuotta	10 – 20 v
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto 20 vuotta	20 – 30 v
Asuinrakennukset	Tasapoisto 30 vuotta	30 – 50 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto 20 %	15 % - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto 25 %	10 % - 25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto 20 %	10 % - 20 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto 10 %	7 % - 10 %
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto 10 %	7 % - 10 %
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto 15 %	10 % - 15 %
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistus	Menojäännöspoisto 20 %	15 % – 20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto 22 %	20 % - 22 %
Maakaasuverkko	Menojäännöspoisto 15 %	12 % – 15 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto 20 %	15 % - 20 %
Sähkö-, vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto 25 %	15 % - 25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto 20 %	15 % - 20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto 25 %	20 % - 25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto 25 %	20 % - 25 %
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	Tasapoisto 15 vuotta	15 - 20 v

¹ Erityisestä syystä voi olla enintään 20 v.

	Poisto-ohjelma	Yleisohje
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto 8 vuotta	8 - 15 v
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto 4 vuotta	4 - 7 v
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto 5 vuotta	5 - 10 v
Muut raskaat koneet	Tasapoisto 10 vuotta	10 - 15 v
Muut kevyet koneet	Tasapoisto 5 vuotta	5 - 10 v
Sairaala- , terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto 5 vuotta	5 - 15 v
Atk-laitteet	Tasapoisto 3 vuotta	3 - 5 v
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto 3 vuotta	3 - 5 v
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

Poistosuunnitelman perusteet

Tätä poistosuunnitelmaa noudatetaan sellaisten hyödykkeiden poistoihin, joiden poistolaskenta alkaa 1.1.2012 (valmistuminen 31.12.2011 tai sen jälkeen) ja sitä aikaisemmin valmistuneiden hyödykkeiden poistoperusteena on kunnanvaltuuston 17.12.1996 hyväksymä poistosuunnitelma.

Kunnanhallitus voi tehdä teknis-taloudellisilla perusteilla hyödykekohtaisesti tästä poikkeavan poistosuunnitelman kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisten poistoaikojen rajoissa.

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Ristijärven kunnan pakollinen varaus 1.1.	0	0	0	0
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Pakollinen varaus 31.12.	0	0	0	0
Kainuun jätehuollon kuntayhtymän Ennallistamisvaraus 1.1.	19 258	10 918		0
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Ennallistamisvaraus 31.12.	19 258	10 918	0	0
Kainuun jätehuollon kuntayhtymän Kierrätyspolttoainevaraus 1.1.		12 818		
Lisäykset tilikaudella		55	0	0
Vähennykset tilikaudella				
Kierrätyspolttoainevaraus 31.12	0	12 873	0	0
Sote Potilasvahinkovakuutusvaraus 1.1.	135 474	221 117		0
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella		68 954		
Potilasvahinkovakuutusvaraus 31.12.	135 474	152 163	0	0

Pakolliset varaukset yhteensä	154 733	175 954	0	0
-------------------------------	---------	---------	---	---

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	149 730	21 909	149 730	21 909
Rakennusten myyntivoitot	153 069	0	153 069	0
Muut myyntivoitot	3 466	0	100	0
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>306 265</i>	<i>21 909</i>	<i>302 899</i>	<i>21 909</i>
Muut toimintakulut				
Osakkeiden myyntitappio		0	0	0
Rakennusten myyntitappiot	0	0	0	0
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Satunnaiset tuotot				
Kainuun sote ky				
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Satunnaiset kulut				
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2020	2019
Osinkotuotot muista yhteisöistä	1 901	2 347
Peruspääoman korot	61	64
<i>Yhteensä</i>	<i>1 962</i>	<i>2 410</i>

Erittely poistoeron muutoksista		
	2020	2019
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	537 047	74 161
<i>Poistoeron muutokset yhteensä</i>	<i>537 047</i>	<i>74 161</i>

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotuksia ei ole tehty.

Korkomenoja ei ole luettu hyödykkeen hankintameno.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakko-maksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödykkeet	Ennakko-maksut ja kesk.er.h	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0				1 175 816	4 653 327	830 060	32 942		260 396	6 952 540
Lisäykset tilikauden aikana										716 021	716 021
Rahoitusosuudet tilikaudella											0
Vähennykset tilikauden aikana					-123 460	-637 693	-2 309				-763 462
Siirrot erien välillä	130 848					830 808				-961 656	0
Tilikauden poisto	-2 181					-239 224	-126 126	-13 657			-381 188
Arvonlennukset ja niiden palautukset											0
Aktivoidut korkomenot											0
Poistamaton hankintameno 31.12.	128 667				1 052 356	4 607 218	701 625	19 284	0	14 761	6 523 911
Arvonkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12.	128 667				1 052 356	4 607 218	701 625	19 284	0	14 761	6 523 911
Olennaiset lisäpoistot											
Erittely olennaisista lisäpoistoista											

Maa- ja vesialueet erittely				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Muut maa- ja vesialueet	1 024 546	1 196 857	1 003 433	1 126 893
Kiinteistöjen liittymismaksut	48 923	111 615	48 923	48 923
<i>Maa- ja vesialueet yhteensä</i>	<i>1 073 469</i>	<i>1 308 471</i>	<i>1 052 356</i>	<i>1 175 816</i>

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1 599 248	16 584	346 834	43 608	2 006 273
Lisäykset					0
Vähennykset					
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	1 599 248	16 584	346 834	43 608	2 006 273
Arvonlennukset					0
Arvonkorotukset					0
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 599 248	16 584	346 834	43 608	2 006 273

Joukkovelkakirja-, muut laina- ja muut saamiset (jvk-saamisia ei ole)				
	Saamiset konserni-yhtiöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	886 553		111 035	997 588
Lisäykset				0
Vähennykset	-19 600		-29 540	-49 140
Siirrot erien välillä				0
Hankintameno 31.12.	866 953	0	81 495	948 448
Arvonlennukset				0
Arvonkorotukset				0
Kirjanpitoarvo 31.12.	866 953	0	81 495	948 448

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhtiöt						
Nimi	Koti-paikka	Kun-nan omis-tus-osuus %	Konser-nin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pää-omasta	tilikau-den voi-tosta/ tappi-osta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Saukkohaka	Ristijärvi	100	100	5	0	1
Seniorpolis Oy	Ristijärvi	100	100	13	0	-3

Osuuskunta Seniorisilta	Ristijärvi	58,8	58,8	23	34	0
Ristijärven Vuokralatot Oy	Ristijärvi	100	100	250	2 065	-26
Kuntayhtymät						
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	Ristijärvi	2,48	2,48	398	5 520	23
Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	Ristijärvi	2,04	2,04	44	111	4
Kainuun liitto	Ristijärvi	1,89	1,89	35	11	2
Osakkuusyhtiöt						
Vesihuolto-osuuskunta (yhdistelemätön)	Ristijärvi	47,86				
yhteensä				768	7 741	0

Saamisten erittely				
	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		20 354		
Lainasaamiset			0	
Pääomalainasaamiset				
Muut lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				10 918
Yhteensä	0	20 354	0	10 918
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		21 698		
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	21 698	0	0
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus ja yhteisyhteisöiltä		0		
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				100
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	100
Saamiset yhteensä	0	42 052	0	11 018

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	4 599,42	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				

Tulojäämät				
Siirtyvät korot	62		62	
Kelan korvaus työterveyshuollosta	20 682		20 682	
Kainuun soten ylijäämän pal.	0			
Projektisaamiset	46 177		46 177	
Muut tulojäämät	903 085		188 803	
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	970 006	528 242	255 724	89 015
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	970 006	528 242	255 724	89 015

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	3 399 864	3 399 864	3 399 864	3 399 864
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	3 399 864	3 399 864	3 399 864	3 399 864
Arvonkorotusrahassto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahassto 31.12.	0	0	0	0
Muut omat rahastot				
Muu omat rahastot pääoma 1.1.	29 451	31 332	0	0
Siirrot rahastoon			0	0
Siirrot rahastosta	283	1 882	0	0
Muu omat rahastot pääoma 31.12.	29 168	29 451	0	0
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	29 168	29 451	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 095 166	1 250 692	1 272 801	1 315 018
Korjaus aikaisemmilta tilikausilta		-10 133		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 095 166	1 240 558	1 272 801	1 315 018
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-80 513	-145 392	-82 646	-42 217
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	4 443 685	4 524 481	4 590 019	4 672 665

Erittely poistoerosta		
	2020	2019
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	868 462	331 415
EVL-poistoihin liittyvä poistoero	0	0
<i>Poistoero yhteensä</i>	868 462	331 415

Pitkäaikaiset velat (1.1.2026 jälkeen erääntyvät velat)		
	2020	2019
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	800 000
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	0	800 000

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus				

Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut	19 258	24 607		
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	135 474	151 355		
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	154 733	175 962	0	0

Vieras pääoma				
	2020		2019	
	Pitkä-ai- kainen	Lyhyt-ai- kainen	Pitkä-ai- kainen	Lyhyt-ai- kainen
Velat tytäryhteisölle				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat	576 487		576 487	
Siirtovelat		0		
<i>Yhteensä</i>	576 487	0	576 487	0
Velat kuntayhtymille, jossa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat	314	0	322	
Muut velat				
Siirtovelat		0		
<i>Yhteensä</i>		0		0
Velat osakkuus- tai sekä muille omistus-yhteisyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>				
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	576 487	0	576 487	0

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Muut velat				
Liittymismaksut	0	0	0	0
Muut velat	206 407	164 093	76 722	69 802
<i>Muut velat yhteensä</i>	206 407	164 093	76 722	69 802

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	34 883	279 553	34 264	249 153
Menojäämät				
Palkkojen ja hlösivukulujen jaksotukset	1 081 580	1 186 749	422 542	483 982
Muut Palkkojen ja hlösivukulujen jaksotukset		137 174		
Korkojaksotukset	10 110	7 754	10 110	7 571

Muut menojäämät	1 154 684	486 760	661 567	436 038
Potilasvakuutusyhdistys				
Valtionosuuden palautus				
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	2 281 257	2 097 991	1 128 483	1 176 744

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		0		0
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	0	0	0	0
<i>Vakuudet yhteensä</i>	0	0	0	0

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Leasing-vastuut yhteensä	7 852	191 335	7 768	4 652
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	6 216	82 098	6 167	2 029
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	0	0	0	0
Toimitilojen vuokravastuut	185 572	0	0	0
Muut vuokravastuut	54 781	0	0	0

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 451 701	3 451 701	3 451 701	3 451 701
Jäljellä oleva pääoma	1 215 000	1 215 000	1 215 000	1 215 000
Takaukset muiden puolesta*				
Alkuperäinen pääoma	985 000	985 000	985 000	985 000
Jäljellä oleva pääoma	291 666	351 010	291 666	351 010

Vakuudet: kunnan omavelkainen takaus

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2020	2019
Kuntien takauskeskus		
Kunnan osuus takausvastuista 31.12.	8 485 027	7 754 139
Osuus kattamattomasta vastuusta 31.12.	0	0
Vastuuta kattava osuus rahastosta 31.12.	5 287	5 102

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni	Kunta

	2020	2019	2020	2019
Sopimusvastuut				
Kustannukset, joihin sitouduttu	3 298 590	141 529	0	0
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>		0	0	0
Osuus kuntayhtymän alijäämästä	0	340 504	0	340 504
Arvonlisäveron palautusvastuu**	276 457	276 519	276 395	276 395
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu***	272 500	1 251 400	272 500	1 251 400
<p>*)Liitetiedoissa voidaan eritellä olennaisimmat yksittäiset vastuut. Liitetietositteessa annetaan yksityiskohtainen erittely.</p> <p>**)Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.</p> <p>***) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimenrahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2015 - 2020.</p>				

4.4 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2020	2019
Yleishallinto	14	14
Sosiaali- ja terveystoimi	11	11
Opetus- ja kulttuuritoimi	20	20
Tekniset palvelut	4	4
Maaseututoimi	49	52
<i>Yhteensä</i>	98	101

Henkilöstökulut		
	2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	3 889 254	4 160 334
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0	0
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	3 889 254	4 160 334

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2020	2019
Kansallinen Kokoomus	120	126
Suomen Keskusta	1 939	2 219
Vihreä liitto	27	45
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	2 086	2 390

Tilintarkastajan palkkiot		
	2020	2019
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	3 394	5 328
Tilintarkastajan lausunnot		0

Muut palkkiot	0	0
<i>Palkkiot yhteensä</i>	3 394	5 328

4.5 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Kirjanpitokirjat

Päiväkirjat	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Tuloslaskelma	sähköinen
Tase	sähköinen
Rahoituslaskelma	sähköinen
Tilipuitteet	sähköinen
Tase-erittelyt	paperi
Ostoreskontra	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen

Tositteet säilytetään sähköisessä muodossa.

Tositelajit

	Tyyppi
10 Kassatositteet	
30 Pankkitositteet	
31 Salaiset ostolaskut P2P	osto
32 Ostolaskut P2P	osto
34 Hyvitysten kohdistus OSRE	
35 Ostolaskujen maksut	
36 Ostolaskut käsin tallennetut	osto
38 Toimeentulotuella maks. laskut	
39 Toimeentulotuki	
40 Myren viitesuoritukset	
41 Myre käsintallennetut suoritukset	
42 Intime yleislaskutus	myynti
44 Intime Web-laskutus hetilasku	myynti
46 Viitesuoritukset/Perintätsto	myynti
47 Myre enn.ja maksumäär.kohdistus	myynti
48 Sopimuslaskutus	myynti
49 Korkolaskut	myynti
59 Konvertoidut avoimet laskut	myynti
5F Ateriapalvelu	myynti
5I Päivähoito	myynti
5J varhaiskasvatus (ap/ip)	myynti
5O Lomituspalvelulaskutus	myynti
5Q Hallinto- ja talouspalvelut	myynti
5S Tonttivuokrat	myynti
5T Vuokralaskutus	myynti
5U Rakennusvalvonta	myynti
5V Maa-aineslupalaskutus	myynti
5Y Kaukolämpö	myynti
63 eMemo Payment maksut	
70 Sisäiset laskut	
77 SIS Web-muistiotositteet	
78 Sis.laskutus Intime/P2P	

80	Web-muistiotosite
81	Käsinkirjatut muistiotositteet
82	Matkalaskut M2
83	Yleismuistiot MYRE
84	Palkkatositteet
85	Luottotappiot
86	Hyvitysten kohdistus MYRE
87	Sumu-poistot
88	Käyttöomaisuuden luovutukset
89	Poistoeron muutokset
90	Vyörytykset
91	Kirjanpidon laskennalliset
92	Kirjanpidon automaattikirjauks
93	Sisäisenlaskennan laskennalli
94	Sisäisenlaskennan automaattik
95	Jaksotukset
96	Kirjanpidon tulos
97	Kirjanpidon tulos laskennallin
98	Sisäisenlaskennan tulos
99	Sisäisen laskennan tulos laske

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Ristijärvellä 29. päivänä maaliskuuta 2021

RISTIJÄRVEN KUNNANHALLITUS

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Ristijärvellä _____._____ 2021
BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

_____
Tiina Mikkonen-Brännkärr
KHT, JHT tilintarkastaja